

Årsredovisning 2024

Vetlanda

Vetlanda kommuns årsbokslut 2024

Bokslutet är godkänt av kommunfullmäktige
§xx 2025-04-23

Version 1.4

Innehållsförteckning

Inledning	1
Om årsredovisningen.....	1
Kommunstyrelsens ordförande	2
Året som gått.....	3
Förvaltningsberättelse	4
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Den kommunala koncernen.....	6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk utveckling	8
Händelser av väsentlig betydelse	12
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	14
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	17
Balanskravsresultat	27
Väsentliga personalförhållanden	28
Förväntad utveckling	31
Ekonomisk redovisning	32
Begreppsförklaringar	32
Driftredovisning per nämnd	33
Investeringsredovisning per nämnd.....	34
Resultaträkning	35
Balansräkning.....	36
Kassaflödesanalys.....	38
Noter	39
Bilaga 1: Verksamhetsberättelse	51
Kommunfullmäktige	51
Kommunstyrelse	58
Tekniska nämnden	66
Kultur- och fritidsnämnden.....	72
Barn- och utbildningsnämnden.....	77
Vård- och omsorgsnämnden.....	84
Socialnämnden	89
Miljö- och byggnämnden	94
Finansförvaltningen.....	98
Kommunala bolag	101
Vetlanda Stadshus AB.....	101
Njudung Energi Vetlanda AB.....	102
Witalabostäder AB	106
AB Vetlanda Industrilokaler.....	111
Magasinsgatan i Vetlanda Fastighets AB	114
Östanå i Vetlanda Fastighets AB	116
Högländets Räddningstjänstförbund	118
Höglänsförbundet	121
Bilaga 2: Personalbokslut	124
Bilaga 3: Hållbarhetsbokslut.....	124

Inledning

Om årsredovisningen

Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens verksamhet och ekonomi. Den innehåller de obligatoriska delarna: förvaltningsberättelse och ekonomisk redovisning. Redovisningen inkluderar också verksamhetsberättelser från nämnder och bolag, personalboksut och hållbarhetsboksut. Årsredovisningen riktar sig till förtroendevalda, invånare, företagare, kreditgivare, leverantörer och samarbetspartners. Här kan du läsa om kommunens målluppfyllelse och hur skattepengarna har använts.

De olika avsnittens innehåll

Förord

Årsredovisningen inleds med förord från kommunstyrelsens ordförande.

Året som gått

Här sammanfattas några av de viktigare händelserna under året.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen sammanfattar året och presenterar den kommunala koncernen. Den beskriver faktorer som påverkar kommunens resultat och ekonomiska ställning. Här presenteras också kommunens styrmodell och en mer ingående beskrivning av kommunens finansiella situation. Därefter följer en bedömning av god ekonomisk hushållning, målluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål och de finansiella målen och balanskravsresultat samt en redovisning av kommunens år som arbetsgivare.

Ekonomisk redovisning

Den ekonomisk redovisningen innehåller driftredovisningen, som visar hur nämnderna följt budget och förklarar eventuella avvikelser. Den beskriver också hur kommunen arbetat med investeringar och exploatering. Årets ekonomiska utfall presenteras i resultaträkningen, förändringar i kommunens likvida medel redovisas i kassaflödesanalysen och den ekonomiska ställningen vid årets slut visas i balansräkningen. Avsnittet innehåller också noter och redovisningsprinciper.

Bilagor

Bilaga 1: Verksamhetsberättelse

Verksamhetsberättelsen ger en kort beskrivning av varje nämnd, bolag och förbund. Den sammanfattar årets verksamhet, målarbete, verksamhetsmätt (nyckeltal), det ekonomiska resultatet och vad som väntar framöver.

Bilaga 2: Personalboksut

Personalboksutet speglar året som gått utifrån ett personalpolitiskt perspektiv. Boksutet presenterar siffror, tabeller och analyser som ger en inblick i en del av arbetet som genomförts. Vi har ett samarbete med Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Habo som årligen tar fram gemensamma nyckeltal som också redovisas i detta boksut.

Bilaga 3: Hållbarhetsboksut

Hållbarhetsboksutet sammanfattar kommunens hållbarhetsarbete. Det inkluderar en översikt och sammanfattning av hållbarhetsmålen och resultat och indikatorer som visar hur väl målen uppfylls. Boksutet innehåller också exempel på åtgärder som genomförts, samt en analys av utmaningar och framtida fokusområden.

Kommunstyrelsens ordförande

I Vetlanda kommun fortsätter vi att möta framtiden med beslutsamhet och framåtblickande optimism. Samtidigt som många brottas med ekonomiska utmaningar, står vi trots omvärldssituationen stadigt med ordning och reda i vår ekonomi. Vi tar ansvar, planerar långsiktigt och ser till att våra resurser används på bästa sätt, alltid för Vetlandas bästa.

Utmaningar finns runt omkring oss, men i Vetlanda ser vi möjligheter. Vi ser en kommun där företag växer, där människor engagerar sig och där vi tillsammans skapar en ännu bättre framtid. Vi ser en omvärld i förändring, men vi står rustade för att möta den.

Under 2024 har vi gjort massor, inte minst fortsatt att investera i skolan - för att våra barn och unga ska få den bästa möjliga starten i livet och lägga grunden för framtidens välfärd.

Vi har stärkt socialnämnden - för att de som har det tuffast ska få det stöd de behöver och förtjänar. Vi har utvecklat vård och omsorg - för att alla ska kunna känna trygghet och få den omsorg de behöver, när de behöver den.

Vi har också tagit stora steg med Hitech - framtidens kompetenscenter och samtidigt fortsatt med skolrenoveringar och boendebyggnationer för de som behöver dessa allra mest. Självklart med ordning och reda som ledord, precis om utlovat.

Dessa områden är en stor del av kärnan i vår kommun och tack vare ansvarsfulla beslut har vi kunnat satsa där det gör störst skillnad. Vi bygger ett starkt Vetlanda för framtiden.

Vi ser ett näringsliv i framkant och det är ingen slump att Vetlanda under 2024 var den kommun i länet med flest nystartade företag procentuellt. Det visar på drivkraft, innovationsanda och en företagsvänlig miljö där människor vågar satsa. Otroligt roligt! Jag vill kalla det för "Företags-Vänliga Vetlanda"

Vi ser ett starkt föreningsliv och en Vetlandafest som samlat rekordmånga besökare och blivit en självklar samlingspunkt för alla.

Nu fortsätter vi framåt med full fart 2025 - med mer utveckling, fler satsningar och en ännu starkare kommun. Vetlandas framtid är ljus och vi ser fram emot att fortsätta bygga den tillsammans!

Robin Wallén Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

Året som gått

- **Gymnasieverksamheten till Höglandsförbundet:** Under 2024 genomfördes en utredning och beslut om att gymnasieverksamheten i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda skulle överföras till Höglandsförbundet 1 januari 2025.
- **Satsning på Hitech:** Beslut om Hitech som är en viktig satsning för näringslivets kompetensförsörjning i hela regionen. Hitech är ett kompetenscenter för teknikutveckling, teknik för unga, mötesplats, näringslivshus och konferens.
- **Flera handelsetableringar i Nydalaområdet:** Nydalaområdet har sett en tillväxt under 2024 med flera nya handelsetableringar.
- **Evenemang och utställningar:** VetlandaFesten och Diggiloo var två framgångsrika evenemang under 2024. Vetlanda museum hade ett brett utställningsår. Bland de mest uppmärksammade utställningarna fanns "Flytande juveler" och "Epa-Lovers", som båda drog stor publik och nationell uppmärksamhet.
- **Byggprojekt:** Under 2024 har flera stora byggprojekt färdigställts och påbörjats. Bland de färdigställda projekten finns tillbyggnader av Landsbro skola och Kvarnens förskola, samt renovering av Myresjö simhall och Ekenässjöns skola. Pågående projekt inkluderar om- och nybyggnad av Tomaslundsskolan och tillbyggnad av Njudungsgymnasiet.
- **Införande av 11-timmars dygnsvila:** Införandet av 11-timmars dygnsvila inom vård och omsorg har varit en stor utmaning under 2024. Denna förändring, som är ett krav enligt EU:s arbetsdirektiv, har inneburit ökade kostnader och bemanningsutmaningar.
- **Bästa platsen:** Ett utvecklingsarbete som fokuserar på att säkerställa barns rättigheter enligt Barnkonventionen. Vi arbetar för att upptäcka och stödja barn och unga som riskerar sämre hälsa eller skolresultat. Detta gör vi genom att stärka samverkan mellan kommunala verksamheter, regionen, civilsamhället och familjer.
- **Ny socialtjänstlag och Bostad först:** Intensivt arbete med förberedelser inför den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 2025. Arbetet har inkluderat behovsanalyser och utveckling av förebyggande insatser. En viktig del av detta arbete har varit införandet av "Bostad först"-modellen, som syftar till att ge hemlösa personer en stabil boendesituation som grund för vidare stöd och rehabilitering.
- **Avveckling av LOV:** Kommunfullmäktige beslutade att avveckla LOV (lagen om valfrihet) inom vård och omsorg, med en uppsägningstid på ett år.
- **Händelser i koncernen:** Vetlanda Stadshus AB förvärvade bolaget Östanå i Vetlanda AB och beslutade även att förvärva en obebyggd industrifastighet för att möjliggöra försäljning av ett större sammanhängande industriområde. Vetlanda Industrilokaler har genomfört ett fastighetsförvärv med primärt syfte att skaffa lokaler för etableringen av Hitech. Samtidigt har samma bolag sålt en annan fastighet till nuvarande hyresgäster.

Förvaltningsberättelse

I denna förvaltningsberättelse lämnar Vetlanda kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och RKR R15 Förvaltningsberättelse.

Nedan används koncernen för att redovisa den kommunala koncernens siffror och kommunen för att redovisa Vetlanda kommuns siffror.

Precis som under 2023 har koncernen haft en relativt hög kostnadsutveckling, främst på grund av inflation och ökade pensionskostnader. Soliditeten inklusive totala pensionsförpliktelser är 26 (27) procent i koncernen respektive 30 (31) procent i kommunen. Omfattande investeringar i anläggningstillgångar under 2024, i både kommunen 152,2 mnkr (204,2 mnkr 2023) och i koncernen 340 (332 mnkr), medför att investeringsnivån är fortsatt hög.

Översikt över verksamhetens utveckling

Resultatet i den sammanställda redovisningen för 2024 är 22,5 mnkr för koncernen och 22,5 mnkr för kommunen. Resultaten är markant lägre än 2023, både i koncernen (83 mnkr) och i kommunen (56,7 mnkr) och betydligt lägre än under rekordåren 2020–2022.

Fem år, kommunen i sammandrag

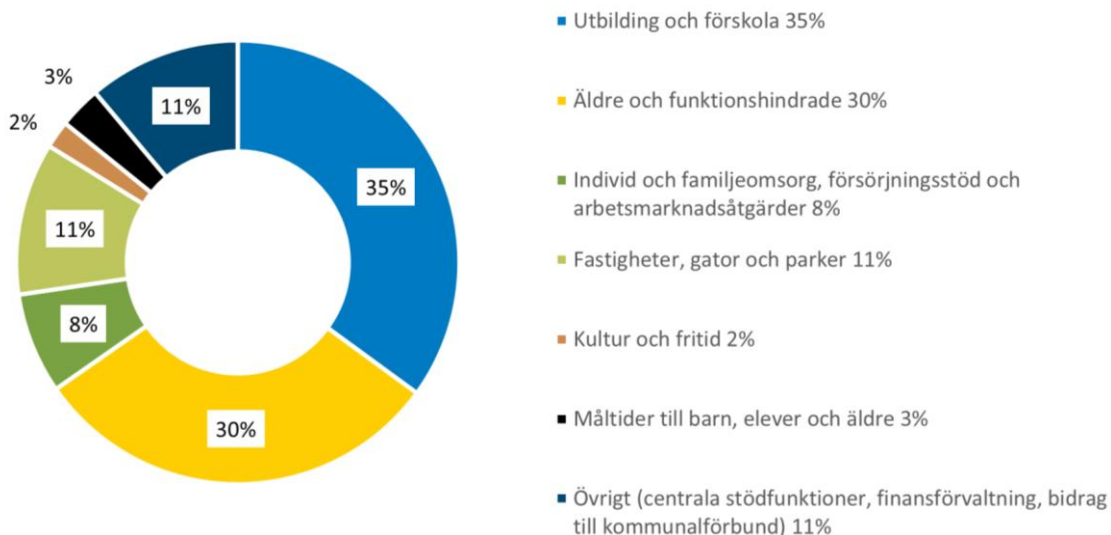
Kommunkoncernen	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter, mnkr	940,6	931,8	925,8	825,3	816,6
Verksamhetens kostnader, mnkr	2 774,3	2 636,5	2 439,4	2 273,9	2 226,6
Avskrivningar och nedskrivningar	184,1	171,3	164	163,4	150,2
Årets resultat, mnkr	22	83	192	187	145
Soliditet %	40	41	40	37	34
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser %	26	27	26	22	18
Investeringar anläggningstillgångar	345,7	331,8	313,4	361,3	373,4
Självfinansieringsgrad	59,6	76,6	113,6	96,9	79,1
Total låneskuld, mnkr	1 520,1	1 401,8	1 464,10	1 491,70	1 401,70
Antal årsarbetare	2 678	2 681	2 666	2 639	2 593

Kommunen	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter, mnkr	408,7	422,4	401,7	380,4	400,7
Verksamhetens kostnader, mnkr	2 385,9	2 278,2	2 089,0	1 993,8	1962,8
Avskrivningar och nedskrivningar	88,3	79,4	74,3	67	59,4
Årets resultat, mnkr	22,5	56,7	131,1	142,8	112,8
Soliditet %	55	57	56	53	49
Investeringar	152,2	204,2	141,4	179	210,8
Självfinansieringsgrad	73	67	145	117	82
Total låneskuld, mnkr	576,2	526,2	552,3	552,3	522,3
Skattesats	22,01	22,01	22,01	22,01	22,01
Antal årsarbetare	2 528	2 507	2 501	2 479	2 419
Antal invånare 31/12	27 527	27 498	27 673	27 621	27 502

Vad används skattepengarna till?

Nettokostnadernas fördelning på olika verksamheter, procent

Nettokostnaderna är de kostnader som återstår efter att intäkter som exempelvis barnomsorgsavgifter har dragits av. Nettokostnaderna finansieras i första hand av skatter och statsbidrag.

Den kommunala koncernen

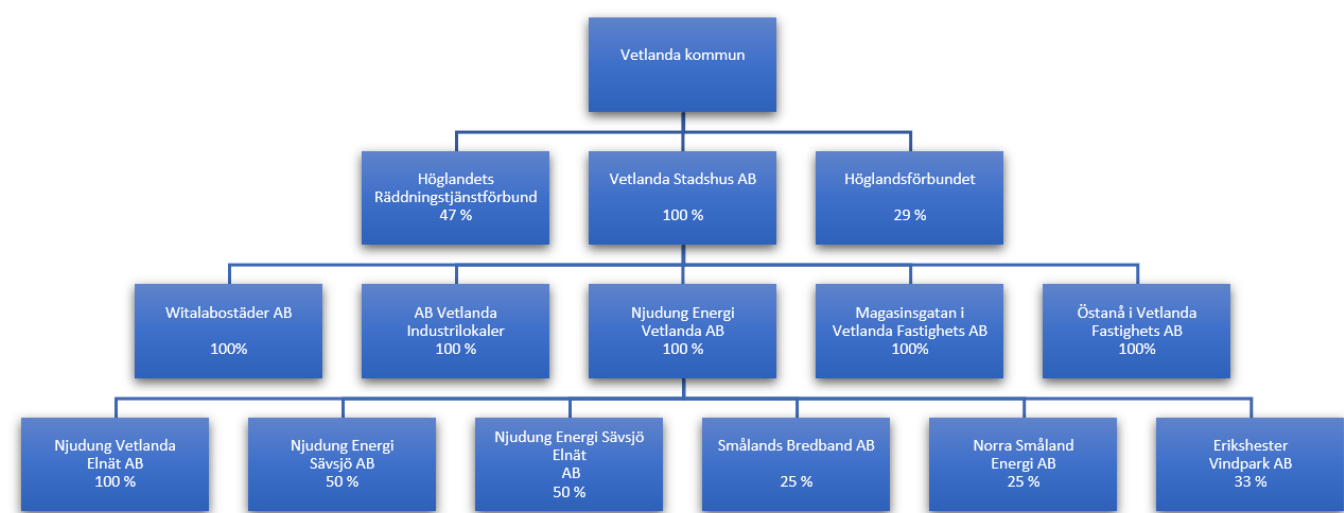
Regeringsformen, som är en av Sveriges grundlagar, anger att kommunerna har till uppgift att sköta kommunens angelägenheter genom kommunal självstyrelse. Det högsta beslutande organet i Vetlanda kommun är kommunfullmäktige som kan liknas vid "kommunens riksdag". I kommunfullmäktige sitter 45 valda ledamöter som tar kommunövergripande beslut eller beslut som ses som principiellt viktiga. Kommunstyrelsen, som brukar liknas vid "kommunens regering", leder, samordnar och har uppsikt över kommunens nämnder och kommunala bolag. Kommunens verksamhet är uppdelad i olika områden där den största delen bedrivs dels i förvaltningsform, dels i bolags- och förbundsform. Det finns även delar som är utlagda i form av entreprenad hos privata utförare. Denna redovisning har upprättats för att ge en sammanfattande information om den verksamhet kommunen äger inflytande över.

Koncernens organisation

Vetlanda Stadshus AB, som bildades i december 2002, är holdingbolag för de helägda kommunala bolagen Witalabostäder AB, Njudung Energi Vetlanda AB, AB Vetlanda Industrilokaler, Magasinsgatan i Vetlanda Fastighets AB och Östanå i Vetlanda Fastighets AB. Vetlanda kommun är också medlem i kommunalförbunden Höglandets Räddningstjänstförbund samt Höglandsförbundet.

I bilden nedan visas de bolag och förbund som ingår i den kommunala koncernen där ägarandelen överstiger 20 procent. Kommunens ägarandel i respektive organisation anges i rutorna. För kommunalförbunden redovisas vår andel med utgångspunkt från antal invånare.

Vetlanda kommunkoncern

Bolag och förbund	Verksamhet
Vetlanda Stadshus AB	Holdingbolag för de kommunala bolagen som ansvarar för finansiell, skattemässig och operativ samordning av den kommunala verksamheten som bedrivs i bolagsform.
Witalabostäder AB	Fastighetsbolag som bedriver allmännyttig bostadsverksamhet, och har till uppgift att bygga och förvalta hyresbostäder. I fastighetsbeståndet ingår även kommersiella lokaler.
AB Vetlanda Industrilokaler	Fastighetsbolag som har till uppgift att uppföra och hyra ut industrifastigheter för att medverka till etablering och utveckling av kommunens industrier.
Magasinsgatan i Vetlanda Fastighets AB	Fastighetsbolag som har till huvudsyfte äga och förvalta en verksamhetslokal.
Östanå i Vetlanda Fastighets AB	Fastighetsbolag som har till huvudsyfte äga och förvalta en verksamhetslokal.
Njudung Energi Vetlanda AB	Bolaget bedriver affärsmässig verksamhet som omfattar elhandel, fjärrvärme, renhållning, vatten- och avloppsverksamhet och bredband.
Njudung Energi Elnät AB	Bolaget bedriver elnätverksamhet främst i och runt Vetlanda tätort.
Njudung Energi Sävsjö AB	Bolaget bedriver affärsmässig verksamhet som omfattar elhandel, fjärrvärme, renhållning och vatten- och avloppsverksamhet. Bolaget ägs till lika delar gemensamt med Sävsjö kommun.
Njudung Energi Sävsjö Elnät AB	Bolaget bedriver elnätverksamhet främst i och runt Sävsjö tätort. Bolaget ägs till lika delar gemensamt med Sävsjö kommun.
Smålands Bredband AB	Bolaget bedriver samarbete inom bredbandsverksamhet mellan stadsnäten i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommun
Norra Smålands Energi, NSE	Bolaget verkar som ett intresseföretag med syfte att stärka och utveckla delägarnas samarbete inom energirelaterade verksamheter och därmed bidra till ett optimalt utnyttjande av delägarnas samlade resurser.
Erikshester Vindpark AB	Delägt bolag som innehar 6 vindkraftverk i Vetlanda kommun och ägs av kommunala bolag, privata företag och investerare.
Höglandsförbundet	Höglandsförbundet är en plattform för att samordna verksamheter där medlemskommunerna (Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda) anser det vara fördelaktigt att driva en gemensam organisation. Bland annat samordnas kommunernas gemensamma IT-organisation här.
Höglandets Räddningstjänstförbund	Förbundets primära verksamhet är att ansvara för räddningstjänst inom Vetlanda och Nässjö kommuner. Bland verksamheterna ryms även beredskapsarbete samt sotning och brandskyddskontroll i kommunerna.

Kommunens organisation

Vetlanda kommuns organisation är uppdelad i facknämnder med egna ansvarsområden. Höglandets överförmyndarnämnd är gemensam för Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommun.

Gymnasieskolorna i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda ingår från och med 1 januari 2025 i Höglandsförbundet. Från och med 1 januari 2025 ingår även Tranås kommun i Höglandets överförmynderverksamhet enligt ett samverkansavtal. Handläggningen av Tranås överförmyndarärenden började den 1 oktober 2024.

Privata utförare

En privat utförare är en annan juridisk person eller en enskild individ som inte ingår i kommunen eller de kommunala bolagen. Kommunen kan, enligt

kommunallagen 10:7–9, överlämna skötseln av en kommunal angelägenhet till en privat utförare.

I Vetlanda kommun är inslaget av privata utförare relativt litet jämfört med riket. Privata aktörer fanns under året inom exempelvis förskola, grundskola och inom hemtjänstområdet där brukare kan välja utförare enligt LOV (Lagen om valfrihet). Under hösten 2024 har en utredning om LOV inom hemtjänsten genomförts. Kommunfullmäktige beslutade i december 2024 att avsluta möjligheten till hemtjänst enligt LOV i Vetlanda kommun, med 12 månaders uppsägning.

Fristående förskolor och skolor ingår inte i redovisning av privata utförare då de är egna huvudmän för sin verksamhet, vilken är reglerad genom tillståndsgivning.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk utveckling

Omvärld

Den globala tillväxten beräknas öka, men trots stabilisering i världsekonomin kvarstår utmaningar som inflation och hög skuldsättning, vilket kan påverka ekonomin negativt. Säkerhetsläget i världen och risken för cyberattacker utgör också hot mot ekonomisk stabilitet.

En orolig omvärld påverkar näringslivet och arbetsmarknaden, med varierande påverkan mellan och inom branscher. Arbetslösheten i Sverige är hög (8,4 procent 2024), och det finns utmaningar med att matcha arbetskraftens kompetens med arbetsmarknadens behov. Sveriges befolkning växer, men med en åldrande befolkning. Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) senaste prognos förväntas befolkningstillväxten vara svagare än tidigare, med fler äldre och färre barn (samma utvecklingsmönster i Vetlanda), vilket påverkar kommunernas skatteintäkter och verksamhetens planering och resursfördelning inom exempelvis förskola, skola och vård och omsorg. Flera kommuner har skrivit ned sina befolkningsprognoser och behöver arbeta med lokala och långsiktiga scenarion för att möta befolkningsutmaningen och en hållbar utveckling.

Klimatförändringarna och extremväder innebär fler och mer intensiva väderhändelser som översvämningar, värmeböljor och stormar. Dessa händelser kan orsaka betydande skador på infrastruktur, bostäder och naturmiljöer, vilket får, förutom mänskligt lidande, verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser. Kommuner arbetar med att förebygga och hantera risker genom investeringar i grön omställning, klimatanpassade åtgärder och att arbeta med beredskap.

Samhällsekonomisk utveckling

Under 2024 har Sveriges ekonomi visat tecken på återhämtning, men utvecklingen har varit svagare än förväntat. BNP ökade med endast 0,7 procent. Höga priser och räntor har fått hushållen att minska sin konsumtion och öka sitt sparande. Sysselsättningen har minskat, och arbetslösheten har stigit.

För 2025 förväntas Sveriges ekonomi växa starkare, främst eftersom hushållen beräknas spendera mer pengar och att antalet arbetade timmar. Offentliga och näringslivets investeringar förväntas också bidra till BNP-tillväxten. Sysselsättningen förväntas öka gradvis, med en starkare arbetsmarknad från 2025. Reallönerna, lönerna justerade för inflation, förväntas stiga igen beroende på dämpad inflation och löneökningar. KPIF-inflationen förväntas ligga nära Riksbankens mål på 2 procent.

Kommunernas ekonomi har varit utmanande under 2024. Trots en blygsam BNP-tillväxt har kommunerna kämpat med ökade kostnader och minskade intäkter. För 2025 ser utsikterna ljusare ut. Med en förväntad starkare ekonomisk tillväxt och ökad hushållskonsumtion väntas skatteintäkterna öka. Dessutom kommer kommunerna att dra nytta av ökade statsbidrag. Den förbättrade ekonomiska situationen kommer att ge kommunerna bättre förutsättningar.

I svensk välfärd är ekonomin och konjunkturen viktiga, men demografin är helt avgörande. Sveriges kommuner står inför en stor demografisk omställning de närmaste åren, vilket kräver mod och framförhållning för att säkerställa välfärdstjänster av hög kvalitet och en hållbar social, ekonomisk och ekologisk utveckling.

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP kalenderkorrigerad, procentuell förändring	0,0	0,7	3,1	2,5	1,9	1,7
Arbetade timmar, procentuell förändring	1,4	-0,4	0,7	1,6	1,1	0,6
Arbetslöshet, procent	7,6	8,4	8,3	7,8	7,6	7,6
Inflation KPIF, procent	6,0	1,9	1,8	1,8	2,0	2,0
Styrränta vid årets slut, procent	4,00	2,75	2,25	2,00	2,75	2,35

Källa: SKR Makronytt 3/2024

Skatteunderlag

Skatteunderlaget ökade med endast 3,5 procent under 2024. Denna inbromsning beror på ett minskat antal arbetade timmar i ekonomi. Lönesumman ökade också svagt. En uppväxling av skatteunderlagstillväxten förväntas 2025, till följd av att konjunkturen vänder och ger relativt hög BNP-tillväxt och fler arbetade timmar. Under perioden 2024–2027 beräknas skatteunderlaget öka med i genomsnitt 4,1 procent per år, vilket är något lägre än den genomsnittliga ökningen på 4,2 procent under tioårsperioden 2014–2023.

Befolkning

Kommunens befolkningsstruktur påverkas av hur många som flyttar in eller ut, antalet födsler och dödsfall. Detta påverkar kommunens verksamhet eftersom medborgarnas behov styr och förändrar den. Dessutom påverkas skatteintäkterna genom skatteutjämnningssystemet.

Den 1 december 2024 var 10 588 230 personer folkbokförda i Sverige, en ökning med 38 176 personer sedan årsskiftet. Folkökningen är låg, främst på grund av minskat barnafödande. Efter en minskning av befolkningen under första tertialet vände siffrorna uppåt. 2024 visar samma lägre barnafödande som 2023, men minskningen har åtminstone inte fortsatt. Dödstalen varit relativt stabila de senaste 10 åren, med undantag för enstaka år. För 2024 har det, liksom för tidigare år, fötts fler personer än det har avlidit i riket.

I Vetlanda kommun har det årligen fötts runt 275–300 barn fram till 2021. Under 2022 skedde en tydlig minskning och trots viss återhämtning 2023–2024 är nivåerna fortfarande lägre än tidigare år. Totalt föddes 265 barn under 2024. Året började med minskande befolkningssiffror men har sedan april vänt uppåt. Födelsenettet visar ett underskott på 9 personer då fler dog än föddes.

De senaste 10 åren har Vetlanda haft ett positivt invandringsnetto, vilket även gäller för 2024 med cirka 110 fler invandrare. För in- och utflyttningar inom Sverige har Vetlanda en större utmaning. Endast två av de senaste tio åren har kommunen haft ett positivt netto för inrikes flyttningar. 2024 är en förbättring jämfört med 2023 men landar på ett negativt netto med cirka 75 personer, det vill säga fler flyttar från kommunen än till den.

Sammantaget är befolkningsutvecklingen positiv jämfört med föregående år, med 29 fler personer. 31 december 2024 hade Vetlanda 27 527 invånare. I närområdet är detta ett godkänt resultat, då majoriteten av kommunerna i Region Jönköpings län uppvisar negativ befolkningsutveckling, förutom Jönköping.

Vetlandas befolkningsprognos visar en liknande trend som nationellt, med färre födsler och fler äldre (80+ år). Fram till 2031 förväntas befolkningen minska med cirka 500 personer. Fram till 2027, förväntas antalet barn i åldern 0–5 år minska med cirka 230 barn, medan antalet personer över 80 år ökar med 220. Detta beror på att stora barnkullar ersätts med mindre, på grund av färre prognostiserade födsler.

Arbetsmarknad

Under 2024 präglades den svenska arbetsmarknaden av en utdragen lågkonjunktur, vilket ledde till ökad arbetslöshet. Den ekonomiska tillväxten var svag och efterfrågan på arbetskraft minskade, vilket resulterade i högre varselnivåer och färre lediga jobb. Under 2025 förväntas en långsam återhämtning med gradvis minskad arbetslöshet och ökad efterfrågan på arbetskraft i takt med att ekonomin stärks.

I december 2024 var arbetslösheten (inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen) i Sverige 7,1 procent, en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med föregående år (6,6 procent). Skåne län hade den högsta arbetslösheten (9,5 procent) och Norrbottens län den lägsta (4,1 procent).

I Vetlanda kommun var arbetslösheten i december 2024, 7,2 procent, en ökning med 0,2 procentenhet jämfört med samma period föregående år. Arbetslösheten i Jönköpings län var i december 6,3 procent, och Vetlanda hade den fjärde högsta arbetslösheten i länet (Nässjö: 8,5 procent, Sävsjö: 8,2 procent, Tranås: 7,7 procent).

Höglandets samordningsförbund, som består av Arbetsförmedling, Försäkringskassa, Region och kommun, samverkar för att stödja medborgare som behöver insatser från flera av huvudmännen. SAMVERK Vetlanda omfattar huvudmännen inom Höglandets samordningsförbund med fokus på att motverka hinder gällande rehabilitering mot arbete, och det pågår ett aktivt arbete med Extratjänster.

Samverkan med fackliga organisation är god och gemensamma rutiner gällande till arbetsmarknadsinriktade anställningar har utvecklats.

Lärcentrum erbjuder utbildningar baserade på arbetsmarknadens behov och stödjer övergången mellan studier och arbetsliv. Goda relationer finns mellan kommun och näringsliv och andra arbetsgivare när det gäller arbetsträning och anställningar, och samverkan med ideell sektor spelar en viktig roll.

Öppen arbetslöshet	2024	2023	2022	2021
Kommunen totalt (%)	3,5	3,4	2,8	2,2
Länet totalt (%)	3,3	2,9	2,5	2,5
Riket totalt (%)	3,9	3,4	3,1	3,5
Kommunen kvinnor (%)	3,1	2,7	2,8	2,1
Kommunen män (%)	3,8	3,9	2,8	2,4
Kommunen ungdomar 18–24 (%)	4,3	5,1	5,6	2,8
Kommunen ungdomar 18–24 kvinnor (%)	2,6	3,3	5,1	3,6
Kommunen ungdomar 18–24 män (%)	5,5	6,5	6,0	2,3

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik

Bostadsmarknad

Bostadsmarknaden i Sverige visar på en försiktig återhämtning för 2025. Hushållens ränteutgifter ligger kvar på en hög nivå, vilket har påverkat deras konsumtionsbeteende och lett till ökat sparande. Trots detta börjar omsättningen på bostadsmarknaden öka. Lägre räntor och reallöneökningar förväntas gradvis stärka hushållens köpkraft och konsumtion, vilket i sin tur kan gynna bostadspriserna och bostadsinvesteringarna. Byggekostnaderna är dock fortfarande höga, vilket innebär att uppgången för bostadsbyggandet framöver troligen blir måttlig och sträcker sig över en längre period.

De senaste årens ansträngda bostadsmarknad innebär fortsatt att flyttkedjorna inte har fungerat på önskat sätt. Äldre bor gärna kvar där de har ett relativt sett billigt boende jämfört med att betala för nyproducerade lägenheter eller hus där kostnaden ofta upplevs som ett hinder. Det innebär att unga som ska in på bostadsmarknaden hänvisas till den dyrare nyproduktionen som man inte alltid har råd med vilket medför att flyttkedjorna stannar av.

Nybyggnationen i Vetlanda har under 2024 legat på ungefär samma nivå som 2023, men antalet nybyggda flerbostadshus har ökat. Bygglov har beviljats för 10 nya enbostadshus, 4 fritidshus samt 5

Låg arbetslöshet är fördelaktigt både för individen och för Vetlanda kommun. Anställda som bor i kommunen och betalar skatt bidrar till skatteunderlaget, vilket stärker kommunens ekonomi. Lägre arbetslöshet minskar också behovet av försörjningsstöd, vilket minskar kostnaderna inom socialnämnden och dess verksamhet.

I tabellen nedan visas andel öppet arbetslösa i kommunen med jämförelse mot riket och länet. Det är personer som är arbetslösa och inte deltar i något program.

flerbostadshus. Inflationen med resulterande kostnadsökning och räntehöjning påverkar byggnationen negativt. Prognoser visar att byggbranschen förväntas få en svag tillväxt även framöver om den globala situationen fortsätter att vara instabil. De nya detaljplanlagda områdena förväntas trots detta att bebyggas, men i långsammare takt än tidigare.

Risker och riskhantering

På senare tid har vi sett hur stora omvälvande händelser kan påverka verksamheten. Tidigare fanns inte pandemi, klimatförändringar eller säkerhetsläget i våra riskanalyser, men nu måste vi inkludera dessa tillsammans med andra risker som arbetskraftsbrist, befolkningsutveckling och finansiella risker.

Omvärldsrisker

- **Behov av tillgänglig arbetskraft:** En risk för kommunen är att tillgänglig arbetskraft inte är tillräcklig för att försörja de för kommunen viktiga företagen. Om företagen inte kan hitta den arbetskraft de behöver, finns risken att de flyttar produktion och utveckling till andra orter. Detta kan i sin tur leda till ökad arbetslöshet och ökande försörjningsstöd.

- **Negativ befolkningsutveckling och demografi:** En minskande befolkning kan leda till minskade skatteintäkter och en svårighet att upprätthålla service och infrastruktur. Förändringar i demografin med färre barn och fler äldre utmanar arbetssätt och hållbarhet.
- **Ökad arbetslöshet:** Vetlanda kommun är känslig för utvecklingen inom industrin. En nedgång i industrin, med effekter på alla företag i kommunen som är beroende av denna, kan leda till kraftigt ökad arbetslöshet. Detta skulle innebära en större belastning på kommunens sociala system och ekonomiska resurser.
- **Förändringar i statsbidrags- och utjämningsystem:** Minskade bidrag kan leda till budgetunderskott och svårigheter att finansiera viktiga verksamheter och projekt.
- **Förändrad lagstiftning:** Nya lagar och regler kan innebära ökade kostnader eller krav på förändringar i kommunens verksamhet. Detta kan skapa osäkerhet och kräva snabba anpassningar, vilket kan vara resurskrävande och påverka kommunens långsiktiga planering.

Verksamhetsrisker

- **Kompetensförsörjning:** Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för kommunen och dess verksamhet. Det är svårt att rekrytera vissa personalgrupper, särskilt omvårdnadspersonal. Samtidigt står kommunen inför relativt stora pensionsavgångar. Därför utvecklar och utbildar vi våra anställda parallellt med att vi arbetar för att attrahera och rekrytera ny personal.
- **Säkerhet:** Brister i IT-system och digital infrastruktur kan leda till driftstörningar och säkerhetsproblem. Cyberattacker och dataintrång är också en växande risk som kan påverka kommunens verksamhet och invånarnas integritet.
- **Miljörisker:** Klimatförändringar och miljökatastrofer, såsom häftig nederbörd, perioder med höga temperaturer och skogsbränder, kan påverka kommunens infrastruktur och invånarnas säkerhet. Kommunen måste vara beredd på att

hantera och anpassa sig till dessa risker. översvämningar och skogsbränder, kan påverka kommunens infrastruktur och invånarnas säkerhet. Kommunen måste vara beredd på att hantera och anpassa sig till dessa risker.

- **Sociala risker:** Ökad arbetslöshet, social oro och segregation kan påverka kommunens sammanhållning och trygghet. Det är viktigt att arbeta förebyggande och stödjande för att minska dessa risker.
- **Välfärdsbrott:** Välfärdsbrott och risk för oegentligheter inkluderar bedrägerier och missbruk av välfärdssystemet, vilket kan leda till ekonomiska förluster och minskat förtroende för kommunens verksamhet. För att motverka detta arbetar vi med att förbättra våra kontrollsystem.

Finansiella risker

Kommunfullmäktige beslutade i december 2024 om en reviderad Finanspolicy som beskriver principer för finansverksamheten och medelförvaltningen inom Vetlanda kommunkoncern. Koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: finansieringsrisk, ränterisk och kreditrisk.

Finansieringsrisk

Finansieringsrisk innebär risken för att inte ha tillgång till nödvändig finansiering, inklusive refinansiering. Genom att sprida låneportföljens och nyupplåningens förfallotider jämt över tid blir refinansieringsrisken mindre. För att begränsa finansieringsrisken ska kreditförfallen spridas under en tidsperiod upp till 10 år där högst 40% av kapitalbindningen ligger inom det närmaste året och sedan högst 30% under de kommande åren. Per bokslutsdatum följer både koncern och kommun Finanspolicyens ramar. Vid årsskiftet förfaller 33 procent av koncernens totala låneskuld inom de närmaste 12 månaderna. För kommunen var motsvarande andel 28 procent.

Ränterisk

De totala räntebärande skulderna i koncernen var 1 520 mnkr den 31 december 2024, en ökning med 118 mnkr jämfört med föregående år. De finansiella räntebärande tillgångarna i form av utlåning och placering (exklusive koncernkonto) uppgick vid samma tidpunkt till 199 mnkr och fanns helt inom kommunen. Nettoskulden var därmed 1 321 mnkr

på balansdagen, en ökning med 130 mnkr sedan föregående årsskifte. Skuldsättningen i koncernen har ökat under året på grund nyupplåning hos kommunen, Njudung Energi och Witalabostäder. På grund av det högre ränteläge erhålls nu också ränta på likvida medel som finns på koncernbankkontot. Dessa ränteintäkter har inte beaktats ovan men återfinns i resultatet.

Kommunens del av de räntebärande skulderna var 576 mnkr den 31 december 2024, en ökning med 50 mnkr jämfört med föregående årsskifte. Med räntebärande finansiella tillgångar värda 199 mnkr innebär det att nettoskulden i kommunen var 378 mnkr. Nettoförändringen består alltså både av amortering av kommunens lånefordringar och nyupplåning.

Enligt finanspolicyn ska upplåningen inom koncernen ske med en blandning av fast och rörlig ränta. Till övervägande del har räntesäkringen i fasta räntor skett med genom direkt upplåning mot fast ränta. I koncernen finns en mindre säkring med ränteswappar. Vid årsbokslutet hade koncernen ett swapkontrakt med ett nominellt värde på 30 mnkr, tillhörande Njudung Energikoncernen. Med det högre ränteläget har swapparnas marknadsvärde förbättrats avsevärt från att tidigare ha varit mycket negativt.

Enligt finanspolicyn ska högst 60 procent av upplåningen ha en räntebindning som är kortare än ett år. Vid årsbokslutet hade 45 procent av den kommunala koncernens skulder räntebindning kortare än ett år, exklusive ränteswappar. Om man tar hänsyn till befintliga ränteswappar är motsvarande siffra 43 procent. För kommunens del, som saknar derivat, är motsvarande siffra 61 procent. En stor del av förklaringen ligger i att det enskilt största lånet löper med 3 månaders räntebindning och lånas ut till motsvarande ränta, vilket eliminerar ränterisken. När hänsyn tas till detta är andelen lån med räntebindning under 1 år 48 procent.

Den genomsnittliga låneräntan i koncernen under de senaste tolv månaderna har varit 2,7 procent, vilket är 0,4 procent högre än föregående årsbokslut. Vid en ränteökning med 1 procent skulle räntekostnaden för koncernen öka med 3,8 mnkr under ett år. För kommunen var den genomsnittliga låneräntan under de senaste tolv månaderna 3,3

procent, vilket är 0,3 procent högre än för ett år sedan. Vid en ränteökning med 1 procent skulle räntekostnaden för kommunen öka med 2,9 mnkr under ett år.

Kredit- och motpartsrisk

Koncernbank under 2024 har varit Swedbank. Befintlig checkräkning har utifrån ett högre ränteläge givit viss ränteavkastning. Kommunen har under 2024 inte haft likviditet placerad i värdepapper utan enbart en mindre placering på räntebärande konto hos SBAB. All upplåning för koncernen är vid bokslutet för 2024 placerad hos Kommuninvest.

Viss utlåning sker till bolag och föreningar för finansiering av anläggningstillgångar som på olika sätt nyttjas av kommunen/koncernen. Som säkerhet för denna utlåning finns anläggningstillgångarna.

Pensionsförpliktelse

Kommunkoncernen har ett stort åtagande för pensioner som vid årsskiftet uppgår till 602 mnkr. Av detta åtagande vilar 597 mnkr på kommunen. I båda fallen är detta en ökning sedan föregående år med cirka 20 mnkr vilken beror på uppräknade räntor och basbelopp. Inga pensionsåtaganden hanteras i egen förvaltning utan allt hanteras genom upphandlad förvaltning. Pensionsförpliktelsen redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen där kommunens pensioner intjänade före 1998 inte skuldförts utan redovisas som en ansvarsförbindelse. Den 31 december 2024 uppgick denna till 586 mnkr inklusive särskild löneskatt.

Händelser av väsentlig betydelse

Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner beslutade om att överföra gymnasieverksamheten till Höglandsförbundet vid årsskiftet 2024/2025. Samtidigt utreds möjligheten till samverkan kring vuxenutbildningen. Dessa förändringar är omfattande och har under året krävt engagemang från stora delar av den kommunala organisationen.

I juni beslutade kommunfullmäktige att ge AB Vetlanda Industrilokaler i uppdrag att förvärva fastighet på Stålvägen 3. En del av lokalerna ska användas för att bygga upp Hitech där syftet är att förbättra näringslivets kompetensförsörjning och att locka ungdomar att välja utbildningar som matchar näringslivets behov. Inom barn- och utbildnings-

nämndens verksamhet kommer Hitech spela en viktig roll för att stärka möjligheterna inom de eftergymnasiala tekniska utbildningarna. Det kommer också fungera som en katalysator för att inspirera barn och ungdomar att intressera sig för naturvetenskap och matematik.

Införandet av 11-timmars dygnsvila inom vård och omsorg har varit en stor utmaning under 2024. Denna förändring, som är ett krav enligt EU:s arbetsdirektiv, har inneburit ökade kostnader och bemanningsutmaningar. Kommunfullmäktige beslutade i december 2024 att avveckla LOV (lagen om valfrihet) inom vård och omsorg, med en uppsägningstid på ett år.

Investeringsvolymen är fortsatt hög både i kommunen och i koncernen. Färdigställda projekt: tillbyggnad Landsbro skola F-6 och Kvarnens förskola, renovering av Myresjö simhall och storköket på Ekenässjön skola. Pågående större projekt är om- och nybyggnad av Tomaslundsskolan, tillbyggnad av Njudungsgymnasiet och Korsberga förskola samt renovering av Ekenässjöns skola.

Inom koncernen pågår större investeringar exempelvis inom VA-området, renovering av befintligt bostadsbestånd samt förvärv av och påbörjad ombyggnation av fastighet för Hitech.

På grund av säkerhetsläget i omvärlden fokuserar vi mer på att bygga upp civilt försvar, säkra kommunikationer och säkerhetsskydd.

SCB:s senaste befolkningsframskrivning som publicerades i april 2024 ger en än mer utmanande bild av befolkningsutvecklingen i Vetlanda. Andelen äldre, äldre ökar och antalet barn i förskolan minskar, vilket påverkar kommunens verksamheter och förutsättningar i hög grad.

Arbetet med "Bästa platsen" har fortsatt under året. Vår förmåga att tillsammans med andra, möta och stödja våra medborgare och med deras hjälp utveckla Vetlanda till att bli den bästa platsen att växa upp, leva och åldras på, är ett viktigt arbete.

En ny socialtjänstlag är på väg att införas och ska börja gälla den 1 juni 2025. Lagen fokuserar på att stärka tidigt förebyggande insatser och möjliggöra för mer lättillgängliga stödinsatser utan biståndsbeslut. Ökad samverkan mellan olika huvudmän och civilsamhälle betonas. Nya riktlinjer har antagits för att motverka felaktiga utbetalningar inom försörjningsstödet och minska risken för bidragsfusk och bedrägerier.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Mandatfördelning

Vetlanda kommun styrs av partierna Vetlanda framåtanda, Sverigedemokraterna och

Moderaterna, totalt 24 mandat. Partier i opposition är Socialdemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Liberalerna och Vänsterpartiet.

Mandatfördelning	2023–2026	2019–2022	2015–2018	2011–2024
Vetlanda framåtanda	11	8	9	6
Sverigedemokraterna	7	5	4	2
Moderaterna	6	7	5	7
Socialdemokraterna	11	12	12	13
Centerpartiet	4	5	5	6
Kristdemokraterna	4	5	4	4
Liberalerna	1	1	2	3
Vänsterpartiet	1	2	2	2
Miljöpartiet de gröna	-	-	2	2

Ansvarsstruktur

I Vetlanda kommunkoncern finns den politiska styrningen på flera nivåer. Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet och fattar kommunövergripande beslut om vision, planer och mål. Fullmäktige styr även de kommunala bolagen genom att besluta om bolagens ägardirektiv. Kommunfullmäktige beslutar om ledamöter i kommunstyrelsen och nämnder samt föreslår styrelseledamöter till de kommunala bolagen.

Den ekonomiska styrningen sker genom att kommunfullmäktige beslutar om budget och ekonomiska mål, och följer upp dessa genom att godkänna delårsbokslut och årsredovisning.

Vetlanda kommuns styrmodell

För att styra Vetlanda kommuns verksamheter och genomföra önskad politik beslutar kommunfullmäktige om politiska prioriteringar som ska få genomslag i organisationen. Nämnderna och bolagen ansvarar för att driva en ändamålsenlig verksamhet inom sina uppdrag utifrån lagstiftning, riktningar och mål, bolagsordningar, ägardirektiv, reglementen, medborgarnas behov, styrdokument och ekonomiska förutsättningar.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att verkställa, följa upp och utvärdera beslut. Kommunstyrelsen planerar och följer upp ekonomi och verksamhet i kommunens nämnder, de kommunala bolagen och kommunalförbunden, med särskilt fokus på uppsiktsplikt och intern kontroll.

Vetlanda Stadshus AB ansvarar för den finansiella planeringen och samordningen mellan kommunens bolag och följer upp både finansiella och icke-finansiella mål för dotterbolagen.

De kommunala nämnderna och bolagsstyrelserna ansvarar för genomförande och utveckling inom sina respektive verksamhetsområden.

Vetlanda kommuns styrmodell består av:

- vision - en gemensam och långsiktiga målbild för framtiden
- kommunens riktningar och mål
- kommunens budget - ekonomiska ramar, driftbudget och investeringsplan
- styrdokument som förtydligar politiska viljeinriktningar, ambitioner eller förhållningssätt inom olika områden i riktning mot visionen

Förtroendevalda och tjänstepersoner har inom styrmodellen en rollfördelning där politiken beslutar om vision, riktningar, politiska mål, styrdokument och ekonomiska ramar ("Vad-frågor").

Tjänsteorganisationen svarar för beslutsunderlag och genomförandet i verksamhetsstyrningen ("Hur-frågor").

Vetlanda kommun fokuserar på tre prioriterade riktningar som tar sikte på år 2035 för att översätta visionen och sätta värdegrunden i handling. Utifrån riktningarna beslutar kommunfullmäktige även om övergripande mål samt ekonomiska ramar (rambudget). Nämnderna beslutar om nämndmål i linje med kommunfullmäktiges mål och detaljbudget

utifrån rambudget. Nämndernas verksamheter bidrar till målluppfyllelse och följer budget. I det verksamhetsnära förändrings- och förbättringsarbetet arbetar verksamheten med verksamhetsmål, budget och utfall, nyckeltal (verksamhetsmått) och prioriterade aktiviteter med medborgarnytta i fokus.

Vision, riktningar och kommunfullmäktiges mål

Vision 2050: Här växer människor och företag

Vi växer tillsammans i en kommun som är attraktiv, hållbar och nytänkande. Till ett lättbott och vänligt Vetlanda söker sig företag och människor som utvecklas, trivs och stannar.

Vi är ett Vetlanda där alla får vara med och där nya idéer utvecklas tillsammans med medborgare, näringsliv och föreningar.

Riktning 2035 - Den attraktiva kommunen

Vi skapar en attraktiv kommun och plats dit människor och företag söker sig, utvecklas, trivs och stannar. Vetlanda upplevs som lättbott och vänligt.

Vetlanda är attraktivt med:

- En kommunal service som ser och möter behov och skapar möjligheter.
- Skola, förskola och möjligheter till högre utbildning.
- Boendeformer och miljöer för olika önskemål och behov.
- Ett välmående och växande näringsliv.
- Ett aktivt föreningsliv med stort ideellt engagemang.
- En levande landsbygd och stadsmiljö.
- Valfungerande kommunikationer och infrastruktur.
- Nöjda och vänliga invånare och medarbetare.
- Ett rikt kulturliv och aktiv besöksnäring.
- Kommunen som en attraktiv arbetsgivare.

Kommunfullmäktigemål

30 000 invånare år 2035

Service i toppklass

Riktning 2035 - Den hållbart växande kommunen

Vi skapar en hållbar kommun och plats som är hållbar över tid, som ger trygghet och framtidstro.

Vetlanda är hållbart växande med:

- Ett ekonomiskt hållbart växande näringsliv och en långsiktigt god kommunal ekonomi i balans.
- Ett socialt hållbart Vetlanda är inkluderande och tryggt och där olikheter välkomnas, invånare inkluderas och med god tillgänglighet och där jämlikhet och hälsa är i fokus. Vetlanda kommun erbjuder en bra arbetsmiljö.
- Ett ekologiskt hållbart Vetlanda där klimatavtryck är i fokus, energiförbrukning och utsläpp minskar och där den biologiska mångfalden bevaras och

det finns tillgång till upplevelserik natur. Vetlanda kommuns verksamheter är klimatsäkrade.

Kommunfullmäktigemål

Hållbart i alla led

Riktning 2035 - Den nytänkande kommunen

Vi skapar ett Vetlanda som är nytänkande.

Vetlanda är nytänkande med:

- Ett innovativt företagsklimat och ett entreprenöriellt tänkande bland de unga.
- En höjd utbildningsnivå och ett livslångt lärande.
- Utveckling av idéer i samverkan mellan invånare, Vetlanda kommun, förenings- och näringsliv.
- Vetlanda kommuns verksamheter premierar nytänkande som bidrar till ökad ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Organisationskulturen kännetecknas av öppenhet för det nya, mod att testa nytt, ständiga förbättringar och verksamhetsutveckling med digitalisering som möjliggörare.

Kommunfullmäktigemål

Nytänkande och livslångt lärande

Se rubrik *Redovisning av måluppfyllelse* för uppföljning av kommunfullmäktiges mål per 31 december 2024.

Ekonomistyrning

Den ekonomiska styrningen av kommunkoncernens verksamheter utgår från kommunfullmäktiges beslutade budget för den kommunala verksamheten och ägardirektiven för bolagen. Bolagen rapporterar till Vetlanda Stadshus AB om affärsplan för kommande år och uppföljning sker efter respektive tertial i samband med att rapportering sker till kommunstyrelsen. Vid delårsbokslut sker även rapportering för hela kommunkoncernen.

För den kommunala verksamheten som är organiserad i nämnder, beslutar kommunfullmäktige om budget för kommande år i juni efter att förslag tagits fram i budgetberedningen. I slutet av året

beslutar respektive nämnd om detaljbudget som sammanställs och delges till kommunfullmäktige.

Uppföljning och analys

Systematisk uppföljning och analys är en viktig del i styrmodellen och en förutsättning för en lärande organisation. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Varje nämnd och bolagsstyrelse rapporterar regelbundet sina ekonomiska resultat till kommunstyrelsen, samtidigt som de beskriver väsentliga förhållanden och sitt arbete med målen. Kommunstyrelsen rapporterar sedan vidare till fullmäktige. Genom denna process följer vi upp hur verksamheterna håller budget, hur de arbetar för en god måloppfyllelse samt om något av risk och väsentlighet behöver uppmärksammas inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Efter februari, april och oktober görs gemensam prognosrapport för samtliga nämnder, och efter åtta månader presenteras en gemensam delårsrapport som inkluderar bolagen. Vid årets slut upprättas en årsredovisning som inkluderar sammanställd redovisning för hela kommunkoncernen. Vid behov förs dialoger mellan kommunstyrelsens arbetsutskott och ledningen tillsammans med nämnd eller bolag.

Intern kontroll

Vetlanda kommun har ett reglemente för intern kontroll. Reglementet tydliggör ansvaret för intern kontroll samt beskriver hur den interna kontrollen ska följas upp. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll i kommunen och i bolagen. Nämnder och bolagsstyrelser har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden.

Kommunstyrelsen bedömer årligen hur den interna kontrollen fungerar genom att nämnder och bolag varje år ska anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas och styrelsernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunkoncernens samlade system för intern kontroll och vidta de förbättringar som behövs.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra verksamheten både på kort och lång sikt. Ekonomisk hållbarhet över tid innebär att varje generation ska bära kostnaderna för den kommunala service som den konsumerar. För att nå en god ekonomisk hushållning har Vetlanda kommun:

- Riktningar, kommunfullmäktiges mål och nämndernas mål
- Ägardirektiv för bolagen
- Finansiella mål för Vetlanda kommun och förutsättningar för verksamheten

Riktningar, mål och förutsättningar ska bidra till att resurserna i verksamheten används till rätt saker och att de används på ett effektivt sätt. Målen för kommunfullmäktige och nämnder är satta för att utmana verksamheten inom områden där vi vill bli bättre, inte för att definiera en lägsta nivå för god ekonomisk hushållning. Det betyder att målen inte behöver vara helt uppfyllda för att kommunen ska anses ha använt resurserna effektivt. Bedömning av god ekonomisk hushållning görs genom att följa upp kommunfullmäktiges och nämndernas mål, de finansiella målen och balanskravet. Bolagen följs upp enligt ägardirektiven och kommunalförbunden enligt förbundsordningen.

Kommunfullmäktige beslutade i december 2024 om en reviderad *Policy för god ekonomisk hushållning* i Vetlanda kommun.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att Vetlanda kommuns verksamhet under 2024 har bedrivits med god ekonomisk hushållning. Vi använder våra resurser ansvarsfullt, prioriterar hållbara investeringar och strävar efter en långsiktig ekonomi i balans som inkluderar social och ekologisk hållbarhet. Vi arbetar för att stärka vår ekonomiska ställning och säkerställa en hållbar ekonomisk utveckling. För att hantera ekonomiska utmaningar finns resultatutjämningsreserven som kan användas för att jämna ut negativa resultat under konjunktursvängningar och säkerställa en stabil ekonomi. Kommunen har utmaningar inom

befolkningsutveckling och kompetensförsörjning. Därför måste vi fortsätta göra Vetlanda attraktivt, erbjuda service i toppklass, behålla och rekrytera medarbetare samt hittar nya smarta sätt att leverera service med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. De omfattande investeringarna som planeras de kommande åren utgör en utmaning för god ekonomisk hushållning. För att kunna genomföra dessa investeringar krävs antingen högre resultatnivåer eller ökad upplåning.

Se avsnittet *Redovisning av måluppfyllelse* för målkommentarer och indikatorer.

Mål	KS bedömning
Verksamhetsmål	
30 000 invånare år 2035	Delvis uppfyllt
Service i toppklass	I hög grad uppfyllt
Hållbart i alla led	Delvis uppfyllt
Nytänkande och livslångt lärande	Delvis uppfyllt
Finansiella mål	
Resultatmål: Resultatet ska lägst uppgå till 2 procent av skatter och bidrag sett till genomsnittet över 6 år: två historiska år, innevarande år samt tre budgetår.	Uppfyllt
Soliditetsmål: Soliditeten ska årligen stärkas. Soliditet mätt som eget kapital av totalt kapital exklusive pensionsskuld redovisad som ansvarsförbindelse.	Inte uppfyllt
Investeringsmål: Investeringar ska vara självfinansierade sett över 6 år: två historiska år, innevarande år samt tre budgetår.	Inte uppfyllt

Redovisning av måluppfyllelse

Vetlanda kommun har fyra övergripande verksamhetsmål (kommunfullmäktiges mål 2024-2027) och tre finansiella mål för 2024 (ett resultatmål, ett soliditetsmål och ett investeringsmål).

Verksamhetsmål

Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen av verksamhetsmålen per 31 december 2024 baseras på uppföljning av indikatorer och nämndernas och förvaltningarnas bedömning av måluppfyllelse. Målen bedöms som: uppfyllt, i hög grad uppfyllt, delvis uppfyllt eller inte uppfyllt. Se Bilaga 1 Verksamhetsberättelse, för respektive nämnds bedömning av måluppfyllnad och verksamhetsmått/nyckeltal.

Kommunfullmäktiges mål: 30 000 invånare år 2035
Målbeskrivning: Vetlanda kommun ska långsiktigt skapa attraktiva boenden med en utbyggd infrastruktur i hela kommunen.

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Kommunstyrelsen bedömer att målet för 2024 är delvis uppfyllt. Kommunen har gjort framsteg inom flera områden men står inför utmaningar med befolkningsutvecklingen. Målet bedöms som inte nåbart långsiktigt och bör därför revideras av kommunfullmäktige. För att attrahera nya och bibehålla invånare behövs fortsatta satsningar på attraktiva boenden, infrastruktur och näringsliv.

Befolkningen i Vetlanda ökade med 29 personer under 2024, totalt 27 557 invånare. Fram till 2031 förväntas befolkningen minska med cirka 500 personer, vilket följer den nationella trenden med färre födselar och fler äldre över 80 år. Detta utmanar vårt långsiktiga mål och visar på vikten av att arbeta med att bibehålla och attrahera invånare.

Medborgarundersökningen avseende 2023, som presenterades i april 2024, visa att invånarna tycker att Vetlanda kommun är en bra plats att bo och leva på, men viljan att rekommendera kommunen minskar bland yngre invånare. 97 procent tycker att det finns bra möjligheter att transportera sig med bil, men endast 31 procent tycker att det är enkelt att använda kollektivtrafik i vardagen och 35 procent tycker att det är enkelt att göra längre resor från kommunen.

Nybyggnationen i Vetlanda har under 2024 legat på ungefär samma nivå som 2023, men antalet nybyggda flerbostadshus har ökat. För att möta behovet inom funktionshinderomsorgen pågår

byggnation av ett nytt LSS-boende i Vetlanda, som öppnar till hösten 2025 och det finns planer för ytterligare ett nytt LSS-boende i Ekenässjön.

Satsningen på Hitech (Highland Technology Center) stärker kommunens attraktivitet och gynnar näringslivet och skolverksamheten. Flera aktiviteter har genomförts för att utveckla besöksnäringen, vilket skapar arbetstillfällen och nya kontaktytor för

potentiella invånare. Nya verksamheter har etablerat sig i Nydalaområdet.

Under 2024 har åtta projekt genomförts inom landsbygdsinvesteringar, med en total utbetalning på 449 tkr. Bland dessa projekt finns "Ett hjärtsäkert Skede", "Utegympa i Landsbro" och "Himlabacken 2.0 i Sjunnen".

Indikator	2024	2023	2022
Antal invånare, 31 december ¹	27 527	27 498	27 673
Livskvalitet - kommunindex ²	-	61	-
Kommunen är en bra plats att bo och leva på (%) ³	-	92,9	-
Kan rekommendera andra att flytta till kommunen (%) ³	-	58,4	-
Möjligheterna att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor (%) ³	-	31,3	-
Möjligheterna att enkelt kunna göra längre resor från kommunen utan bil (%) ³	-	35,3	-
Möjligheterna att enkelt kunna transportera sig med bil (%) ³	-	97,4	-
Antal nybyggda en- och tvåbostadshus (inklusive fritidshus) ⁴	14	15	28
Antal nybyggda flerbostadshus ⁴	5	1	0
Antal ny- och större tillbyggnader av företagslokaler ⁴	16	11	10

Källa: 1 SCB, 2 BRP+ Tillväxtverket, 3 Medborgarundersökning (SCB), 4 Miljö- och byggförvaltningen

Kommunfullmäktiges mål: Service i toppklass
 I Vetlanda kommun ska alla verksamheter sträva efter att leverera tjänster och service på allra högsta nivå. En kommunal service som ser och möter behov och skapar möjligheter.

Bedömning	Trend
	

Kommentar:
 Kommunstyrelsen bedömer att målet för 2024 är i hög grad uppfyllt. Medborgarundersökningen visar att Vetlanda kommun får positiva resultat när medborgarna har kontakt med tjänstepersoner eller politiker. 89 procent anser att de fått ett bra bemötande från politiker och 93 procent vid kontakt med tjänstepersoner, vilket placerar Vetlanda på andra plats i riket. 81 procent tycker att kommunen sköter sina verksamheter bra. Det som kan förbättras är insyn och inflytande i kommunens beslut och verksamhet, vilket är en generell utmaning i riket. Kulturutbudet får lägre betyg, där 46 procent bedömer kommunens arbete främjar det lokala kulturlivet bra. 79 procent anser att det finns bra möjligheter att nyttja idrotts- och motionsanläggningar. Kultur och fritid har, så långt de kommunägda fastigheternas teknik tillåter, digitaliserat uthyrning av idrottshallar och

gymnastiksalarna samt ansökningar och intresseanmälningar. Biljettförsäljning för större arrangemang sker både via Nortic och biblioteket för att säkerställa god tillgänglighet. Kultur och fritid arbetar också för att ge bra service till de som inte kan boka digitalt. Kommunen satsar även på Fritidsbanken, som hjälper invånare i alla åldrar att prova på idrott. 78 procent anser att grundskolan fungerar bra i kommunen. I augusti 2024 infördes ett nytt systematiskt kvalitetsarbete inom barn och utbildning för att främja långsiktig kvalitetsutveckling.

Brukarundersökningen 2024 inom vård och omsorg visar mycket bra resultat. 86 procent på särskilt boende och 91 procent inom hemtjänsten är mycket nöjda med Vetlanda kommuns vård och omsorg. Brukarbedömningen visar också att 93 procent inom våra LSS-boende trivs hemma. Lägst betyg i undersökningarna får ensamhet, där 56 procent inom hemtjänsten och 58 procent inom särskilt boende upplever ensamhet, ofta på grund av förlust av en livskamrat, släkt eller vänner. Vård och omsorg arbetar för att minska känslan av ensamhet, men det är svårt att ersätta den rollen i någons liv.

Företagen i Vetlanda ger kommunens företagsklimat ett betyg på 3,51 av 5, vilket är något högre än rikets genomsnitt på 3,47. Det främsta förbättrings-

området är dialogen mellan kommunen och näringslivet. Under 2024 har Nuvab, Näringslivsutveckling i Vetlanda AB, skapat olika mötesplattformar för näringslivet. De har arrangerat 32 nätverksträffar inom nio nätverk och genomfört 28 samverkans-aktiviteter, inklusive inspirerande

skola-näringslivsprojekt, frukostmöten, träffar med våra samarbetspartners och näringslivsgalan. För att utveckla kompetens och främja tillväxt har Nuvab också organiserat 49 utbildningar med totalt 260 deltagare.

Indikator	2024	2023	2022
Bra bemötande vid kontakt med politiker i kommunen (%) ¹	-	88,6	-
Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen (%) ¹	-	93,3	-
Grundskolan fungerar bra i kommunen (%) ¹	-	78,1	-
Bra möjlighet att nyttja idrotts- och motionsanläggningar (%) ¹	-	79	-
Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen (%) ¹	-	81	-
Kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet är bra (%) ¹	-	46	-
Brukarbedömning hemtjänst – helhetssyn (%) ²	91	90	90
Brukarbedömning särskilt boende – helhetssyn (%) ²	86	90	89
Brukarbedömning boende LSS totalt – brukaren trivs alltid hemma (%) ²	93	84	88
Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd (dagar) ³	23	22	26
Företagsklimat – totalt index ⁴	-	80	82
Företagsklimat - omdöme företagen ⁵	3,51	3,52	3,41

Källa: 1 Medborgarundersökning (SCB), 2 Brukarundersökning vård och omsorg (SKR), 3 Socialstyrelsen, 4 Insikt servicemätning (SKR i samarbete med Stockholm Business Alliance, SBA), 5 Näringslivsranking (Svenskt näringsliv)

Kommunfullmäktiges mål: Hållbar i alla led
I Vetlanda kommun arbetar vi medvetet med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:
Kommunstyrelsen bedömer att målet för 2024 är delvis uppfyllt. Den globala utvecklingen påverkar kommunen, och vår roll som samhällsbyggare blir allt viktigare för att säkerställa inkludering, jämlikhet, trygghet och framtidstro hos medborgare och företag. Vetlanda kommun stödjer Agenda 2030 och FN:s 17 globala utvecklingsmål. I kommunens Policy för hållbar utveckling beskrivs förhållningssätt och principer i detta arbete. Precis som andra kommuner har Vetlanda utmaningar inom hållbarhet och arbetar för att synliggöra detta i verksamheterna och göra långsiktiga sociala insatser. Tidiga förebyggande åtgärder är avgörande för medborgarnas välmående och hälsa.

Vetlanda kommun arbetar för att höja utbildningsnivån och minska antalet utsatta hushåll. Andelen invånare med låg utbildningsnivå har varit konstant,

medan andelen med låg ekonomisk standard har minskat något. Sysselsättningsgraden har minskat något, men den demografiska försörjningskvoten är fortsatt hög, vilket innebär att många unga och äldre behöver stöd från den arbetsföra befolkningen.

Vi vill bli mer proaktiva i att upptäcka och stödja barn och unga som riskerar sämre hälsa eller skolresultat. Bästa platsen är ett samarbetsprojekt mellan barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden samt kultur- och fritidsnämnden. Genom stärkt samverkan mellan kommunala verksamheter, regionen, civilsamhället och familjer skapar vi bättre förutsättningar för barns hälsa och utveckling. Under 2024 har vi haft projekt för att stärka de eftergymnasiala utbildningsmöjligheterna i Vetlanda. Ett samarbete med Linköpings universitet är klart, där det kommer vara möjligt att läsa till lärare i fritidshem på plats i Vetlanda. Barn och utbildning arbetar också med "Riktade insatser för nyanländas lärande".

Projektet SIKT (Samverkan kring Individen ger Kompetensförsörjning och Tillhörighet) drivs för att förbättra kompetensförsörjningen genom utbildning, matchning och nya arbetssätt. Målet är att hjälpa individer att hitta arbete och minska beroendet av

försörjningsstöd. Projektet har skapat nya möjligheter för personer långt från arbetsmarknaden. Regional samordning inom social hållbarhet sker med gemensamma prioriterade insats-områden. Hälsocenter (samarbete mellan region, kommun och vårdcentraler) har fortsatt hög beläggning. Biblioteket erbjuder digital handledning för äldre och läsfrämjande åtgärder för familjehemsplacerade barn.

Invånarna upplever låg polisenärvaro. Under hösten har kommunens brottsförebyggande arbete omstrukturerats. SSPF (Skola, Socialtjänst, Polisen och Fritid), ett samverkansprojekt för att förebygga brott och droger genom att samverka och arbeta med enskilda individer enligt en fast struktur har startat. En kartläggning av brott och otrygghet samt risk- och skyddsfaktorer har genomförts, och en åtgärdsplan för 2025 har tagits fram. Att öka tryggheten är prioriterat. Fler elever känner studiero och trygghet och andel behöriga lärare och förskollärare har ökat.

Kommunens hållbarhetsredovisning visar på minskade utsläpp av växthusgaser och arbetet med anpassning till ett förändrat klimat pågår

systematiskt. Utsläppen av klimatgaser har minskat med 55 procent under perioden 2014–2024. Trots denna minskning går det inte tillräckligt snabbt för att nå målet om ett ton per invånare och år till 2045. Vi minskar med 5–7 procent per år, men det borde vara minst det dubbla. Energiplan och handlingsplan för avfall är under framtagande. Höglands-kommunerna har tagit fram hållbarhetskrav för upphandlingar och ökat kunskapen inom området. Samverkan sker också för att öka cirkulariteten i upphandlade varor och tjänster. Miljö- och byggförvaltningen arbetar för att företag ska använda bästa möjliga teknik och minska energiförbrukningen. Måltidsservice arbetar framgångsrikt med att minska matsvinnet. Vetlanda museum har lyft sociala hållbarhetsfrågor under våren och fick under sommaren som första museum i Sverige ta emot SMHI:s utställning om klimatfrågor. Under 2024 har kommunen och regionen gjort insatser för att rusta upp Höglandsleden och genomfört biotopvårdsprojekt för att gynna öringens återkomst. Våtmarksprojekt har genomförts både kommunalt och av markägare, och torvmark har pluggats för att minska klimatgasutsläpp och öka biologisk mångfald.

Indikator	2024	2023	2022
Invånare 25–64 år, med låg utbildningsnivå (%) ¹	-	16	16
Invånare med låg ekonomisk standard (%) ¹	-	13	13,5
Sysselsatta invånare 20–65 år (%) ¹	-	83,6	84,2
Demografisk försörjningskvot (%) ¹	-	0,93	0,93
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd ²	-	43,1	44,1
Kommunens arbete för att öka toleransen för människors olikheter fungerar bra (%) ³	-	39,4	-
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra (%) ³	30,5	-	28,8
Invånare 16–84 år som utsatts för våld eller hot om våld (%) ³	3,8	-	3,3
BRP+: Trygghet och säkerhet, kommunindex ⁴	-	68	-
Anmällda våldsbrott ⁵	-	220	235
Polisens närvaro i kommunen är bra (%) ³	-	33,2	-
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan (%) ⁴	83,6	83,6	-
Bra utbud av friluftsområden i kommunen (%) ³	-	89,2	-
Utsläpp till luft, växthusgaser (ton CO2), ekv/invånare ⁷	-	-	4,83

Källa: 1 Statistiska centralbyrån (SCB), 2 Socialstyrelsen (SCB), 3 Medborgarundersökning (SCB), 4 Tillväxtverket, 5 BRÅ, 6 Skolinspektionens enkät, 7 Nationella emissionsdatabasen och SCB

Kommunfullmäktiges mål: Nyttänkande och livslångt lärande

I Vetlanda kommun ska vi kunna ge goda förutsättningar för ett livslångt lärande och ha en kultur som präglas av nytänkande.

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Kommunstyrelsen bedömer att målet för 2024 är delvis uppfyllt. Kommunen står inför utmaningar med låga födelsetal, svårighet att rekrytera utbildad arbetskraft tillsammans med snabb teknikutveckling, för att nämna några. Nyttänkande, innovation och lärande behöver vara en naturlig del av vår verksamhet och här behöver vi fortsätta att etablera kultur, struktur och förmågor. Vi måste tänka nytt och tänka om och skapa en kultur av kontinuerligt lärande.

Samarbete och vilja att lära nytt är förutsättningar i ett framgångsrikt förändrings- och innovationsarbete. I medarbetarundersökningen 2024 svarar 93,2 procent av medarbetarna att de har möjlighet till samarbete och 87,6 procent svara att de lär nytt och utvecklas i sitt dagliga arbete. Resultatet visar på att Vetlanda har goda förutsättningar i det fortsatta arbetet. Under hösten 2024 har kommunikations- och utvecklingsavdelningen tagit fram en innovationsmodell och struktur för Vetlandas förändrings- och innovationsarbete som lanseras i början av 2025. I december 2024 beslutade kommunstyrelsen att avsätta 500 000 kronor under 2025 till en innovationsfond för att ytterligare stimulera nytänkande och stärka innovationsarbetet.

Digitalisering är en nödvändig del av kommunens utvecklings- och innovationsarbete. Demografiska förändringar innebär att den offentliga sektorn år 2030 behöver leverera 125 procent av dagens välfärd med endast 75 procent av dagens

personalstyrka. Forskning visar att alternativkostnaden för att inte utnyttja digitaliseringens möjligheter är mycket hög. Vår senaste mätning från 2022 visade att kommunens digitala mognad på 48,4 procent låg något under genomsnittet för kommuner och regioner. För att förbättra vår digitala mognad och öka effektiviteten och nyttan av digitaliseringen behöver vi införa portföljstyrning och stärka våra insatser inom IT-styrning och infrastruktur. Portföljstyrning innebär ett strukturerat arbete med utvecklingsinitiativ. IT-styrning handlar främst om de förutsättningar som Höglandsförbundet har för att stödja kommunernas utvecklings- och innovationsarbete. Infrastruktur omfattar all teknik som krävs för framgångsrik utveckling och innovation. Kompetensutveckling och digital mognad är avgörande för att skapa medvetenhet om riskerna och möjligheterna inom digitalisering. Generativ AI förändrar våra arbetssätt, där exempelvis AI blir en kollega, expert och coach, men den innebär också att vi behöver arbeta med strukturerade data. Höglandets AI-initiativ har utredningsuppdraget att lämna förslag på hur höglandskommunerna och Höglandsförbundet ska stärka sin förmåga att förstå AI och undersöka hur området kan skapa värde för kommunernas verksamheter och kommunernas medborgare.

Satsningen på Hitech är en viktig plattform i att främja innovation och teknisk utveckling. Hitech, som planeras öppna i januari 2026, är en kreativ kunskapsmiljö för teknik- och kompetensutveckling. Här kommer teknikutbildningar och program från gymnasienivå till yrkeshögskola samt specialiserade företagskurser att erbjudas. Samverkan och kunskapsmiljö mellan teknikbolagen och regionens näringsliv, vilket ytterligare främjar innovation och teknisk utveckling. Barn och unga ges möjlighet att utforska och upptäcka teknikens värld. Redan under våren 2025 startar Hitech med korta teknikutbildningar.

Indikator	2024	2023	2022
Möjlighet till samarbete (%) ¹	93,2	93,9	93,7
Personlig utveckling - lär nytt och utvecklas (%) ¹	87,6	87,0	87,3
BRP+ kommunindex - utbildning kompetens ²	-	48	-
Digital mognad (%) ³	-	-	48,4

Källa: 1 Medarbetarundersökning, 2 Tillväxtverket, 3 Självskattning genom modellen DiMiOS

Finansiella mål

De tre finansiella målen syftar tillsammans att säkerställa en god ekonomisk hushållning både på

kort och lång sikt. Målen utvärderas och ingår i bedömningen av god ekonomisk hushållning. Målen bedöms som: uppfyllt eller inte uppfyllt.

Finansiella mål	Bedömning	Utfall
Resultatmål: Resultatet ska lägst uppgå till 2 procent av skatter och bidrag sett till genomsnittet över 6 år: två historiska år, innevarande år samt tre budgetår.	Uppfyllt	Resultatet uppgår i genomsnitt till 2,6 procent av skatter och statsbidrag sett över sex år. Målet är därmed uppfyllt.
Soliditetsmål: Soliditeten ska årligen stärkas. Soliditet mätt som eget kapital av totalt kapital exklusive pensionsskuld redovisad som ansvarsförbindelse.	Inte uppfyllt	Kommunens soliditet för 2024 är 54,9 procent, vilket är lägre än soliditeten för 2023 som var 56,9 procent. Målet inte uppfyllt.
Investeringsmål: Investeringar ska vara självfinansierade sett över 6 år: två historiska år, innevarande år samt tre budgetår.	Inte uppfyllt	Självfinansieringsgraden för perioden uppgår till 83,1 procent sett över 6 år. Målet är inte uppfyllt.

Kommentar

Ett av de tre finansiella målen har uppfyllts. Huvudorsaken till måloppfyllelsen är en lägre resultatnivå i kombination med en hög investeringstakt. Vetlanda kommun hade stora överskott under åren 2020–2022. Resultaten för 2023 och 2024 har varit lägre, men bättre än förväntat. Investeringsnivån är hög och självfinansieringsgraden har en vikande trend. Om de höga investeringsnivåerna

enligt investeringsplanen fortsätter under kommande år, krävs högre resultatnivåer eller ökad upplåning.

Bolagens mål i ägardirektiv

Måloppfyllelse 2024 för bolagens ekonomiska och finansiella mål i ägardirektiv. Målen bedöms som: uppfyllt eller inte uppfyllt.

Bolag	Mål	Bedömning	Utfall
Vetlanda Stadshus AB	Moderbolaget ska årligen kunna dela ut 2 procent av koncernens egna kapital	Inte uppfyllt	Utdelningsnivån motsvarar 8,8 mnkr vilket inte finns tillgängligt.
	Soliditeten i moderbolaget ska vara 30 procent	Inte uppfyllt	Soliditeten vid bokslut är 6 procent
	Soliditeten i stadshuskoncernen ska vara 25 procent	Inte uppfyllt	Soliditeten vid bokslut är 22 procent
Witalabostäder AB	Bolagets avkastning på justerat eget kapital ska uppgå till 4 procent	Inte uppfyllt	Bolagets avkastning på eget kapital 2024 är 1,2 procent (2023: -5,6 procent)
	Bolagets soliditet bör vara minst 15 procent	Inte uppfyllt	Bolagets soliditet för 2024 är 10,2 procent (2023: 10,8 procent)
AB Vetlanda Industrilokaler	Bolagets avkastning på justerat eget kapital ska vara 8 procent	Uppfyllt	Bolagets avkastning på eget kapital är 12 procent (2023: 24 procent)
	Bolagets soliditet får inte bli lägre än 12 procent	Uppfyllt	Bolagets soliditet för 2024 är 13,5 procent (2023: 11 procent)
Njudung Energi Vetlanda AB	Bolagets avkastning ska vara 4,5 procent på totalt kapital (exklusive VA-verksamhet)	Ingen bedömning	Utfall 2024 finns tillgängligt i maj 2025.
	Bolagets soliditet ska vara minst 30 procent	Uppfyllt	Bolagets soliditet för 2024 är 38 procent (2023: 37 procent)

Bolag	Mål	Bedömning	Utfall
Magasinsgatan i Vetlanda fastighets AB	Bolagets avkastning på eget kapital ska uppgå till den långa marknadsräntan plus 1 procent. Målet 2024 är 1,8 procent. <i>(Den långa marknadsräntan definieras som genomsnittlig 5-årig statsobligationsränta de senaste 5 åren)</i>	Uppfyllt	Bolagets avkastning för 2024 är 3,8 procent
	Bolagets soliditet bör vara 15 procent	Inte uppfyllt	Bolagets soliditet för 2024 är 8 procent

Finansiell analys

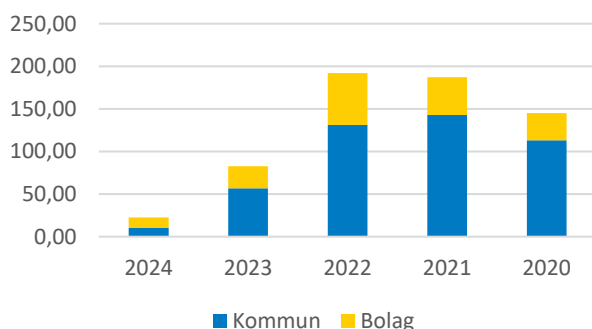
I årsredovisningen genomförs en finansiell analys av både koncernens som kommunens ekonomi. Analysen omfattar resultatutveckling, lång- och kortsiktig betalningsberedskap och kapacitet, samt belyser risker kopplade till likviditet och borgensåtaganden.

Resultat

Kommunkoncernen

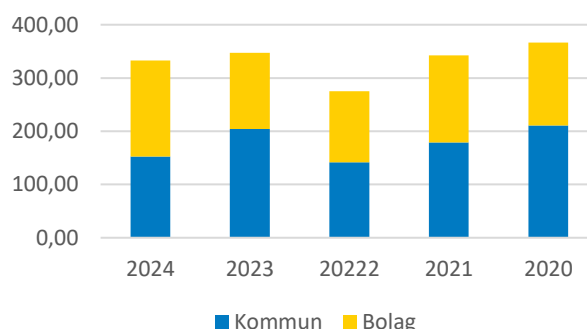
Koncernens resultat 2024 är markant lägre än de senaste åren och orsaken återfinns både i kommunens och övriga delar av koncernens resultat. Under 2024 består ungefär hälften av kommunens resultat (12 mnkr) av utdelning från kommunkoncernen vilken elimineras i den sammanställda redovisningen. I bolagskoncernen är en lägre resultatnivå inom Njudung Energibolagen den post som mest påverkar resultatförsämringen mot föregående år.

Resultat koncernen (Mnkr)

Investeringarna inom bolagskoncernen (exklusive förbunden) har främst gällt reinvestering i VA/el nät/ elproduktion/fjärrvärme, renovering av bostäder samt fastighetsinvesteringar. Koncernens totala investeringar under 2024 summeras till 332,6 (347,3) mnkr.

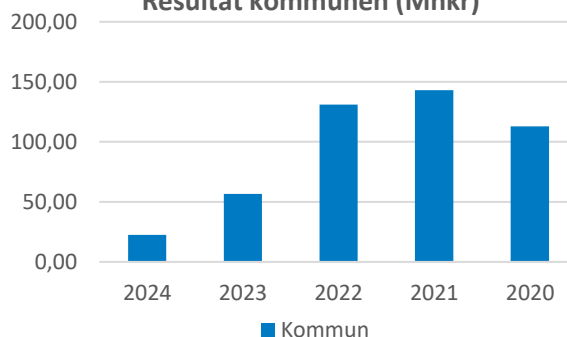
Investering koncernen (Mnkr)

Resultat kommunen

För 2024 redovisar Vetlanda kommun ett relativt lågt resultat som uppgår till 22,5 mnkr, vilket dock är 16,6 mnkr högre än det budgeterade om 5,9 mnkr. Resultatet är väsentligt lägre än det varit de senaste åren och både helårsresultat och budget understiger kraftigt nivån två procent av skatter och generella statsbidrag. Utifrån tuffa ekonomiska förutsättningar med bland annat höga pensionskostnader antogs en budget för 2024 med en mycket låg resultatnivå, då förutsättningarna för att kompensera detta med bättre resultat framöver ser bättre ut.

Resultat kommunen (Mnkr)

Nämnderna redovisade en total positiv budgetavvikelse i driften på 8,6 mnkr, jämfört med 12,1 mnkr 2023. Barn- och utbildningsnämnden har en positiv budgetavvikelse på 1,6 mnkr, men underskott

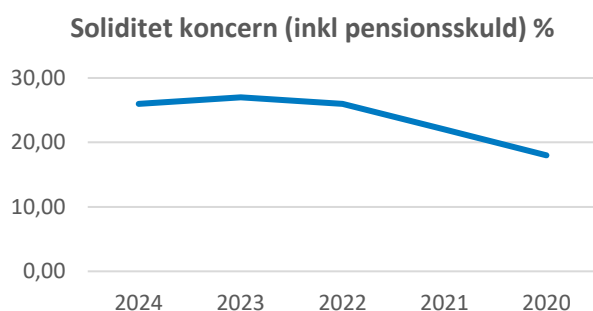
inom förskola och grundskola på grund av högre lönekostnader och ökade interkommunala ersättningar. Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett underskott på 11,2 mnkr, främst på grund av införandet av 11-timmars dygnsvård som inte var budgeterat för 2024, samt ökade kostnader för hemtjänst och särskilda boenden. Socialnämnden har ett underskott på 5,7 mnkr, vilket beror på ökade kostnader för institutionsvård (HVB-vård för missbruk) på grund av ett högt antal beslut om tvångsvård under året samt ökade kostnader inom ekonomiskt bistånd. Kommunstyrelsens positiva budgetavvikelse uppgår till 24 mnkr, som till största del beror på ett överskott på 13,6 mnkr inom löneöversyn samt att flera tjänster varit vakanta under året.

Soliditet

Soliditet beskriver hur stor del av koncernen/kommunens samtliga tillgångar som är finansierade med egna medel. Soliditeten är ett uttryck för kommunens långsiktiga betalningsförmåga och återspeglar den finansiella styrkan.

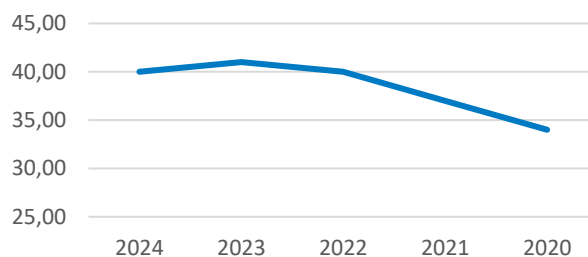
Kommunkoncernen

Under de senaste åren har kommunkoncernens soliditet löpande stärkts utifrån de relativt starka resultat som varit men under 2024 har trenden brutits utifrån låga resultat och ökad skuldsättning. Om man inräknar kommunens pensionsskuld inom linjen (som dock ligger utanför balansräkningen) minskar soliditeteten från 27 procent vid bokslutet 2023 till 26 procent vid bokslutet 2024.

Om man inte räknar med pensionsskulden inom linjen för kommunen är motsvarande siffror en minskning från 41 procent vid bokslut 2023 till 40 procent vid bokslutet för 2024.

Soliditet koncern (exkl pensionsskuld) %

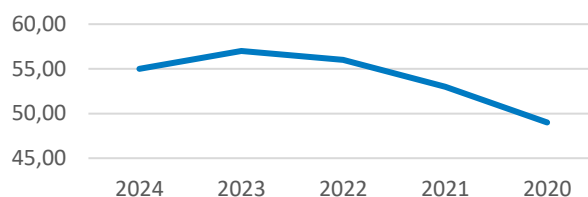

Kommunen

När man ser till enbart kommunens soliditet visar även den på en försämring. Soliditeten inräknat pensionsskulden inom linjen minskar från 31 procent vid bokslutet 2023 till 30 procent vid bokslutet 2024.

Om soliditeten beräknas utan hänsyn till pensionskulden utanför balansräkningen har denna minskat från 57 procent 2023 till 55 procent vid bokslutet 2024. Om soliditeten ska stärkas under kommande år krävs högre resultatnivåer.

Soliditet kommun (exkl pensionsskuld) %

Likviditet

Med god ekonomisk hushållning och planering ska koncernen/kommunen på kort och medellång sikt inte behöva genomföra dramatiska åtgärder för att hantera de finansiella utmaningar som kan uppstå över tid. Kommunkoncernen ska hålla en betalningsförmåga så att de löpande utgifterna ska kunna betalas utan att ta kortsiktiga lån.

För att mäta denna betalningsförmåga används kassalikviditet, som visar förhållandet mellan omsättningstillgångar (exklusive varulager) och kortfristiga skulder. I nedanstående siffror har exploateringsfastigheter inte exkluderats ur omsättningstillgångarna.

Kommunkoncernen

För kommunkoncernens del är kassalikviditeten oförändrad från bokslut 2023 till bokslut 2024, vilket innebär 48 procent.

Kommunen

I kommunen har kassalikviditeten däremot stärkts. I föregående bokslut var den 79 procent och vid bokslutet för 2024 uppgår den till 85 procent. Omsättningstillgångar, främst i form av kortfristiga fordringar, har ökat i högre grad än de kortfristiga skulderna.

Resultatutjämningsreserv

Under 2023 beslutade riksdagen att ändra reglerna för resultatutjämningsreserven (RUR). Från och med 1 januari 2024 har möjligheten att reservera medel till RUR tagits bort och ersatts av resultatreserven (RER). Kommuner som redan har en RUR får behålla och använda den fram till och med 2033. Syftet med en reserv är att hjälpa kommunen att uppnå en god ekonomisk hushållning genom att reservera medel för framtida behov. Om kommunens resultat under ett kommande år blir negativt kan RUR/RER användas för att hantera detta i balanskravsutredningen (nedan) och behöver då inte återställa detta inom tre år. Vetlanda kommun har avsatt totalt 60 mnkr till RUR: 36 mnkr 2013, 14 mnkr 2020 och 10 mnkr 2023. Både RUR och RER är en del av kommunens egna kapital och ska inte förväxlas med disponibla likvida medel.

Borgensåtagande och skuldsättning

Den totala låneskulden för kommunkoncernen uppgår vid årsbokslutet till 1 520 mnkr, en ökning

med hela 118 mnkr jämfört med förra årsskiftet. Av ökningen står Vetlanda kommun för 50 mnkr, Witalabostäder för 56 mnkr och Njudung Energi Vetlanda AB för 25 mnkr medan AB Vetlanda Industrilokaler har amorterat ned lån med -10 mnkr och Höglandsförbundet -3 mnkr. Inom Vetlanda kommunkoncern sker en balansering mot det gemensamma koncernkontot för att hålla ned den externa upplåningen. Under året har ränteläget för både in- som utlåning mot checkkrediten ökat, vilket innebär att kostnaden för att använda checkkrediten är jämförbar med kort upplåning. Om överlikviditet hos andra parter inom koncernkontot minskar kommer detta att leda till ökad upplåning. Precis som föregående bokslut är hela låneskulden upplånad hos Kommuninvest.

Vid årsbokslutet har kommunen solidariska borgensåtaganden för utestående krediter på 1 173 mnkr. Till detta kommer ansvarsförbindelse för pensions-skuld på 586 mnkr. Dessutom finns ett solidariskt borgensåtagande för Kommuninvest på 1 739 mnkr. För samtliga bolag/förbund finns möjlighet till ytterligare upplåning inom de beslutade borgensramar vid behov. Under året har borgensramarna utökats för Vetlanda Stadshus AB samt Högländets Räddningstjänstförbund.

I de fall där flera parter är ägare till borgensåtaganden, reduceras risken till den andel som kommunen innehar genom avtal mellan ägarna.

Balanskravsresultat

Kommunallagens balanskrav innebär att intäkterna för varje år ska överstiga kostnaderna inom den kommunala verksamheten. Blir resultatet negativt ska detta regleras inom tre år genom motsvarande positiva resultat. I varje bokslut ska en utredning av det så kallade balanskravet genomföras. Av denna ska det framgå vilka justeringar av årets resultat som genomförts för att räkna fram dels "Årets resultat

efter balanskravsjusteringar", dels "Årets balanskravsresultat". Under 2024 har ingen justering av resultatet genomförts. Då har inte hänsyn tagits till exploateringsfastigheter eftersom dessa hanteras som omsättningstillgångar.

Inget negativt balanskravsresultat finns att återställa från tidigare år.

Balanskravsutredning (mnkr)	2024	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkning	22	57	131
- Samtliga realisationsvinster anläggningstillgångar	-1	-3	-4
- Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
- Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+/- Orealiserade vinster och förluster, värdepapper	0	0	0
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster, värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	21	54	127
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	-10	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
Årets balanskravsresultat	21	44	127
Akkumulerat negativt balanskravsresultat	0	0	0

Väsentliga personalförhållanden

Händelser under året

Gymnasiesamverkan med verksamhetsövergång

Vid årsskiftet 2024/2025 övergick gymnasieskolorna i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda till Höglandsförbundet. Under året har det varit ett intensivt arbete med att genomföra verksamhetsövergången.

Införande av arbetstidslagens 11 timmars dygnsvila

har varit en bemanningsutmaning och kostnadsdrivande för organisationen. Som huvudregel ska alla medarbetare ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och arbetspass ska följas av dygnsvila.

Projekt SIKT (Samverkan kring individen ger kompetensförsörjning och tillhörighet): Arbetssättet har bedrivits framgångsrikt under 2,5 år och har nu förlängts till 2025. Målgruppen är personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Genom samverkan mellan arbetsmarknadsenheten, vuxenutbildningen och bemanningsenheten skapas möjligheter för deltagarna att få stöd från arbetsmarknaden samtidigt som de är anställda och inte beroende av försörjningsstöd. Sedan starten har 34 individer fått stöd för att bli en resurs inom kommunala verksamheter. 23 personer har fått anställningar med lönestöd från Arbetsförmedlingen och 8 personer har påbörjat praktik med målet att nå anställning. 20 personer har deltagit i en kurs om arbetsmarknad och kommunikation vid Vetlanda lärcentrum.

Projekt Irma: Det är svårt att rekrytera vissa personalgrupper, särskilt omvårdnadspersonal och lärare men även roller inom kommunledningsförvaltningen. Samtidigt står kommunen inför relativt stora pensionsavgångar. Därför satsar vi på att utveckla och utbilda våra anställda, samtidigt som vi arbetar för att attrahera och rekrytera ny personal. Projektet Irma, med stöd från EFS-rådet (Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige), har startat. Genom detta projekt kan vi introducera och intensivutbilda medarbetare inom vård och omsorg i vårt metodrum. Detta stärker kompetensen hos nya medarbetare och möjliggör även kontinuerliga praktiska kompetenshöjande insatser i verksamheten.

Avtalsrörelsen för samtliga tidsbegränsade avtal drog ut på tiden vilket försenade löneöversynen.

Medarbetarna i siffror

Ska uppdateras när HR är klar med sitt personalbokslut

- Antal månadsavlönade årsarbetare ökade med 21 årsarbetare till totalt 2 528.
- Övertiden minskade med 4 143 timmar och 923 tkr under 2024.
- Den totala sjukfrånvaron var 6,3 procent den 31 december 2024, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med 2023, då den var 6,5 procent.
- Både korttidssjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron har minskat. Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män och deltidsanställda har högre sjukfrånvaro än de som arbetar heltid.
- Antal långtidsfriska medarbetare (medarbetare utan registrerad sjukfrånvaro eller endast ett tillfälle med max fem sjukdagar) ökade 2024 med åtta procentenheter till 56 procent jämfört med 2023.

Medarbetarundersökningen 2024 genomfördes under hösten med en svarsfrekvens på 85,7 procent, vilket är en ökning mot förra året (84,8 procent). Trivselindex var 4,28, en ökning jämfört med 2023 års 4,25. Detta indikerar att medarbetarna fortsatt är nöjda och trivs på sin arbetsplats.

Nedan följer en sammanfattning om antal tillsvidareanställningar, åldersstruktur, sjukfrånvaro och hållbart medarbetarengagemang (HME). För mer detaljerad personalstatistik se *Bilaga 2 Personalbokslut*, som speglar året som gått utifrån ett personalpolitiskt perspektiv.

Antal tillsvidareanställningar

Vetlanda kommun hade 2 325 tillsvidareanställningar år 2024. Det är en ökning med 73 tillsvidareanställningar jämfört med föregående år, antalet månadsavlönade med allmän visstidsanställning/särskild visstidsanställning minskade, med 31 anställningar. Antalet månadsavlönade vikariat minskade med 15. Totalt för alla månadsavlönade anställningsformer är det en ökning med 21 årsarbetare under 2024.

Tillsvidareanställningar per förvaltning och kön	2024			2023			2022		
Förvaltning	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Barn- och utbildning	916	80%	20%	883	79%	21%	874	79%	21%
Kommunledning	253	85%	15%	249	86%	14%	213	83%	17%
Kultur- och fritid	41	66%	34%	42	68%	32%	41	67%	33%
Miljö- och bygg	17	76%	24%	18	78%	22%	18	78%	22%
Socialförvaltningen	92	85%	15%	85	85%	15%	85	80%	20%
Tekniska kontoret	154	48%	52%	154	47%	53%	158	47%	53%
Vård- och omsorg	852	90%	10%	838	89%	11%	864	88%	12%
Totalt	2 325	82%	18%	2 269	81%	19%	2 252	81%	19%

Åldersstruktur

Den genomsnittliga åldern bland kommunens tillsvidareanställda var 46,5 år under 2024. Kvinnor hade en genomsnittsålder på 46,4 år och män på 46,9 år. Genomsnittsåldern har varit nästa oförändrad de senaste åren.

Åldersfördelning tillsvidareanställda, i procent	2024	2023	2022
29 år eller yngre	10	10	8
30-39 år	21	20	19
40-49 år	24	25	28
50-55 år	18	18	20
56 år eller äldre	27	26	25

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för Vetlanda kommun minskade 0,2 procentenheter under 2024 jämfört med 2023. Jämfört med 2022 är det en minskning med 1,0 procentenheter.

Total sjukfrånvaro per förvaltning och kön

Total sjukfrånvaro, i procent	2024			2023			2022		
Förvaltning	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Barn- och utbildning	4,5	4,7	4,0	4,8	5,1	3,8	5,4	5,9	3,9
Kommunledning	5,5	5,8	3,6	5,8	6,5	2,0	6,3	7,1	2,4
Kultur- och fritid	6,2	5,3	8,0	8,3	7,4	10,3	8,4	7,4	10,3
Miljö- och bygg	3,0	4,0	0,4	4,9	6,3	0,3	2,3	2,6	1,5
Socialförvaltning	6,0	6,7	1,4	6,8	7,9	2,0	7,8	8,5	4,8
Tekniska kontoret	6,0	8,5	3,7	5,0	6,9	3,2	6,7	8,1	5,4
Vård- och omsorg	8,8	9,4	5,5	8,8	9,2	6,2	9,9	10,2	7,8
Totalt kommunen	6,3	6,8	4,3	6,5	7,0	4,3	7,3	7,9	5,1

Långtidssjukfrånvaro och total sjukfrånvaro per åldersgrupp

Långtidssjukfrånvaro och total sjukfrånvaro, i procent	2024	2023	2022
Långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i procent av total sjukfrånvaro	35,1	35,7	35,1
Total sjukfrånvaro	6,3	6,5	7,3
Total sjukfrånvaron 29 år eller yngre	6,0	5,6	6,2
Total sjukfrånvaron 30-49 år	6,2	6,4	6,7
Total sjukfrånvaron 50 år eller äldre	6,6	6,8	8,3

Hållbart medarbetarengagemang

Vetlanda kommun har engagerade medarbetare. Hållbart medarbetarengagemang (HME) är ett verktyg för att utvärdera och följa upp arbetsgivarpolitiken i kommuner och regioner. HME, som är utarbetat av SKR och redovisas nationellt, består av nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex och tre delindex: motivation, ledarskap och styrning.

Frågorna besvaras på en skala 1 till 5, där 1 är "stämmer mycket dåligt" och 5 är "stämmer mycket bra". Resultaten omvandlas till ett index på en skala från 0 till 100, där ett högt värde indikerar en hög nivå på hållbart medarbetarengagemang. Vetlanda kommuns index har de senaste åren legat mycket högt jämfört med andra kommuner som redovisat HME.

Hållbart medarbetarengagemang (HME)	2024	2023	2022
Totalt HME - Vetlanda kommun	86	86	86
Totalt HME - Alla kommuner	78	77	74
Motivation - Vetlanda kommun	86	85	86
Motivation - Alla kommuner	80	79	80
Ledarskap - Vetlanda kommun	87	87	87
Ledarskap - Alla kommuner	80	79	79
Styrning - Vetlanda kommun	85	85	85
Styrning - Alla kommuner	80	80	80

Förväntad utveckling

Kommunen står inför betydande utmaningar när det gäller ekonomisk hållbarhet, demografi och säkerställa tillräcklig kompetens inom välfärden. En kombination av lägre ekonomiska resultat och en hög investeringstakt gör att ekonomin framöver kommer utmanas. För att möta dessa utmaningar anpassar verksamheterna sig till förändringar i befolkningen, ökade kostnader och bemanningsutmaningar. Det kommer krävas politiska beslut med prioritering var kommunens skatteintäkter används bäst för att säkerställa en långsiktig ekonomisk hållbarhet där man undviker minskad servicenivå alternativt höjd kommunalskatt.

En oroande trend är den ökande kriminaliteten, särskilt bland yngre personer. Detta ställer nya krav på socialtjänsten och andra verksamheter. För att möta dessa utmaningar krävs samordnade insatser och nya lagförslag. Det innebär också ökade krav på den repressiva delen av socialtjänstens arbete, såsom tvångsvård av unga. Kommunen arbetar med att minska bidragsfusk och välfärdsbrott. Detta är en viktig del av att säkerställa att resurserna används på rätt sätt och att förtroendet för välfärdssystemet bibehålls.

Kommunen står fortsatt med ett stort investeringsbehov där vi både har nya, utökade behov och ett reinvesteringsbehov. Att göra välavvägda investeringar - rätt saker till rätt investeringsnivå är mycket viktigt framöver då hög investeringsnivå påverkar kommande års driftutrymme.

Framtid

Kommunen står inför betydande demografiska förändringar som kommer att påverka flera av verksamheterna inom barn och utbildning, vård och omsorg, samt lokalförsörjning. Dessa förändringar kommer även att påverka hela kommunens verksamheter då skatteintäkterna inte förväntas öka i samma takt som behoven, vilket behöver leda till

förändrad resursfördelning. Det är viktigt att kommunen förbereder sig för dessa förändringar genom att arbeta med strategier och scenarier som säkerställer att resurserna används på bästa möjliga sätt. Detta inkluderar att anpassa verksamheterna efter de nya demografiska förutsättningarna, säkerställa att personalen har rätt kompetens för att möta framtidens behov och optimera användningen av lokaler.

Fram till år 2033 förväntas antalet barn i åldrarna 1–5 år minska med 17 procent, medan barn i åldersgruppen 6–15 år minskar med 15 procent. Samtidigt kommer antalet ungdomar i åldern 16–19 år att öka med 6,5 procent. Dessutom förväntas antalet personer över 80 år öka med 17 procent. Dessa demografiska förändringar ställer krav på en flexibel och anpassningsbar organisation där resurser och lokaler utnyttjas effektivt. Minskningen av yngre barn innebär att vissa förskolor och grundskolor kan behöva omstruktureras eller slås samman för att bättre matcha det minskade elevantalet.

På kort sikt, fram till 2027, förväntas antalet barn i åldern 0–5 år minska med cirka 230 barn, medan antalet personer över 80 år ökar med 220. Minskningen av barn beror på att stora barnkullar ersätts med mindre, på grund av färre prognostiserade födselar. För att möta dessa utmaningar krävs fokus på kompetensförsörjning, god omställningsförmåga och förändringsledning. Kommunen måste utveckla nya arbetssätt och processer och införa välfärdsteknik för att kunna hantera de utmaningar som väntar redan 2027.

Samhällsutvecklingen visar på en ökning av kriminaliteten och kriminaliteten går också ner i åldrarna, med fler ungdomar som involveras i gängrelaterade brott. För att möta dessa utmaningar krävs samordnade insatser från myndigheter och samhället i stort för att förbättra säkerheten och minska kriminaliteten.

Ekonomisk redovisning

Begreppsförklaringar

Begrepp	Förklaring
ANLÄGGNINGSKAPITAL	är summa bundet eget kapital i anläggningar. Detta utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder samt avsättningar.
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	är fast och lös egendom avsedda att stadigvarande ägas. De upptas till anskaffningskostnad minus avskrivningar och eventuella investeringsbidrag.
AVSKRIVNINGAR	utgör planmässig värdenedsättning av anläggningar och inventarier.
AVSÄTTNINGAR	är förpliktelser som inte är helt bestämda till storlek eller förfallotidpunkt såsom pensionsåtagande, löneskatt och marksanering.
BALANSRÄKNING	redovisar kommunens tillgångar, skulder och eget kapital vid årets utgång. Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder utgör rörelsekapitalet och skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder utgör anläggningskapitalet. Skillnaden mellan summa eget kapital innevarande år och summa eget kapital föregående år utgör förändringen av eget kapital. Se vidare resultaträkning.
EGET KAPITAL	är kommunens totala kapital bestående av anläggningskapital (anläggningstillgångar minus långfristiga skulder och avsättningar) och rörelsekapital (omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder och avsättningar).
LÅNGFRISTIGA SKULDER	är skulder med en löptid överstigande ett år. Här ingår även pensionsskulden intjänad från 1998 exkl. individuell del.
NETTOINVESTERINGAR	är investeringsutgifter med avdrag för eventuella investeringsbidrag med mera.
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	avser likvida medel samt fordringar vilka betraktas som säkra och som kommer att erhållas inom ett år från balansdagen. Hit räknas även förråd och exploateringsfastigheter.
RESULTATRÄKNING	visar förändringen av det egna kapitalet i förhållande till föregående år. Denna förändring kan även utläsas av balansräkningen.
RÖRSELEKAPITAL	är summa fritt eget kapital, och utgör skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder samt avsättningar.

Driftredovisning per nämnd

Nämnd/styrelse Belopp i tusen kronor	2024			2023		
	Budget	Utfall	Avvik.	Budget	Utfall	Avvik.
Kommunfullmäktige	2 418	1 805	612	6 672	1 914	4 758
Revision	1 500	1 410	90	1 240	1 240	0
Valnämnd	400	246	153	0	108	-108
Kommunstyrelsen	178 619	154 647	23 972	157 843	142 925	14 918
Kommunkansliet	21 336	19 860	1 476	20 308	19 621	687
Ekonomikontoret	20 513	19 193	1 319	19 314	17 575	1 740
HR-kontoret	40 938	26 309	14 629	25 567	17 393	8 175
Måltidsservice	74 475	69 873	4 602	70 148	69 417	731
Kommunikationsavdelningen	12 857	11 000	1 856	13 465	11 443	2 022
Utvecklingsavdelningen	8 501	8 411	90	9 041	7 476	1 564
Bidrag Högländets överförmyndarnämnd	3 744	3 586	158	3 594	3 335	259
Bidrag Högländets räddningstjänstförbund	39 847	39 812	35	37 461	41 228	-3 767
Bidrag Högländets kommunalförbund	4 767	6 700	-1 933	4 720	5 010	-290
Kultur- och fritidsnämnden	41 541	41 436	104	39 667	40 040	-373
Tekniska nämnden	165 999	166 539	-540	154 256	151 962	2 294
Barn- och utbildningsnämnden	723 904	722 326	1 578	682 838	678 638	4 200
Vård- och omsorgsnämnden	599 370	610 594	-11 224	572 683	574 036	-1 354
Socialnämnden	145 154	150 891	-5 737	129 640	138 757	-9 117
Miljö- och byggnämnden	7 067	5 815	1 252	6 454	5 793	661
SUMMA NÄMND/STYRELSE	1 914 330	1 905 807	8 523	1 797 068	1 784 986	12 082
Finansförvaltningen	-1 920 178	-1 928 327	8 149	-1 829 318	-1 841 652	12 334
RESULTAT (Årets vinst/förlust)		22 520			56 666	

Avstämning driftredovisning och resultaträkning	Utfall 2024	Utfall 2023
Nämndernas verksamhet, driftredovisning ovan	1 905 807	1 784 986
Finansiella poster inom förvaltningarna	13 830	512
Internränta förvaltningarna	-2 053	-943
Pensionskostnader mm, finansförvaltningen	83 239	94 087
Verksamhetsintäkter finansförvaltningen	-3 575	-5 433
Förändring semesterlöneskuld, finansförvaltningen	23	3 284
Reavinster, finansförvaltningen	-2	-2 505
Avskrivningar, finansförvaltningen	68 367	61 233
Verksamhetens nettokostnader, resultaträkningen	2 065 636	1 935 221

Investeringsredovisning per nämnd

Nämnd/styrelse Belopp i tusen kronor	2024			2023		
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelsen	5 792	1 536	4 256	9 693	3 753	5 940
Överförmyndarnämnden	0	0	0	200	60	140
Fastighetsförvärv	0	0	0	0	280	-280
Kultur- och fritidsnämnden	11 228	969	10 259	10 702	395	10 308
Tekniska nämnden	185 095	139 919	45 176	198 108	182 787	15 321
Barn- och utbildningsnämnden	13 254	7 505	5 749	11 934	12 680	-746
Vård- och omsorgsnämnden	2 450	2 030	420	5 075	3 911	1 164
Socialnämnden	400	231	169	1 350	284	1 066
Miljö- och byggnämnden	50	50	0	50	36	14
SUMMA NÄMND/STYRELSE	218 269	152 240	66 029	237 112	204 186	32 926

Nämnderna har beretts möjlighet att under 2025 begära att få kvarstående outnyttjade medel från 2024 överförda till 2025 års investeringsbudget för pågående och ej avslutade arbeten samt nyttja medel från investeringsbudgeten 2025 i förskott under 2024. Nettobeloppet uppgår till totalt 60 mnkr.

Resultaträkning

Kostnader och intäkter		Kommunen		Sammanställd redovisning	
Belopp i tusen kronor		2024	2023	2024	2023
Verksamhetens intäkter	Not 2	408 731	422 426	940 570	931 818
Verksamhetens kostnader	Not 3	-2 385 999	-2 278 226	-2 774 264	-2 636 464
Avskrivningar och nedskrivningar		-88 368	-79 421	-184 127	-171 265
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER/ RÖRELSERESULTAT		-2 065 636	-1 935 221	-2 017 821	-1 875 911
Skatteintäkter	Not 4	1 437 714	1 428 873	1 437 714	1 428 873
Generella statsbidrag och utjämning	Not 5	630 787	564 716	630 787	564 716
VERKSAMHETENS RESULTAT		2 865	58 368	50 680	117 678
Finansiella intäkter	Not 6	41 152	17 842	25 440	14 721
Finansiella kostnader	Not 7	-21 497	-19 544	-48 398	-41 496
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		22 520	56 666	27 722	90 903
Extraordinära poster		0	0	0	0
Skatt på årets resultat		0	0	-2	-83
Uppskjuten skatt		0	0	-5 255	-8 101
ÅRETS RESULTAT	Not 8	22 520	56 666	22 465	82 719

Balansräkning

Tillgångar, skulder och eget kapital		Kommunen		Sammanställd redovisning	
Belopp i tusen kronor		2024	2023	2024	2023
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 9,21	2 963	3 479	10 284	8 955
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 9,21	1 607 717	1 546 756	3 314 998	3 215 280
Maskiner och inventarier	Not 9,21	80 247	79 381	138 041	130 379
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper och andelar	Not 10	48 770	46 105	101 293	95 458
Övriga långfristiga fordringar	Not 11	197 527	209 453	211 478	225 675
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		1 937 224	1 885 174	3 776 094	3 675 747
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd och lager	Not 12	3 351	3 425	38 876	28 844
Exploateringsfastigheter	Not 12	36 332	34 503	36 332	34 503
Kortfristiga fordringar	Not 13	280 173	243 928	355 021	322 748
Kassa och bank	Not 14	48 001	35 112	89 580	89 763
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		367 857	316 968	519 809	475 858
SUMMA TILLGÅNGAR		2 305 081	2 202 142	4 295 903	4 151 605
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL					
Årets resultat	Not 15	22 520	56 666	22 465	82 719
Resultatutjämningsreserv		60 000	50 000	60 000	50 000
Övrigt eget kapital		1 184 100	1 137 434	1 633 910	1 560 933
SUMMA EGET KAPITAL		1 266 620	1 244 100	1 716 375	1 693 652
AVSÄTTNINGAR					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	Not 16	10 719	10 328	16 374	15 682
Andra avsättningar	Not 16	15 520	17 090	50 288	46 923
Uppskjuten skatt				126 795	121 540
SUMMA AVSÄTTNINGAR		26 239	27 418	193 457	184 145
SKULDER					
Långfristiga skulder	Not 17,21	581 480	531 374	1 391 434	1 337 561
Kortfristiga skulder	Not 18	430 742	399 250	994 637	936 247
SUMMA SKULDER		1 012 222	930 624	2 386 071	2 273 808
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 305 081	2 202 142	4 295 903	4 151 605

Panter och ansvarsförbindelser	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
Belopp i tusen kronor				
PANTER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter	-	-	-	-
ANSVARSFÖRBINDELSER Not 19				
Borgensförbindelser	1 173 398	1 137 088	42 500	42 500
varav för kommunala bolag	1 173 398	1 137 088	42 500	42 500
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland				
Skulderna eller avsättningarna	471 520	457 241	471 520	457 241
Löneskatt på pensionsförpliktelser ovan	114 391	110 927	114 391	110 927
Summa pensionsförpliktelser + löneskatt	585 911	568 168	585 911	568 168
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER OCH PENSIONER	1 759 309	1 705 256	628 411	610 668

Kassaflödesanalys

Verksamhet	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
Belopp i tusen kronor				
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	22 520	56 666	22 465	82 719
Justering för av- och nedskrivningar	88 368	79 421	184 127	171 265
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster Not 20	-1 891	-6 712	7 350	1 257
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	108 997	129 375	213 942	255 211
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-36 245	3 820	-32 273	35 989
Ökning/minskning förråd, varulager & exploateringsverksamhet	-1 755	-20 279	-11 861	-27 703
Ökning/minskning kortfristiga skulder	31 492	20 665	58 390	-6 483
Medel från den löpande verksamheten	102 489	133 581	228 198	257 014
Investeringsverksamheten				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-149 861	-183 054	-335 433	-328 033
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-557	0	-4 415	-4 044
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 451	4 661	49 232	4 976
Förvärv/försäljning av finansiella anläggningstillgångar	-2 665	518	-5 835	-7
Medel från investeringsverksamheten	-151 632	-177 875	-296 451	-327 108
Finansieringsverksamheten				
Ökning/minskning långfristiga skulder	50 106	-26 100	53 873	274
Ökning/minskning långfristiga fordringar	11 926	8 337	14 197	4 591
Medel från finansieringsverksamheten	62 032	-17 763	68 070	4 865
Årets kassaflöde	12 889	-62 057	-183	-65 229
Likvida medel vid årets början	35 112	97 169	89 763	154 992
Likvida medel vid årets slut	48 001	35 112	89 580	89 763

Noter

Not 1

Redovisningsprinciper

Redovisningen har skett i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt enligt de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning med undantag för rekommendationen R5 avseende Leasing. Kommunen har påbörjat en genomgång av alla leasingavtal för att kunna klassificera dessa till finansiell eller operationell leasing. Denna genomgång är ännu inte klar.

Intäkter och kostnader

Intäkter och kostnader periodiseras till den period som de avser då de uppgår till väsentliga belopp (över 10 tkr).

Vid beräkning av de preliminära skatteintäkterna för 2024 har SKR:s decemberprognos använts.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar upptas till det bokförda värdet (anskaffningskostnaden minus avskrivningar). Statliga investeringsbidrag redovisas för sig med samma avskrivningstid som den ursprungliga investeringen. Investeringar som understiger ett halvt basbelopp kostnadsförs direkt. Inga lånekostnader har aktiverats.

Exploateringsmark

Denna är redovisad som omsättningstillgång, vilket enligt lagen avser mark som inte är för stadigvarande innehav.

Kapitaltjänstkostnader

Avskrivningarna beräknas på anläggnings-tillgångarnas anskaffningsvärde. Rak nominell avskrivningsmetod tillämpas och avskrivningar görs på investeringar innevarande år. Komponentavskrivningar på alla kommunens fastigheter tillämpas från och med 2018. Internränta beräknas på tillgångens bokförda värde. (2,5 % år 2024)

Kostnadsräntor

Dessa har redovisats enligt bokföringsmässig metod.

Leverantörsfakturor

Fakturor inkomna efter årsskiftet, men hänförliga till redovisningsåret, har i huvudsak belastat årets redovisning.

Leasing

Leasingavtal redovisas som operationell leasing. Dessa finns i huvudsak på bilar och större kontorsmaskiner och leasingavgifterna bokförs löpande.

Statsbidrag

Bidragen har bokförts på rätt verksamhetsår.

Löner, semesterersättningar och övriga löneförmåner

Timlöner avseende december, men utbetalda i januari, har bokats upp som skuld. Kostnader för ej uttagen semester för personal har avsatts.

Sociala avgifter

Dessa bokförts i form av procentuella personal-omkostnadspålägg i samband med löneutbetalningen.

Utställda fakturor

Kundfakturor utställda efter årsskiftet, men hänförliga till redovisningsåret, har fordringsförts och tillgodogjorts årets redovisning.

Löneskatt

Denna beräknas för såväl avsättning för pensionsåtaganden som på ansvarsförbindelse för pensioner. Den del som belöper på ansvarsförbindelsen redovisas inom linjen och inte som balanspost.

NOT 2	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
VERKSAMHETENS INTÄKTER (tkr)				
Hyror och arrenden	45 018	41 642	153 263	146 693
Äldreomsorgsavgift exklusive hyra och måltider	17 590	15 619	17 590	15 619
Barnomsorgsavgift	22 180	22 167	22 180	22 167
Ersättning från Försäkringskassan för personlig assistent	23 819	22 607	23 819	22 607
Driftbidrag från Migrationsverket	12 020	10 651	12 020	10 651
Bidrag från Skolverket	63 875	61 650	63 875	61 650
Övriga bidrag och ersättningar	62 350	91 984	62 350	91 984
Försäljning av verksamhet samt övriga ersättningar	96 965	95 305	96 965	95 305
Övrigt	64 914	60 801	488 508	465 142
Summa	408 731	422 426	940 570	931 818

NOT 3	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
VERKSAMHETENS KOSTNADER (tkr)				
Personalkostnader	1 657 058	1 566 758	1 832 312	1 734 736
Bidrag	58 911	54 109	58 911	54 109
(varav ekonomiskt bistånd)	(31 785)	(26 853)	(31 785)	(26 853)
Köp av verksamhet	253 449	252 262	253 449	252 262
Entreprenader och fastighetskostnader	55 177	36 938	55 177	36 938
Hyror	34 390	32 724	34 390	32 724
Bränsle, el och VA-avgifter	45 117	44 689	45 117	44 689
Livsmedel	33 874	35 190	33 874	35 190
Ersättning till Försäkringskassan för personlig assistent	11 818	12 313	11 818	12 313
Övriga verksamhetskostnader	236 205	243 243	449 216	433 503
Summa	2 385 999	2 278 226	2 774 264	2 636 464

Kommunens kostnader för räkenskapsrevision uppgick under året till 220 tkr (185 tkr)

Koncernens kostnader för räkenskapsrevision uppgick under året till 720 tkr (591 tkr)

Kommunen	Under året betalda avgifter (tkr)	Framtida årliga förfallobelopp. (tkr)				
LEASINGAVTAL/ HYRESAVTAL	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Operationella						
-Bilar	3 727	3 707	2 150	1 214	617	150
-Övrigt	0	0	0	0	0	0
Summa	3 727	3 707	2 150	1 214	617	150

Redovisningen omfattar alla kommunens leasingbilar + ev. övrig utrustning med avtal som är längre än tre år.

Koncernen

Operationella leasingavtal

Under 2024 kostnadsförda leasingavgifter: 9 010 tkr

Avgifter som förfaller till betalning inom det närmaste året: 5 873 tkr

Avgifter som förfaller till betalning mellan ett till fem år framöver: 6 253 tkr

NOT 4	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
SKATTEINTÄKTER (tkr)				
Preliminär kommunalskatt	1 439 649	1 399 901	1 439 649	1 399 901
Preliminär slutavräkning innevarande år	5 115	21 788	5 115	21 788
Sluträkningsdifferenser föregående år	-7 050	7 184	-7 050	7 184
Summa	1 437 714	1 428 873	1 437 714	1 428 873

NOT 5	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING (tkr)				
Inkomstutjämning	387 022	372 668	387 022	372 668
Kostnadsutjämning	60 775	49 085	60 775	49 085
LSS	9 710	10 129	9 710	10 129
Fastighetsavgift	75 404	67 245	75 404	67 245
Regleringsavgift/-bidrag	84 024	64 667	84 024	64 667
Övriga generella bidrag	13 852	922	13 852	922
Summa	630 787	564 716	630 787	564 716

NOT 6	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
FINANSIELLA INTÄKTER (tkr)				
Avgifter borgensåtaganden	4 562	4 465	170	170
Ränteintäkter	11 079	10 971	11 079	10 971
Skandia överskottsutdelning	11 479	0	11 479	0
Kommuninvest överskottsutdelning	1 136	0	1 136	0
Utdelning från koncernföretag	12 000	0	0	0
Resultat från andelar i intresseföretag	0	0	704	1 555
Reavinst finansiella anläggningstillgångar	0	613	0	613
Övriga räntor och finansiella intäkter	896	1 793	872	1 412
Summa	41 152	17 842	25 440	14 721

NOT 7	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
FINANSIELLA KOSTNADER (tkr)				
Räntor, anläggningslån	18 760	16 177	45 623	39 319
Ränta på pensionsavsättning	1 063	1 003	1 063	1 003
Övriga räntor och finansiella kostnader	1 674	2 364	1 712	1 174
Summa	21 497	19 544	48 398	41 496

NOT 8

Årets resultat i kommunen uppgår till 22 520 tkr och är skillnaden mellan verkliga intäkter och kostnader. Interna transaktioner är borttagna. Resultatet i den sammanställda redovisningen uppgår till 22 465 tkr. Koncerninterna poster är eliminerade.

NOT 9	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (tkr)				
Ingående värde	3 479	2 431	8 955	2 018
Investeringar	557	1 620	2 412	0
Avskrivningar	-1 073	-572	-2 062	-585
Omklassificeringar	0	0	979	7 522
Summa	2 963	3 479	10 284	8 955
MARK, BYGGNAD OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR (tkr)				
Ingående värde (exklusive exploateringsverksamhet)	1 546 756	1 454 535	3 215 280	3 060 912
Investeringar	107 779	160 398	168 831	160 742
Pågående arbete	21 823	-5 337	16 206	7 085
Försäljningar	-17	-4 391	-49 232	-4 553
Reavinster	2	2 505	1 004	2 718
Reaförluster	0	0	0	0
Avskrivningar	-67 896	-62 173	-132 650	-143 698
Nedskrivningar/Utrangeringar	-730	0	-730	0
Omklassificeringar	0	0	81 532	15 174
Övriga korrigeringar	0	1 219	14 757	116 900
Summa	1 607 717	1 546 756	3 314 998	3 215 280
Varav				
Vetlanda kommun			1 604 969	1 543 893
Stadshuskoncernen			1 707 423	1 668 657
Högländets räddningstjänstförbund			2 606	2 730
Höglandsförbundet			0	0
Summa	1 607 717	1 546 756	3 314 998	3 215 280
MASKINER OCH INVENTARIER (tkr)				
Ingående värde	79 381	71 219	130 379	117 365
Investeringar	20 258	25 552	25 219	30 283
Försäljningar	-1 434	-270	-5 522	-270
Reavinster	716	270	1 784	270
Reaförlust	-6	0	-6	0
Omklassificeringar	0	0	9 843	9 715
Avskrivningar	-18 668	-17 390	-23 656	-26 983
Övriga korrigeringar	0	0	0	-1
Summa	80 247	79 381	138 041	130 379
Varav				
Vetlanda kommun			80 247	79 381
Stadshuskoncernen			37 196	31 343
Högländets räddningstjänstförbund			15 481	15 599
Höglandsförbundet			5 117	4 056
Summa	80 247	79 381	138 041	130 379

AVSKRIVNINGAR (Kommunen)

Anläggningstyp	Avskrivningstid (år)
Mark	obegränsad livslängd
Gator och vägar	15 – 33
Inventarier	3 – 10
Bilar och maskiner	5 – 10

Komponentindelning Byggnader	
Komponent	Avskrivningstid (år)
Stomme inklusive grund	50 - 80
Yttertak	40 - 60
Fasad	40 - 80
Inre ytskikt	25
Installationer	40
Tekniska installationer	15
Övrigt	50

	Totalt anskaffnings- värde	Ackumulerad avskrivning	Varav årets avskrivning	Nyttjande- period	Bokfört värde 2024	Bokfört värde 2023
Immateriella tillgångar	11 249	-8 286	-1 074	5,93	2 963	3 479
Markreserv	48 632	-3 758	-	-	44 874	44 803
Verksamhetsfastigheter	2 108 893	-830 141	-52 679	34,93	1 278 752	1 247 922
Publika fastigheter (gator o vägar)	273 388	-118 728	-11 985	19,36	154 660	145 538
Fastigheter annan verksamhet	120 725	-56 364	-3 962	28,50	64 361	65 245
Pågående projekt	65 071	-	-	-	65 071	43 248
Maskiner	23 851	-12 425	-2 444	7,62	11 426	10 444
Inventarier	148 797	-89 474	-14 377	7,36	59 322	61 644
Bilar och andra transportmedel	26 506	-18 532	-1 847	8,75	7 974	5 962
Konst	1 524	-	-	-	1 524	1 331
Summa	2 828 636	-1 137 708	-88 368	26,42	1 690 927	1 629 616

NOT 10	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
VÄRDEPAPPER OCH ANDELAR (tkr)				
Aktier:				
Vetlanda Stadshus AB	4 000	4 000	0	0
Andelskapital, Kommuninvest	24 039	21 374	24 039	21 374
Träcentrum	10	10	10	10
Kommunassurans Syd Försäkrings AB	1 259	1 259	1 259	1 259
Inera AB	42	42	42	42
Medlemsinsats Höglandets Räddningstjänstförbund (HRF)	4 670	4 670	0	0
Medlemsinsats Kretslopp Sydost	14 744	14 744	14 744	14 744
Bostadsrätter	6	6	6	6
Stadshuskoncernen: (andelar i intresseföretag)			61 193	58 053
Summa	48 770	46 105	101 293	95 488
Ingående värde	46 105	46 623	95 488	95 451
Årets förändring	2 665	-518	5 805	37
Summa	48 770	46 105	101 293	95 488

NOT 11	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR (tkr)				
Vetlanda Arena AB	39 745	41 727	39 745	41 727
Vetlanda Sporthall AB	19 840	21 080	19 840	21 080
Vetlanda Bågskytteklubb	27	27	27	27
Friluftsförbundet	1 600	1 600	1 600	1 600
Vetlandaortens Ryttaförening	1 292	1 350	1 292	1 350
Vetlanda Racketklubb	5 060	5 088	5 060	5 088
Vetlanda Motorsällskap	957	1 120	957	1 120
Hitech AB	1 525	2 525	1 525	2 525
Utlåning SEB, Kraftvärmeverk (KVV)	130 081	137 536	130 081	137 536
Osäkra fordringar	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600
Stadshuskoncernen:				
(fordringar hos intresseföretag mm)			555	555
(andra långfristiga värdepappersinnehav)			41	41
(övriga fordringar)			8 085	10 645
Höglandets Räddningstjänstförbund (avsättning pensioner)			5 270	4 981
Summa	197 527	209 453	211 478	225 675

NOT 12	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
FÖRRÅD och LAGER (tkr)				
Kommunen				
Gatuavdelningens förråd	3 217	3 267	3 217	3 267
Konstverk	134	158	134	158
Summa	3 351	3 425	3 351	3 425
Stadshuskoncernen			35 525	25 419
Summa	3 351	3 425	38 876	28 844

EXPLOATERINGSFASTIGHETER (tkr)				
Ingående värde	34 503	14 181	34 503	14 181
Förvärv/Investeringar	2 655	21 133	2 655	21 133
Försäljningar	-1 990	-2 182	-1 990	-2 182
Vinst vid försäljning	1 142	1 351	1 142	1 351
Omklassificeringar	0	0	0	0
Övrigt	22	20	22	20
Summa	36 332	34 503	36 332	34 503

NOT 13	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR (tkr)				
Fakturafordringar	22 030	24 042	68 960	63 066
Osäkra fordringar	-831	-618	-831	-618
Preliminärskatt	47 363	22 456	47 363	22 456
Mervärdeskatt	14 676	22 767	14 676	22 767
Statsbidragsfordringar	14 316	9 694	14 316	9 694
Upplupen fastighetsavgift	67 717	56 939	67 717	56 939
Upplupna skatteintäkter	19 854	61 294	19 854	61 294
Övriga förutbetalda kostnader/Upplupna intäkter	93 471	46 436	91 274	66 933
Skattekonto	1 625	922	1 625	922
Skattefordran	0	0	1 691	1 691
Övrigt	-48	-4	28 376	17 604
Summa	280 173	243 928	355 021	322 748

NOT 14	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
KASSA OCH BANK (tkr)				
Kommunen				
Kassa	56	52	56	52
Plusgiro	302	206	302	206
Bank *)	47 643	34 854	47 643	34 854
Summa	48 001	35 112	48 001	35 112
Stadshuskoncernen			17 098	40 007
Högländets Räddningstjänstförbund			16 367	10 479
Högländsförbundet			8 114	4 165
Summa	48 001	35 112	89 580	89 763

NOT 15	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
EGET KAPITAL (tkr)				
Ingående kapital	1 244 100	1 187 434	1 693 682	1 610 732
Årets resultat	22 520	56 666	22 465	82 719
Justering eget kapital			228	231
Utgående eget kapital efter justering	1 266 620	1 244 100	1 716 375	1 693 682

Specifikation eget kapital Kommunen (tkr)	Eget kapital	Justeringar	UB
Ingående eget kapital	1 122 079	-10 000	1 112 079
Pensionsreserv	72 000		72 000
Resultatutjämningsreserv	50 000	10 000	60 000
Barnomsorgsfond	21		21
Totalt eget kapital			1 244 100
Årets resultat	22 520		22 520
Totalt eget kapital			1 266 620

UTREDNING AV ÅRETS RESULTAT	2024	2023
Kommunen	22 520	56 666
Vetlanda Stadshus	10 293	24 584
Högländets räddningstjänstförbund	1 723	266
Högländsförbundet	44	1 318
Summa	34 580	82 834
Justering utdelning från Stadshus till kommunen	-12 000	0
Justering av koncernmässig avskrivning	-115	-115
Resultat	22 465	82 719

NOT 16	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
AVSÄTTNINGAR (tkr)				
Långfristiga				
Pensionsskulden i övrigt redovisas som ansvarsförbindelse i enlighet med redovisningslagen.				
Ingående avsättning pensionsskuld Kommunen	10 328	10 360	10 328	10 360
Pensionsutbetalningar	-897	-895	-897	-895
Nyintjänad pension	-31	34	-31	34
Ränte- och basbeloppsuppräknings	814	772	814	772
Förändring av löneskatt	76	-6	76	-6
Övrigt	429	63	429	63
Utgående avsättning pensionsskuld Kommunen	10 719	10 328	10 719	10 328
Stadshuskoncernen			382	373
Höglandets Räddningstjänstförbund			5 270	4 981
Höglandsförbundet			3	0
Utgående avsättning pensionsskuld	10 719	10 328	16 374	15 682

I pensionsavsättningen som är värderad av Skandia ingår pension till fem politiker. Ytterligare tre politiker omfattas av pensionsreglementet för politiker enligt SKL:s normalavtal som kommunen följer.

Avsättning för marksanering	11 878	13 105	11 878	13 105
Avsättning för skogsåtgärder	1 361	1 361	1 361	1 361
Avsättning för återställande av deponier	499	499	499	499
Avetableringskostnader paviljonger	1 075	1 412	1 075	1 412
Testamentsgåvor	698	704	698	704
Övriga avsättningar	9	9	34 777	29 842
Summa andra avsättningar	15 520	17 090	50 288	46 923
Uppskjuten skatt			126 795	121 540
Summa avsättningar totalt	26 239	27 418	193 457	184 145

Under året har medel för marksaneringsåtgärder ianspråktagits med 1 227 tkr och avetableringskostnader paviljonger med 337 tkr.

NOT 17	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA SKULDER (tkr)				
Ingående skuld Kommunens långfristiga lån	516 200	542 300	516 200	542 300
Återföring kortfristig del av långfristig skuld	10 000	10 000	10 000	10 000
Nya lån	50 000	0	50 000	0
Amorteringar	0	-26 100	0	-26 100
Nästa års amorteringar	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Utgående skuld Kommunens långfristiga lån	566 200	516 200	566 200	516 200
Skuld Investeringsbidrag	18 597	17 764	18 597	17 764
Ack. upplösning Investeringsbidrag	-3 317	-2 590	-3 317	-2 590
Utgående skuld Kommunen	581 480	531 374	581 480	531 374
Stadshuskoncernen			798 554	794 787
Höglandets Räddningstjänstförbund			7 050	7 050
Höglandsförbundet			4 350	4 350
Utgående skuld	581 480	531 374	1 391 434	1 337 561

NOT 18	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER (tkr)				
Nästa års amorteringar	10 000	10 000	10 000	10 000
Sjökalkning	1 406	1 520	1 406	1 520
Landskapsvård	1 407	1 396	1 407	1 396
Mervärdesskatt	11 265	8 543	11 265	8 543
Fastighetsskatt	963	525	963	525
Personalens källskatt	22 294	22 167	22 294	22 167
Sociala avgifter	27 758	26 616	27 758	26 616
Pensionsskuld, individuell del	39 445	37 463	39 445	37 463
Särskild löneskatt, individuell del avgiftsbestämd	44 961	26 889	44 961	26 889
Särskild löneskatt, utbetalda pensioner	49 875	22 339	49 875	22 339
Pensionskostnader försäkringsavgifter	48	2 153	48	2 153
Särskild löneskatt, försäkringsavgifter	12	522	12	522
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	39 108	36 885	220 179	213 229
Upplupna räntor	1 910	1 901	1 910	1 901
Upplupna sociala avgifter	32 413	31 762	32 413	31 762
Semesterlön	66 106	65 638	66 106	65 638
Upplupna löner	6 752	4 573	6 752	4 573
Upplupna kostnader Flykting	12 280	9 683	12 280	9 683
Leverantörsskulder	62 316	88 113	106 713	133 416
Skulder till kreditinstitut	0	0	288 242	253 266
Övrigt	423	562	50 608	62 646
Summa	430 742	399 250	994 637	936 247

NOT 19	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
ANSVAR- OCH BORGENSFÖRBINDELSER (tkr)				
Vetlanda Stadshus AB	116 090	110 157		
Witalabostäder AB	462 607	436 775		
Njudung Energi Vetlanda AB	425 557	407 987		
AB Vetlanda Industrilokaler	115 244	125 119		
Höglandsförbundet	4 350	7 500		
Högländets Räddningstjänstförbund	7 050	7 050		
Sävsjö Energi AB	42 500	42 500	42 500	42 500
Summa	1 173 398	1 137 088	42 500	42 500

NOT 19 (Fortsättning)	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
Ingående pensionsförpliktelser	568 168	560 903	568 168	560 903
Pensionsutbetalningar	-35 072	-31 176	-35 072	-31 176
Nyintjänad pension	0	-327	0	-327
Ränte- och basbeloppsuppräknings	37 754	37 321	37 754	37 321
Förändring av löneskatt	3 464	1 419	3 464	1 419
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrigt	11 597	28	11 597	28
Utgående pensionsförpliktelser	585 911	568 168	585 911	568 168
Summa ansvars- och borgensförbindelser totalt	1 759 309	1 705 256	628 411	610 668

Vetlanda kommun har i augusti 1998 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 296 kommuner och regioner som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Vetlanda kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2024-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 601 095 707 587 kronor och totala tillgångar till 603 916 952 803 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 738 704 659 kronor (0,29 %) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 745 502 594 kronor (0,29 %).

Utredningsgraden (tidigare aktualiseringsgraden) vid beräkningen av pensionsförpliktelserna uppgår till 99 % enligt uppgift från Skandia.

Pensionsåtagande för före detta anställda vid Kommunförbundet Jönköpings län har övertagits av Jönköpings kommun som i sin tur har avtalat med länets övriga tolv kommuner om fördelning av eventuella nettokostnader framöver, till följd av pensionsåtagandet. Överskottet per 2024-12-31 var 12 602 521 kr.

NOT 20	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2024	2023	2024	2023
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster (tkr)				
Avsättning till pension inklusive löneskatt	391	-32	692	-1 230
Övrig avsättning	-1 570	-3 610	3 365	-2 418
Reavinst (exklusive exploateringsverksamhet)	-718	-3 388	-2 072	-3 601
Reaförluster/Utrangeringar (exklusive exploateringsverksamhet)	6	0	0	0
Uppskjuten skatt	0	0	5 255	8 185
Övrigt	0	318	110	321
Summa	-1 891	-6 712	7 350	1 257

NOT 21	2023-12-31 enligt ÅR 2023	2023-12-31 efter justering
Justering jämförelsetal 2023-12-31, Not 9 samt 17 (tkr)		
Immateriella anläggningstillgångar		3 479
Mark, Byggnader och Tekniska anläggningar	1 531 784	1 546 757
Maskiner och Inventarier	82 658	79 381
Långfristiga skulder		-15 175
Summa	1 614 442	1 614 442

Immateriella anläggningstillgångar har brutits ur övriga tillgångsslag samtidigt som investeringsbidragen, som tidigare legat som en del av anläggningstillgångarna, nu har flyttats över till Långfristiga skulder. Förändringen har ingen resultatpåverkan och marginell påverkan på förhållandet mellan Tillgångar/Eget kapital och Skulder.

Bilaga 1: Verksamhetsberättelse

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ som utses vid allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige består av 45 valda politiker från olika partier. Kommunen styrs av Vetlanda framåtanda, Sverigedemokraterna och Moderaterna som tillsammans har 24 mandat. Övriga partier i opposition är Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Vänsterpartiet.

Kommunfullmäktige träffas vanligen den tredje onsdagen i månaden, förutom under sommaren. Tid och datum för sammanträdena annonseras på kommunens webbplats. Vid fullmäktigesammanträdena diskuterar och beslutar de förtroendevalda om viktiga frågor för kommunen. Kommunfullmäktige beslutar till exempel om vision, riktningar, politiska mål, budget, kommunalskatt samt eventuella förändringar av taxor och avgifter. Innan ett ärende avgörs i fullmäktige ska det beredas av nämnd eller av kommunstyrelsen.

Hänt i verksamheten

Under året har kommunfullmäktige haft fysiska möten i kommunfullmäktigesalen, förutom maj sammanträdet som hölls i den nyrenoverade och

delvis ombyggda Landsbro skola. Ett studiebesök på skolan ordnades i anslutning med mötet. Mötet i oktober ställdes in på grund av för få ärenden. Mötena webbsänds live för den som vill följa dem på distans. Efter några dagar läggs också inspelningen ut för den som vill titta i efterhand. För att möta tillgänglighetskraven textas inspelningen, en tjänst som liksom inspelningen köps av kommunalförbundet Mediacenter. Under hösten anordnade kommunfullmäktiges presidie en träff med de nio Kommundelsrådets ordföranden och gruppledarna för att stärka rådets roll i kontakten mellan kommuninvånarna och politikerna.

Ekonomi

Årets resultat för kommunfullmäktige visar på ett överskott på 612 tkr, inklusive utvecklingsreserven. Exklusive utvecklingsreserven är resultatet -299 tkr, där ett inställt möte minskade underskottet. Underskottet beror på ökade arvodeskostnader som inte har kompenserats för vid fastställande av nya budgetramar för 2024. Utvecklingsreserven var ursprungligen på 911 tkr och har inte använts under året.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Kommunfullmäktige	699	0	998	-299	767	0	1 173	-406
Utvecklingsreserv KF	911	0	0	911	5 164	0	0	5 164
Partistöd	808	0	808	0	741	0	741	0
SUMMA	2 418	0	1 806	612	6 672	0	1 914	4 758

Kommunrevisionen

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen och pröva ansvarstagandet. Revisorerna vill bidra till att värna och utveckla demokrati, rättssäkerhet och effektivitet. Den kommunala revisionen är oberoende och genomför granskningar på kommunfullmäktiges uppdrag. Kommunfullmäktige prövar årligen ansvarstagandet för dem som genomför verksamhet på dess uppdrag, det vill säga styrelser, nämnder och enskilda förtroendevalda. Kommunfullmäktiges verktyg för granskning och prövning är de förtroendevalda revisorerna. En noggrann granskning och ansvarsprövning stärker förtroendet, legitimitet och respekten för den kommunala sektorn.

Revisorerna ska utföra sin granskning enligt god revisionssed. Enligt kommunallagen ska kommunens revisorer årligen granska all verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhetsområden. Lekmannarevisorer ska granska de aktiebolag där kommunen har ett bestämmande ägande. Kommunens revisorer har ett samordningsansvar för lekmannarevisionen i de kommunala bolagen. Kommunens revisorer genomför sitt uppdrag enligt kommunallagen, Vetlanda kommuns revisionsreglemente och dokumentet "God revisionssed i kommunal verksamhet".

Revisorernas årliga planering utgår från en väsentlighets- och riskanalys. Kommunens revisorer arbetar med följande planeringsdokument:

- Plan för årliga överläggningar med presidierna i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder.
- Revisionsplan med fördjupade revisionsprojekt som huvudsakligen har bestämts med utgångspunkt från genomförd risk- och väsentlighetsanalys.
- Revisionsbesök i olika kommunala verksamheter.

Kommunens revisorer granskar även verksamheten med hjälp av protokoll från kommunfullmäktige, kommunstyrelse och övriga nämnder. Revisorerna och lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen

har löpande kontakter med bolagens auktoriserade revisorer.

De kommunala revisorerna arbetar kontinuerligt med att utveckla revisionsmetoder. Revisorerna eftersträvar efter största möjliga öppenhet och tillgänglighet i sin granskning och kommunikation, gentemot kommunfullmäktige, nämnder, medborgare och media. Att kommunicera och skapa en bra dialog är grunden för ett gott revisionsarbete.

Målet för de förtroendevalda revisorerna är att uppfylla det som fastställs i kommunallagen (2017:725) kapitel 12. Revisorerna ska pröva om verksamheten sköts ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. De förtroendevalda revisorerna sammanfattar årets granskning i en verksamhetsberättelse, de analyserar och bedömer resultatet samt gör en samlad prövning av ansvarstagandet i styrelse och nämnder. Bedömning och prövning dokumenteras i en revisionsberättelse.

Hänt i verksamheten

Under året har kommunrevisionen haft regelbundna sammanträden inom revisionskollegiet. Revisionskollegiet 2024 bestod av Jan-Åke Johansson (ordförande), Anneli Thylén (vice ordförande), Kjell Gunnarsson, Lars-Göran Axelson, Per Stålhammar och Mats Johansson. Revisionen följer löpande verksamheten i kommunstyrelse och nämnder och dessutom har revisionskollegiet gemensamt träffat presidier från kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och byggnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden samt valnämnden. Gemensamma möten mellan revisionskollegiet samt VD och ordförande i de kommunala bolagen har också skett. Revisionskollegiet har också gjort studiebesök på Landsbro skola. Sakkunnigt biträde från och med 2022 är Deloitte.

Kommunrevisionen gör varje år flera fördjupade granskningar där riskanalysen visar på stora risker och där den grundläggande granskningen inte är tillräcklig för att bedöma om ansvarsfrihet ska beviljas. Under 2024 har följande granskningsrapporter lämnats:

- Näringslivsarbete och näringsfrämjande åtgärder
- Mark- och exploateringsverksamhet
- Upphandling och avtalstrohet
- Krisberedskap och krishantering vid IT-relaterade störningar
- Elevhälsan inom grundskolan
- Granskning av bokslut och årsredovisning per 2023-12-31
- Granskning av delårsbokslut per 2024-08-31

Revisionens rapporter finns tillgängliga på Vetlanda kommuns webbplats: www.kommun.vetlanda.se - Kommun och politik – Politik och beslut – Fördjupning – Kommunens revisorer och revisionsrapporter.

Ekonomi

Årets resultat för kommunrevisionen visar på ett överskott på 90 tkr.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Kommunrevision	1 500	-51	1 461	90	1 240	-51	1 291	0
SUMMA	1 500	-51	1 461	90	1 240	-51	1 291	0

Valnämnd

Valnämnden ansvarar för att genomföra allmänna val till kommunfullmäktige, regionfullmäktige, riksdagen och val till Europaparlamentet.

Hänt i verksamheten

Val till Europaparlamentet genomfördes i juni 2024. Förarbetet och genomförandet av valet fungerade väl.

Ekonomi

Årets resultat för valnämnden visar på ett överskott på 153 tkr. Statsbidrag på 822 tkr har betalats ut för att genomföra valet. Kommunen budgeterade en egen kostnad på 400 tkr.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Valnämnd	400	-822	1 069	153	0	0	108	-108
SUMMA	400	-822	1 069	153	0	0	108	-108

Högländets överförmyndarnämnd

Högländets överförmyndarnämnd är gemensam för Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner. Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet och har som sitt huvudsakliga uppdrag att utöva tillsyn över ställföreträdare. Tillsynen syftar till att motverka att personer som är underåriga eller på grund av sjukdom eller annan anledning har god man eller förvaltare förordnad för sig lider rättsförluster. Tillsynen utövas främst genom att granska årliga redovisningar som ställföreträdarna lämnar och även genom olika samtycken som en ställföreträdare ansöker om. Verksamheten utreder också behov av att ställföreträdare förordnas samt rekryterar och utbildar personer som vill åta sig uppdrag som ställföreträdare.

Under 2024 har samverkanskommunerna och Tranås kommun beslutat att Tranås överförmyndare ska omfattas av samverkansavtalet från och med 25-01-01, dock med en egen politiskt vald överförmyndare fram till och med 2026-12-31. Handläggningen av Tranås kommuns överförmyndarärenden har påbörjats enligt särskilt avtal från och med 2024-10-01.

Hänt i verksamheten

Högländets överförmyndarverksamhet har under året granskat cirka 1150 redovisningar (årsräkningar och sluträkningar). Verksamheten har fortsatt arbetet med att digitalisera befintliga akter i verksamhetssystemet Provisum och deltagit i de

forum som finns för utveckling av verksamhetssystem och e-tjänst.

Antalet ansökningar om ställföreträdare har ökat, dock inte i den utsträckning som statistikuttaget vid delårsrapporten visade men är ändå omfattande och landar på 28 procent.

Under januari och februari genomfördes en stor satsning på att utbilda ställföreträdare i redovisning och den e-tjänst för ställföreträdare som tillhandahålls via verksamhetssystemet Provisum. Ytterligare utbildningar på samma tema hölls under november och december för att nå ut till så många ställföreträdare som möjligt inför kommande inlämning av årsräkning. Verksamheten har även genomfört en utbildning för ställföreträdare inom området sörja för person.

Personal och förtroendevalda har deltagit i fortbildningsinsatser under året. Två länsträffar har anordnats varav en har arrangerats av Högländets överförmyndarverksamhet. Nämnd och verksamhet har också deltagit i Föreningen Sveriges Överförmyndares studiedagar som anordnas årligen i slutet på augusti.

Året har präglats av förberedelser inför, och mottagande av, Tranås kommuns överförmyndarverksamhet. Det har medfört utmaningar såväl när det gäller digital hantering mellan verksamhetssystem som att sätta sig in i ett stort antal nya ärenden.

Verksamhetsmått

Verksamhetsmått/nyckeltal	2024	2023	2022
Antalet ställföreträdarskap 2024-12-31 (godmanskap, förvaltarskap och förmyndarskap)	1393	1352	1358
Antalet ställföreträdare 2024-12-31 (gode män, förvaltare och förmyndare)	1116	1162	1195
Antalet inlämnade årsräkningar	962	969	967
• varav digitalt inlämnade årsräkningar, i procent	24	19	19
Antalet inlämnade sluträkningar	144	203	189
• varav digitalt inlämnade sluträkningar, i procent	17	19	18

Uppgifterna avser Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner.

Personal

Högländets överförmyndarverksamhet bestod den 31 december 2024 av 12 årsarbetare samt överförmyndarchef. Under året har det skett rekrytering av 3 handläggare (en medarbetare valde att lämna verksamheten samt utökning av två

handläggartjänster med anledning av att verksamheten nu omfattar ytterligare en kommun) samt en visstidsanställd administratör på 100 procent (gallring och slutarkivering). Introduktion och utbildning av nyanställd personal har varit ett viktigt fokus under året.

Av årets medarbetarundersökning framgår att det totala medelvärdet, så kallat trivselindex, för Höglandets överförmyndarverksamhet var 4,35 av 5,0. Svarsfrekvensen var 100 procent.

Sjukfrånvaron har under året varit 1,9 procent.

Målarbete

Fullmäktiges mål - Service i toppklass

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Den genomsnittliga handläggningstiden var 92 dagar under 2024, jämfört med 100 dagar 2023. Statistiken omfattar både överförmyndarverksamhetens och tingsrättens handläggningstider. Handläggningstiden hos Höglandets överförmyndarverksamhet har minskat, medan den har ökat hos tingsrätten. Under året har antalet ärenden ökat betydligt, samtidigt som förberedelser för att ta emot ytterligare en kommuns överförmyndarverksamhet har påverkat möjligheten att fullt uppnå målet. Målet om granskade årsräkningar är inte helt uppnått, men det har skett en förbättring jämfört med föregående år.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Genomsnittlig handläggningstid för ansökan om god man och förvaltare (från inkommen ansökan till anordnande) ska under 2024 vara högst 80 dagar		↗
Minst 95 procent av ställföreträdarnas årsräkningar ska vara granskade till den 30 september 2024		↗

Fullmäktiges mål - Nyttänkande och livslångt lärande

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Under 2024 lämnades 24 procent av årsräkningarna och sluträkningarna in digitalt. Även om målet inte

är helt uppnått, är det en glädjande ökning jämfört med 2023 då 19 procent lämnades digitalt. För att utbilda ställföreträdarna, förbättra kvaliteten på inlämnade redovisningar och öka digitaliseringen, har vi genomfört flera utbildningar i redovisning och e-tjänsten Provisum Ställföreträdare under året. Nämndens mål om utbildningar är helt uppnått.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Minst 30 procent av ställföreträdarnas redovisningar (årsräkningar respektive sluträkningar) ska under 2024 vara inlämnade digitalt via e-tjänsten Provisum Ställföreträdare		↗
Minst 200 ställföreträdare ska under 2024 delta på erbjudna utbildningar inom redovisning och e-tjänsten Provisum Ställföreträdare		–

Ekonomi

Höglandets överförmyndarnämnd redovisar ett överskott på 536 tkr. Kansliet har haft kostnader utöver budget för personal, med anledning av att extra personal tagits in tillfälligt för granskning och hantering av verksamhetens arkiv samt utökning av personal i samband med mottagande av Tranås kommuns överförmyndarverksamhet. Tranås kommun har ersatt verksamheten för kostnaderna i samband med överlämnande och handläggning av deras ärenden under hösten vilket gör att intäkterna är högre än budgeterat. Kostnaderna för arvoden till ställföreträdare har varit lägre än förväntat. Det beror på att förändringar av prisbasbeloppet har påverkat i vilken mån kommunen ska stå för arvodeskostnaden på så sätt att kommunens andel har varit lägre än beräknat. Överskottet förs över till 2025 och dras av vid kommande fakturering av samverkanskommunerna.

Prisbasbeloppet för 2024, vilket är grunden för beräkningen av arvoden till ställföreträdare under 2025, är ca 9% högre än föregående år vilket kommer innebära högre arvodeskostnader, det är dock oklart vilken påverkan det får på kommunens respektive huvudmännens andel av kostnaderna.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Höglandets överförmyndarverksamhet	-12 983	-13 466		483	-12 469	-11 553		-916
Överförmyndarnämnd	383		434	-51	345		385	-40
Överförmyndarkansli	8 800		9 839	-1 039	7 726	-32	8 147	-389
Ställföreträdare	3 800	-88	3 281	607	4 398		3 053	1 345
SUMMA	0	-13 554	13 554	0	0	-11 585	11 585	0

Framtid

Den demografiska utvecklingen i samhället i form av ökad livslängd och en allt äldre befolkning ställer högre krav på vårt välfärdssystem. Även den psykiska ohälsan fortsätter att öka. För överförmyndarverksamheten innebär det att behovet av gode män och förvaltare ökar liksom att komplexiteten i uppdragen ökar. Sveriges modell med gode män och förvaltare bygger på ett stort ideellt engagemang och en vilja att göra en värdefull insats för att stödja en medmänniska. Höglandets överförmyndarverksamhet har fortsatt en utmaning när det gäller rekrytering av gode män och förvaltare.

Digitalisering, artificiell intelligens (AI) och utveckling av ny teknik är en övergripande förändringskraft som påverkar hela vårt samhälle. Den digitala samhällsutvecklingen ställer nya krav på offentlig verksamhet att stärka sin innovativa förmåga för att kunna motsvara de behov och önskemål som befolkningen efterfrågar samtidigt som rättssäkerhet, personlig integritet och övriga lagkrav ska efterlevas. Att ta tillvara digitaliseringens möjligheter och samtidigt ta hänsyn till att den digitala transformationen innebär även en risk för digitalt utanförskap. Överförmyndarverksamheten kommer fortsätta utveckla digitala verktyg för ställföreträdare tillsammans med Sambruks medlemskommuner och genomföra utbildningar för ställföreträdare.

Regeringen beslutade 2019 att tillsätta en särskild utredare för att göra en översyn av reglerna om gode män och förvaltare (SOU 2021:36 Gode män och förvaltare). I uppdraget har ingått att se över reglerna på området med syftet att de ska vara moderna och rättssäkra. Under 2021 tog regeringen emot den statlig utredningen, den så kallade

Ställföreträdarutredningen. Ett förslag är att göra ett snabbspår för vissa av förslagen som inte kräver lika stor utredning som andra. Höglandets överförmyndarverksamhet ställer sig positiv till snabbspåret, men har flaggat för att förslag såsom att otvistiga godmanskap ska flyttas från tingsrätten till överförmyndaren är kostnadsdrivande och utmanande för överförmyndarverksamheten. Det är dock fortfarande oklart när förslagen resulterar i en förändrad lagstiftning.

Den 1 juli 2025 planeras en ny socialtjänstlag träda i kraft. Den kommer bland annat ställa krav på att kommunerna ska arbeta mer förebyggande och nå ut till människor innan problem uppstår eller växer samt kunna erbjuda snabbare och enklare insatser utan behovsprövning. Kanske kan detta bidra till att mer stöd kan ges tidigare utan att behov av ställföreträdarskap uppstår, överförmyndarverksamheten bedömer dock att det kan dröja innan man kan konstatera vilka eventuella effekter den nya lagstiftningen får när det gäller behov av ställföreträdare.

Kommunstyrelsens bidrag

Vetlanda kommun samverkar med andra kommuner inom flera områden. För nedanstående tre samverkansorganisationer hanteras kostnader under kommunstyrelsen.

- Höglandetsförbundet ansvarar för Höglandets IT (HIT), Höglandets familjerätt, Höglandets verksamhetsstöd (ekonomiservice och systemförvaltning) samt gymnasiesamverkan (från årsskiftet 2024/2025). Medlemskommuner: Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda. Se förbundets årsredovisning för mer information.
- Höglandets Räddningstjänstförbund samordnar Nässjö och Vetlanda kommuners trygghet och

säkerhet. De ansvarar för kommunernas räddningstjänst och arbetar med att förebygga krigshändelser och olyckor samt hanterar dem om de inträffar. De ansvarar också för uppbyggnad och samordning av krisberedskap och civilt försvar. Se förbundets årsredovisning för mer information.

- Vetlanda kommun är värdkommun och ansvarar för Höglandets överförmyndarverksamhet och har en gemensam nämnd: Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Bidrag till Höglandsförbundet	2 941	0	4 874	-1 933	2 722	0	2 992	-270
Familjerätt	1 755	0	1 755	0	1 692	0	1 712	-20
Utbildningar	0	0	0	0	260	0	260	0
Revision	71	0	71	0	46	0	46	0
Summa bidrag till Höglandsförbundet	4 767	0	6 700	-1 933	4 720	0	5 010	-290
Bidrag till Höglandets Räddningstjänst	39 847	-2 208	42 020	35	37 461	-1 381	42 609	-3 767
Bidrag till Höglandets Överförmyndarverksamhet	3 744	0	3 586	158	3 594	0	3 335	259
SUMMA Kommunstyrelsens bidrag	53 125	-2 208	59 006	-3 673	50 495	-1 381	55 964	-4 088

Kommunstyrelse

Kontoren inom kommunledningsförvaltningen är en serviceorganisation till övriga kommunala verksamheter inom kommunikation/information, utveckling, HR, ekonomi, upphandling, arkiv samt stöd till den politiska organisationen. Kontoren arbetar också med strategisk utveckling. Måltidsservice tillagar måltider till barn, elever och äldre inom Vetlanda kommuns verksamheter enligt Livsmedelsverkets rekommendationer.

Hänt i verksamheten

Under 2024 har beslut om en gemensam gymnasieskola på Högländet, satsningen på Hitech, säkerhetsläget och kommunens ekonomi i balans varit i fokus. Kommunfullmäktige beslutade att överföra ansvaret för gymnasieskolan till Högländsförbundet och att förverkliga Hitech, vilket ska stärka regionens kompetensförsörjning. Under hösten 2024 har överflyttning av vuxenutbildningen till Högländsförbundet utretts och kommer upp för beslut 2025. Utifrån säkerhetsläget i vår omvärld har det varit ett ökat fokus på uppbyggnad av civilt försvar, säkra kommunikationer och säkerhetsskydd. Kommunarkivet har arbetat med informationssäkerhet och Cybersäkerhetskollen, ett verktyg från MSB för att mäta kommunens mognad inom informations- och IT-säkerhetsarbete, samt ansvarat för diarieföring av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar och utvecklat rutiner och riktlinjer för säkerhetsskydd. Förarbetet inför upphandling av ett nytt dokument- och ärendehanteringssystem har påbörjats i samverkan med kommunerna på Högländet och Högländsförbundet.

Kommunen har deltagit i program tillsammans med regionen och kommundirektörerna i länets kommuner för att genom ökad samverkan hitta vägar till att förbättra servicen till invånarna oavsett om det är region eller kommun som ansvarar för verksamheten.

Integrationsenheten avslutade projektet "Trygga föräldrar-starka barn" och startade en ny del i samarbete med Rädda Barnen. Kommunen hanterade bosättningen av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. I juni ändrades regelverket, vilket gav personer med uppehållstillstånd rätt att folkbokföra sig efter viss vistelsetid i Sverige, med annan ekonomisk ersättning från Migrationsverket.

Under sommaren avvecklades det kollektiva flyktingboendet i Holsbybrunn. Kommunen tog emot 68 flyktingar.

Ekonomikontoret har infört ekonomisystemet Raindance, beställningssystemet Marknadsplatsen och eSource, nytt upphandlingssystem och ny avtalsdatabas, samt uppgraderat beslutsstödet Hypergene till en molnbaserad lösning. Upphandlingsavdelningen har utvecklat en strategi för att förbättra uppföljningen av kommunens avtal och inköp, samt tagit fram stöddokument för att främja hållbar och cirkulär upphandling. Ekonomicheferna inom Högländet har initierat en utredning om samverkan och synergier inom inköp och upphandling, som blir klar i januari 2025.

HR-kontoret har hanterat en högre personalomsättning, nya kollektivavtal och implementerat nya system. Bemanningsenhetens arbete har utvärderats av en extern konsult, som rekommenderade fortsättning med tydliga målsättningar och nyckeltal. Projektet Irma har framgångsrikt säkrats, och en projektledare har rekryterats för att leda uppstarten av metodrummet för vård och omsorg.

Måltidsservice har förbättrat menyer inom förskola och skola enligt Livsmedelsverkets riktlinjer, samt hanterat specialkost för barn, elever och äldre. Kvalitetsgrupp Kost har arbetat med att höja måltidens kvalitet inom äldreomsorgen genom samarbete mellan vård och omsorg och måltidsservice.

Kommunikations- och utvecklingsavdelningen lanserade i juni den nya kommunwebben, som är en sammanslagning de två tidigare kommunwebbarna. Avdelningen har under året samverkat på högländet i olika utvecklingsfrågor och tagit fram en innovationsmodell och underlag till en innovationsfond för att främja Vetlandas förändrings- och innovationsarbete. Kommunstyrelsen beslutade i december om en innovationsfond på 500 tkr för 2025 för att stimulera nytänkande. Under 2024 har åtta projekt genomförts inom landsbygdsinvesteringar, med en total utbetalning på 449 tkr. Kontaktcenter, har trots underbemanning, hanterat 42 948 inkommande samtal och 9 973 mejl. Den tredje medarbetardagen som genomfördes i april

blev glädjefylld, med prisutdelningar och en inspirerande föreläsning av Karin Adelsköld på temat glädje.

Under året har tre villatomter sålts. Två tomter har också sålts till en privat exploatör för att bygga ett gruppboende inom LSS på Himlabackarna. En privat exploatör har påbörjat lägenhetsbyggnation i Korsberga. Mark och fastigheter för verksamheter har sålts i Brunnsgårds industriområde. De två områdena för flerbostadshus på Himlabackarna står tyvärr fortfarande utan intressenter. Däremot finns det intressenter för mindre flerbostadshusetableringar på befintliga småhustomter på Sländvägen. Här finns en markanvisning som förlängts. I maj beslutade kommunfullmäktige att förvärva det bolag som äger Östanå Vårdshus.

Under våren har vi, med konsultstöd, reviderat Handelsutredningen från 2017 för att stödja översiktsplanarbetet och utreda om handels utvecklingspotential. Flera nya handelsetableringar har skett under året. Utredningen visar att det finns

Verksamhetsmätt

Nyckeltal	2024	2023	2022	2021
Matsvinn				
Kantinsvinn per portion	17 g	16 g	20 g	25 g
Tallriksvinn per portion	19 g	20 g	21 g	21 g
Mängd serverad mat, totalt	18 454 kg	19 127 kg	17 025 kg	17 317 kg
Mängd slängd mat, totalt	201,7 kg	207,6 kg	212,1 kg	234,7 kg
Mängd räddad mat	1 296 kg	1 453 kg	1 722 kg	1 424 kg
Pågående/annonserade upphandlingar				
Antal giltiga avtal	553	528	564	543
Antal annonserade enstegs/tvåstegsförfarande	22	24	19	26
Antal annonserade öppna upphandlingar	8	11	9	9
Antal annonserade direktupphandlingar	29	41	42	45
Antal annonserade övriga upphandlingsformer	2	12	14	13
Leverantörsfakturor och e-handel				
Antal leverantörsfakturor, totalt	70 167	72 841	73 671	71 521
Andel elektroniska leverantörsfakturor	90,7 %	88,7 %	89,0 %	89,0 %
Andel scannade leverantörsfakturor	9,3 %	11,3 %	11,0 %	11,0 %
Andel e-handel, via beställningssystemet	7,2 %	8,6 %	9,9 %	6,2 %

Personal

Medarbetarundersökningen visar över lag på ett bra resultat för kommunledningsförvaltningen. Trivselindex var 4,32 jämfört med 4,33 föregående år. Vi har haft en högre personalomsättning inom

köpkraft för en viss ökad handel då fler människor utanför kommunen väljer att åka hit. Balansen mellan handel i centrala Vetlanda och externhandel är viktigt att bevaka och jobba för att inte utarma centrum. Översiktsplanarbetet fortsätter med fokus på att ta fram planförslag som ska samrådats efter årsskiftet. GIS-enheten har skapat en digital uppdaterad mark- och användningskarta. Planavdelningens arbete under 2024 har bland annat omfattat följande lagakraftvunna detaljplaner:

- Detaljplan för del av Stensåkra 3:1 med flera, Vetlanda tätort.
- Ändring av detaljplaner nummer 12, 115 och 352 genom upphävande av tomtindelning inom kvarteret Falken, Vetlanda tätort.
- Ändring av detaljplan 69 genom upphävande av tomtindelning för Modellen 6, Vetlanda tätort.
- Övriga detaljplaner som arbetas med gäller bostäder, industri, samlingslokal och sporthall.

några av verksamheterna samt några vakanser. Sjukfrånvaron var 5,5 procent jämfört med 5,8 för 2023.

Målarbete

Fullmäktiges mål - 30 000 invånare år 2035

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Hitech syftar till att förbättra kompetensförsörjningen för tillverkningsindustrin både på kort och lång sikt. Initiativet "Teknik för unga" ska inspirera fler att välja teknikutbildningar på gymnasiet. ERUF-projektet "Teknikutveckling Höglandet", som drivs av NUVAB, fokuserar också på teknikutveckling som en viktig faktor för näringslivets framtida utveckling.

För att bidra till kompetensförsörjningen tar vi emot studenter på praktik. Under våren hade löneavdelningen två LIA-studenter (Lärande i arbete), varav en nu är anställd.

Upphandlingsavdelningen tog också emot LIA-studenter och praktikanter under året.

Det är fördelaktigt om kommunen inte konkurrerar för mycket med näringslivet om samma arbetskraft. Kompetenscenter har anställt personer med rätt personlighet och engagemang, även om de saknat vissa kompetenser. Dessa personer har sedan utbildats internt och externt för att möta verksamhetsnära arbetsuppgifter. Många projekt riktar sig till personer utan adekvat utbildning eller språkkunskaper, som får stöd genom externt finansierade projekt. Detta ger dem en tryggare anställning och gör dem till en tillgång för andra arbetsgivare.

Upphandlingsavdelningen har varit aktivt representerade vid företagsbesök som arrangerats av NUVAB i samarbete med kommunen. Vid dessa besök har avdelningen delat viktig information om kommunens upphandlingar. För att ytterligare sprida kunskap och underlätta för företag att delta i kommunens upphandlingar, har information inkluderats i NUVAB:s nyhetsbrev och webinarier om det nya upphandlingssystemet, eSource.

Utvecklingsavdelningen är starkt involverad i att utveckla Vetlanda. Medarbetare inom utvecklingsavdelningen deltar tillsammans med Högskolan i Jönköping och näringslivet i forskningsprojektet LOKOMET, som syftar till att öka platsens attraktivitet och lösa

kompetensförsörjningsutmaningar. Under året har flera aktiviteter genomförts kopplade till destinations- och landsbygdsutveckling, med tät dialog med besöksnäringen. Destinationsutvecklaren har lett ett samverkansprojekt, finansierat av Tillväxtverket, för att öka den digitala kompetensen inom besöksnäringen och locka fler besökare till kommunen.

Den nya kommunwebben har gjort det enklare för medborgarna att ta del av våra verksamheter. Kontaktcenter har fortsatt att vara en viktig del i dialogen med invånarna och hanterade över 50 000 samtal och mejl under året.

Fullmäktiges mål - Service i toppklass

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

För att underlätta för förtroendevalda, strävar kommunen efter att utveckla moderna digitala rutiner. Uppdateringen av information på kommunens webbplats har försenats på grund av sjukfrånvaro. Planen är att införa digital närvarohantering för nämndmöten, men detta har fördröjts på grund av höga kostnader.

Kommunen arbetar för att öka antalet leverantörer och andelen inköp inom e-handel för att automatisera processen och minska avvikelser. Funktionen "punch out" har införts för att stödja detta. För att underlätta för företag att hitta politiska beslut digitaliseras dessa protokoll och görs sökbara.

Den årliga lönekartläggningen har genomförts och godkänts av kommunfullmäktige. En enkät har skickats ut till chefer för att självskatta sitt ledarskap, och resultaten ska rapporteras tillbaka för att planera framtida kompetenshöjande insatser. Löneavdelningen har utvecklat kontroller för att säkerställa att rätt lön utbetalas i rätt tid och arbetar för att effektivisera lönearbetet. Det finns en ambition att prioritera e-tjänster där det är möjligt, men utvecklingen hindras av brist på e-arkiv och tid. HR-avdelningen arbetar med ett lärande arbetssätt både internt och externt. De sprider kunskap om löneavdelningens guider och har skapat en digital utbildning för nya chefer. Löneavdelningen ska också förbättra introduktionsplanen för nya

medarbetare och har skapat ett driftschema som stöd.

Kommunikations- och utvecklingsavdelningen har varit drivande i att etablera samverkansstrukturen på Höglandet och har en tät dialog med andra högländskommuner och Höglandsförbundet. Vi har också ökat dialogen med den egna organisationens verksamheter för att säkerställa att rätt stöd erbjuds. Innovationsmodell och innovationsfond har varit prioriterade uppdrag under 2024 och förväntas förbättra strukturen i förbättrings- och förändringsarbetet.

Fullmäktiges mål - Hållbart i alla led

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

APT-material om friskfaktorer har påbörjats, med separat material för varje del. En föreläsare från Sunt arbetsliv är bokad till nästa chefsdag. Revidering av APT-material om hot och våld pågår och en ny riktlinje för arbetsmiljö och hälsa, inklusive hot och våld, är framtagen.

Varje avdelning har hälsocoacher som skapar årsplaner för hälsofrämjande aktiviteter under arbetstid. Under 2024 har vi haft månatliga utmaningar som avslutats med prisutdelningar. Många på kompetenscenter har deltagit i dessa utmaningar.

För att främja hållbar och cirkulär upphandling har upphandlingschefer och hållbarhetsstrateger tagit fram stöddokument. En checklista för hållbarhetskrav vid upphandling är klar och kan utvecklas vidare. En rutin för återtag av elektronik har införts för att minska avfall och främja återanvändning.

HR-avdelningen har utvecklat en lösning för att skicka välkomstmejl till nya anställda med en länk till kommunens webbplats och en introduktionsfilm. En digital introduktionsutbildning är påbörjad.

Måltidsservice arbetar med att minska matsvinn genom att återanvända livsmedel och sälja överbliven mat.

Kommunkansliet har en utmanande arbetssituation och arbetsbelastningen har mätts med hjälp av företagshälsovården.

Fullmäktiges mål - Nytänkande och livslångt lärande

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Beslutet att bilda ett högländsgymnasium i Höglandsförbundet syftar till att bättre anpassa gymnasieprogrammen till näringslivets behov och erbjuda ett bredare utbud av utbildningar genom samverkan. Detta ska också leda till lägre kostnader genom bättre fyllnadsgrad i klasserna.

Utvecklingsavdelningen har bland annat drivit två förändringar under 2024: inrätta en innovationsfond och förändringen av kommunens ledningsgrupp. Nu finns två ledningsgrupper: utforskande ledningsgrupp (ULG) och kommunkoncernledningsgrupp (KLG). ULG ska identifiera och driva förändringar för att klara kompetensförsörjningen och demografiutmaningen, färre barn och antalet äldre ökar.

Nya upphandlingsförfaranden, Dynamiskt inköpssystem (DIS) och Förhandlat förfarande, har framgångsrikt genomförts under året för att förbättra effektiviteten och flexibiliteten i upphandlingsprocesserna.

HR-avdelningen arbetar med att skapa en HR-portal för alla HR-system och utbildningar, samt en digital arbetsplats, Komin. Arbetet pågår.

För att öka barn och elevers intresse för frukt och grönsaker serveras dessa på ett genomtänkt sätt, samtidigt som kött fortfarande erbjuds som en del av måltiderna.

Kommunstyrelsen har beslutat att göra en översyn av styrmodellen och processen för mål och budget för att stärka och förenkla styrningen.

Ekonomi

Årets resultat för **kommunstyrelsen** visar ett överskott på 24 mnkr.

Kansliet visar ett överskott på 1,5 mnkr, Kvar av utvecklingsreserven är 3 850 tkr, redovisad under kommunstyrelsen. Hemsändningsbidragen har ökat från 150 kr till 200 kr per tillfälle, vilket har lett till att kommunens kostnader överstiger budgeten. Dock täcks hälften av dessa kostnader av ett ökat statsbidrag. Integrationsenheten får minskade statsbidrag eftersom massflyktingar nu kan folkbokföras och omfattas av ett annat regelverk och ersättningsnivå. Verksamheten finansieras helt av statsbidraget för flyktningmottagandet.

Näringsliv visar ett underskott på 1,7 mnkr, där den stora posten är 1 mnkr för finansiering av kommunens del av Hitech som egentligen ska belasta utvecklingsreserven. 620 tkr avser kostnader relaterade till strukturförändringar Hitech och Nuvab.

Stöd till föreningar avser beslutat elstöd till Arenabolaget (Hydro Arena), skulle egentligen belasta utvecklingsreserven.

Ekonomikontoret visar ett överskott på 1,3 mnkr. Detta beror främst på vakanta tjänster under året

och lägre försäkringskostnader än budgeterat. Överskottet fördelas på 400 tkr för ekonomiavdelningen, 600 tkr för upphandlingsavdelningen och 300 tkr för kommunens försäkringar.

HR-kontoret har ett överskott på 1 mnkr (exklusive löneöversyn) trots ökade kostnader för verksamhets-system. Löneöversynen visar ett överskott på 13,6 mnkr kronor, vilket beror på ett lägre utfall än förväntat.

Måltidsservice visar ett överskott på över 4 mnkr, vilket delvis beror på en högre intäktsnivå än förväntat under året och vakanta tjänster. Livsmedelskostnaderna har ett underskott på 674 tkr trots ett tillskott på 1 mnkr 2024.

Kommunikations- och utvecklingsavdelningen har ett överskott på 1,9 mnkr trots förtida flyttar och ökade kostnader för webbutvecklingsprojektet. Överskottet beror främst på vakanta tjänster och allmän återhållsamhet i utgifterna.

Avvikelserna för **investeringar** avser måltidsinventarier som kommer att ombudgeteras, HR system där Höglandsförbundet gjorde investeringen samt att uppgraderingen av beslutsstödet har ett lägre utfall än budgeterat.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Kommunstyrelsen	7 701	0	3 709	3 992	6 251	-102	4 369	1 984
Oförutsett	650	0	116	534	650	0	20	630
Näringsliv	2 553	-302	4 535	-1 680	2 448	-254	5 286	-2 584
Stöd till föreningar	0	0	1 134	-1 134	0	0	692	-692
Kansli mm	8 735	-349	9 375	-291	9 205	-349	8 457	1 097
Totalförsvar & samhällsskydd	0	0	97	-97	0	0	0	0
Landsbygdsutveckling	392	-404	850	-54	448	-394	827	15
EU-projekt	250	0	150	100	250	0	124	126
Flyktingsamordnare	4	-4 527	4 542	-11	6	-3 704	3 738	-28
Arkiv	1 051	0	934	117	1 050	0	911	139
Summa Kommunkansli	21 336	-5 582	25 442	1 476	20 308	-4 803	24 424	687
Ekonomiavdelningen	12 927	-927	13 398	456	12 203	-798	11 780	1 221
Upphandlingsavdelningen	5 426	-512	5 339	599	4 952	-353	4 867	438
Försäkringar	2 160	0	1 896	264	2 160	0	2 079	81
Summa Ekonomikontor	20 513	-1 439	20 633	1 319	19 314	-1 151	18 726	1 740

DRIFTREDOVISNING FORTSÄTTNING								
Belopp i tusen kronor Verksamhet	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
HR-kontor	8 658	-1 060	8 771	947	7 997	-1 099	7 105	1 991
Löneavdelning	6 039	-2 485	7 419	1 105	5 810	-2 470	7 036	1 244
Pensionsadministration	475	0	374	101	475	0	351	124
Övergripande personalåtgärder	3 012	-500	3 616	-104	2 746	-504	2 562	688
Rekryteringsenheten	4 770	-1 899	6 988	-319	5 051	-3 387	6 052	2 386
Bemanningsenheten	0	-9 416	9 420	-4	0	-9 077	9 089	-12
Flexenheten	403	-3 849	4 252	0	0	-4 623	4 238	385
HR-system	3 128	0	4 140	-1 012	2 695	-20	1 436	1 279
Löneöversyn	13 597	0	0	13 597	0	0	0	0
Facklig verksamhet	776	0	459	317	713	0	676	37
Personalklubb	80	-57	136	1	80	-7	34	53
Summa HR-kontor	40 938	-19 266	45 575	14 629	25 567	-21 187	38 579	8 175
Måltidsservice	74 475	-34 770	104 643	4 602	70 148	-32 198	101 615	731
Summa Måltidsservice	74 475	-34 770	104 643	4 602	70 148	-32 198	101 615	731
Kommunikation	7 359	-790	6 786	1 363	8 097	-936	7 502	1 531
Kontaktcenter	3 915	0	3 272	643	3 921	-101	3 506	516
Utveckling E-förvaltning	210	0	167	43	210	0	190	20
Konsument- & energirådgivning	170	0	126	44	131	-87	137	81
Post- & repro	1 203	0	1 440	-237	1 106	-22	1 254	-126
Summa Kommunikations- avdelningen	12 857	-790	11 791	1 856	13 465	-1 146	12 589	2 022
Utvecklingsavdelningen, adm	5 773	-370	6 500	-357	6 626	-1	5 505	1 122
Landsbygdsutveckling	1 210	0	1 038	172	1 157	-520	1 111	566
EU-projekt	633	0	633	0	413	0	633	-220
Miljö- hälsa & hållbar utveckling	110	0	63	47	110	0	87	23
Utveckling E-förvaltning	390	0	231	159	350	0	389	-39
Centrala IT-kostnader	385	0	316	69	385	0	273	112
Summa Utvecklings- avdelningen	8 501	-370	8 781	90	9 041	-521	7 998	1 564
SUMMA Kommunstyrelsens Verksamheter	178 620	-62 217	216 865	23 972	157 843	-61 006	203 931	14 919

INVESTERINGSREDOVISNING	2024			2023				
Belopp i tusen kronor	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse		
Projekt	Inkomster	Utgifter		Inkomster	Utgifter			
Inventarier Kommunkansli	100	0	100	100	0	100		
Dokument- & ärendehantering	0	0	0	100	9	91		
Fastighetsförvärv	0	0	0	0	280	-280		
Beslutsstödsystem	1 700	710	990	200	0	200		
Sammanträdes-/utbildningssalar	50	21	29	100	110	-10		
Nytt HR-system	0	0	0	3 350	1 514	1 836		
Nytt arkiv digitala personalakter	200	0	200	200	0	200		
Inventarier HR-kontoret	0	0	0	0	107	-107		
Inventarier Måltidsservice	2 785	805	1 980	3 135	1 014	2 121		
Värmevagnar mm	0	0	0	100	257	-157		
Varumärke- & webbutveckling	158	0	158	58	0	58		
Infartsskyltar	0	0	0	100	0	100		
Stödsystem KC	89	0	89	100	11	89		
AI lösning kontaktcenter	100	0	100	100	0	100		
Samlokalisering SCC	0	0	0	100	15	85		
Vandrings- & cykelleder	50	0	50	50	0	50		
Digital arbetsplats	135	0	135	225	90	135		
Nytt gemensamt telefonisystem	425	0	425	425	0	425		
Tillgänglighetsanpassad web	0	0	0	600	626	-26		
Bygdeutveckling	0	0	0	650	0	650		
SUMMA	5 792	0	1 536	4 256	9 693	0	4 033	5 660

Framtid

Befolkningsutvecklingen med färre barn och fler äldre påverkar kommunens resurser och skatteintäkter. Det osäkra omvärldsläget utmanar den hållbara utvecklingen, vilket kräver att kommunen arbetar mer gränsöverskridande och förbereder sig för omställning för att hantera utmaningarna inom demografi och kompetensförsörjning. Kompetensförsörjning är en stor utmaning. Innovationsarbete och digital verksamhetsutveckling är prioriterat för att möta framtidens krav. Innovationsfonden och stöd till verksamheter i förändrings- och innovationsarbetet är viktiga delar av detta arbete. En ny kompetensförsörjningsstrategi kommer att ersätta det tidigare HR-programmet. Teknikutveckling och AI påverkar arbetssätt, och ökad digitalisering samt automatisering är nödvändigt för att utveckla och förenkla processer samt ta tillvara på kompetensen i organisationen. Kompetensutveckling är viktigt för att rusta kommunens medarbetare.

Ett nytt utjämningsystem har föreslagits, vilket gynnar Vetlanda som landsbygdskommun men

möter motstånd från större kommuner. När beslut tas är ovisst.

Informationssäkerhet är prioriterat på grund av ökade informationsattacker mot offentliga aktörer. Under 2025 kommer ett nytt dokument- och ärendehanteringssystem att upphandlas och tas i drift i samband med den nya mandatperioden.

Kommunen har beviljats projektmedel för ett integrationsprojekt i samarbete med Rädda Barnen, där kommunen är projektägare och Rädda Barnen ansvarar för det operativa arbetet. Antalet anvisade flyktingar är fortsatt lågt, och kommunen förbereder sig för att ta emot sju flyktingar. Kriget i Ukraina fortsätter, men antalet skyddsökande till Vetlanda minskar.

Utmaningar finns i att lära barn och elever att äta rekommenderad mat och skapa en lugn miljö i skolrestaurangen. Inom äldreomsorgen är målet att all mat når brukarna. Samverkan sker med barn och utbildning och vård och omsorg. Ökningen av specialkost kräver både tid och resurser.

Tekniska nämnden

Tekniska kontorets uppdrag är att svara för samhällsbyggnadsprocessen från inledande skeden med planläggning och kontakter med näringsliv/privatpersoner till byggande av kommunala anläggningar och dess förvaltning. Vi gör även arbeten på uppdrag av våra kommunala bolag, i första hand Njudung Energi. Verksamheten är organiserad i fyra avdelningar: Plan, Mark och exploatering, Gata och park samt Fastighet.

Hänt i verksamheten

Planverksamheten

Planeringsstrategin antogs under våren 2024. Framtida arbete kring hur kommunen ska organiseras och struktureras i vårt kommande strategiska arbete framgår av det antagna materialet.

Arbetet med ny översiktsplan har under 2024 fokuserat på att slutföra inventeringar och analyser samt föra en fortsatt dialog om kommunens fysiska utveckling.

Byggnadsinventeringen avslutades i september 2024, även landskapsanalysen har genomförts och sammanställts som ett underlag för den fortsatta planeringen. Därtill har en sol- och energiplan arbetats fram under året.

Inventeringen av utpekade LIS-områden har genomförts, med genomgång av inkomna förfrågningar samt identifiering av nya potentiella områden. Parallellt har en inventering av alla kommunens tätorter slutförts för att skapa en helhetsbild av den nuvarande bebyggelsestrukturen och framtida utvecklingsmöjligheter.

Riktlinjer för den nya översiktsplanen har formulerats, vilka kommer att utgöra en viktig grund för det fortsatta arbetet. Digital bearbetning av GIS-data har genomförts för att skapa en uppdaterad mark- och användningskarta.

Detaljplanearbete har fortskridit för ny industrimark vid Skärpet, nya bostäder i kvarteret Falken, nytt bostadsområde i Norget och ny idrottshall vid gymnasiet. I arbetet med området Madhagen/Norget har en arkeologisk utredning genomförts i under slutet av året.

Under året 2024 har en detaljplan vunnit laga kraft: Detaljplan för del av Stensåkra 3:1 med flera, vid Kantarellvägen i Vetlanda. Syftet med planen är att möjliggöra för vidareutveckling av bostadsområdet Stensåkra genom nya bostäder, inklusive LSS-boende.

Mark- och exploatering

Mark och exploateringsverksamheten ett fortsatt högt tryck trots rådande konjunktur. Vi ser ett intresse för att bosätta sig i hela Vetlanda kommun kanske främst i centralorten och på ren landsbygd. Lägenheter för seniorer främst i markplan är det som står för det största behovet. Tomtkön för Vetlanda centralort ligger oförändrad och låg vid årsskiftet kvar på 50 intressenter.

Intresset från företag att växa och etablera sig i kommunen verkar trots konjunkturen stort. Flera stora handelsetableringar har skett i centralorten under året, främst i Nydalaområdet där Jula, Hööks och Willys har etablerat sig i nya lokaler.

En produktionsplan har arbetats fram på förvaltningen och beslutats i KS. Ett bra planeringsunderlag för den fortsatta verksamheten. Under 2024 kan följande nämnas:

- På Himlabackarna har 5 tomter sålts, varav två tomter för att uppföra ett privat LSS-boende.
- De två områdena för flerbostadshus på Himlabackarna står tyvärr fortfarande utan intressenter. Men däremot finns intressenter för mindre flerbostadshusetableringar på befintliga småhustomter på Sländvägen som varit svår-sålda. Här finns en markanvisning som förlängts.
- I Korsberga håller en privat exploatör på att uppföra tre lägenheter i markplan i ett centralt läge som alla är bokade.
- Mark och fastigheter för verksamheter har under året sålts på ett ställe i Vetlanda inom Brunnsgårds industriområde.
- Avdelningen hjälper även näringslivet att hitta lediga privatägda lokaler och mark för verksamheter.

- Att göra strategiska markförvärv, ha en god planberedskap och grundberedda tomter i attraktiva lägen är viktigt. Främst företag har väldigt kort framförhållning för utbyggnadsplaner och markförvärv.

Verksamhetslokaler

Investeringar i verksamhetslokaler har under året varit av stor omfattning. Nedan följer de stora projekt som är färdigställda och pågående.

Färdigställda byggnationer:

- Mindre tillbyggnad av Landsbro skola F-6
- Mindre tillbyggnad av Kvarnens förskola
- Renovering av bassängkonstruktioner i Myresjö simhall
- Renovering av storköket på Ekenässjöns skola
- Lokalanpassning av kontor på Gata/Park

Pågående byggnationer:

- Om- och nybyggnad av Tomaslundsskolan påbörjades sommaren 2022 och beräknas vara färdigställt sommaren 2025
- Renovering av Vetlanda bibliotek, upphandling pågår, beräknas vara färdigställt runt årsskiftet 2025/2026
- Tillbyggnad av Njudungsgymnasiet pågår och beräknas vara färdigställt slutet 2025, därefter påbörjas ombyggnad av befintliga delar

- Tillbyggnad av Korsberga förskola pågår och beräknas vara färdigställt slutet 2025
- Renovering av Ekenässjöns skola pågår och beräknas vara färdigställt slutet 2025
- Kulturskola i A-huset på Mogärdeskolan, upphandling pågår, beräknas vara färdigställt början 2026
- Ny sporthall, detaljplanearbete pågår, projektering och upphandling planeras i slutet av 2025
- Mindre anpassningar av Kvillsfors skola pågår och beräknas vara färdigställt under 2025
- LSS-boende Ekenässjön, projektering pågår och upphandling planeras sommaren 2025
- Utredningar pågår av ny simhall, arkivlokaler samt ombyggnad av Withalasalén. Utredningar presenteras under 2025

Utförd gatubeläggning och broar:

- Del av Storgatan.
- Lokalgator i Mellangården i samband med VA-sanering, Garvargränd, Lädergränd med flera
- Del av Östanåvägen
- Östra Nygatan
- Röda bron, GC-bro mellan Bäckseda-IIIharjen, utbyte av räcke
- Ågatan Landsbro utbyte bro

Verksamhetsmått

Verksamhetsmått/nyckeltal	2024	2023	2022	2021	2020
Gator, vägar och parkering (mnkr)	32,5	31,6	29,1	26,4	23,8
Gator, vägar och parkering (kr/invånare)	1 178	1 149	1 053	956	866
Planerat underhåll gator (mnkr)	10,2	5,9	11,8	2,5	3,1
Vinterväghållning (mnkr)	5,4	6,8	5,3	6,0	3,0
Enskilda vägar, vägsamfälligheter och utfartsvägar (mnkr)	6,5	5,9	6,1	4,5	4,2
Trafikbelysning (mnkr)	8,8	9,6	7,3	6,8	7,0
Uppdrag totalt Njudung Energi (mnkr)	22,0	26,4	22,4	19,2	24,6
Parker (mnkr)	11,9	12,0	11,9	10,3	9,9
Parker (kr/invånare)	433	436	428	371	360

Verksamhetsmått/nyckeltal (fortsättning)	2024	2023	2022	2021	2020
Bostadsanpassningsbidrag (mnkr)	4,3	4,9	4,5	3,3	3,7
Skogsförvaltning intäkter brutto (mnkr)	2,5	5,4	2,7	3,0	2,4
Yta verksamhetslokaler totalt (m ²)	210 807	209 816	206 494	206 020	196 212
Driftkostnader verksamhetslokaler (kr/m ²)	366	363	337	326	313
Kapitalkostnad verksamhetslokaler (kr/m ²)	400	296	266	248	237
Summa kostnader verksamhetslokaler (kr/m ²)	765	659	602	574	550
Städkostnader verksamhetslokaler (kr/m ²)	111	109	97	107	103
Energikostnad fastigheter fjärrvärme, pellets, olja, el, VA, avfall (mnkr)	46,3	37,4	40,5	35,3	33,0
Elförbrukning fastigheter (MWh)	14 385	14 175	14 851	15 947	15 073

Personal

Tekniska kontoret trivselindex 4,40 (2023: 4,35) och har en positiv trend.

Målarbete

Fullmäktiges mål - 30 000 invånare år 2035

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Arbete med en 2-årig produktionsplan för samhällsbyggnadsprocessen är beslutad i kommunstyrelsen efter beredning i Tekniska nämnden. Måluppfyllnad, indikatorer:

- 93 % tycker kommunen är en bra plats att bo och leva på
- 58 % anser att man kan rekommendera andra som inte bor här att flytta hit
- 87 % tycker att kommunen sköter sina verksamheter bra/ mycket bra
- 93.3% Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen (2:a plats i Sverige)
- 81% Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen (1:a plats i Sverige)
- 71% Upplever trygghet i samhället (lika med riksgenomsnittet)

Nämndmål	Bedömning	Trend
Vi bygger en attraktiv, trygg och hållbar kommun		↗

Fullmäktiges mål - Hållbart i alla led

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:

Åtta avtal för paviljonger inom barn och utbildning är uppsagda. Två hyresavtal för fasta lokaler inom barn och utbildning har också sagts upp. Ett hyresavtal med vård och omsorg (LSS) är uppsagt.

Fyra fastigheter är klara för försäljning, efter att detaljplanen ändrats och fastighetsbildningar genomförts av Lantmäteriet. Försäljning sker 2025.

Arbetet med att införa internhyra pågår och leds av ekonomikontoret. Syftet är att skapa ett tydligare ekonomiskt ramverk för kommunens verksamhetslokaler. Modellen ska ge incitament för kommunens verksamheter att tillsammans lokaloptimera och minska kostnaderna för lokaler. Tekniska nämnden påverkas av införandet i egenskap av uthyrare av lokaler.

Förändring under perioden 2018–2024:

- Realbudgetförändring (indexjustering KPI): -8,0%
- Förändrad yta verksamhetslokaler: 5,0%
(utökning 2018–2023: 7000 kvm+ 3000 kvm
(13st paviljonger). Utökning 2024: 150 kvm
- Förändrad yta gator, gång- och cykelvägar: 4,8%
- Genomsnittligt resultat: 3,7 mnkr

Nämndmål	Bedömning	Trend
Vi säkerställer god hushållning med resurser i verksamheten		➔

Fullmäktiges mål - Nytänkande och livslångt lärande

Bedömning	Trend
	➔

Kommentar:

Struktur för utvecklingsarbetet (rutin och årshjul) har arbetats fram under året för att tydliggöra processen. Arbetet bidrar till en nytänkande arbetsplats där medarbetare trivs och utvecklas. Tekniska kontoret trivselindex 4,40 (2023: 4,35) har en positiv trend.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Vi har en nytänkande arbetsplats där medarbetare trivs och utvecklas		➔

Ekonomi

Drift

Driftredovisningen för 2024 visar på ett underskott mot budget på -0,5 mnkr. Nämnden gick in i budgetåret med en förstärkt budget på 5,5 mnkr, utöver personalkostnadsökningar som i samband med lönerrevisionen kompenserades fullt ut.

Avdelningarna i sammanfattning:

- Central administration -0,7 mnkr
- Plan och mät +0,7 mnkr
- Mark och exploatering -0,3 mnkr

- Gatu- och parkavdelningen -0,1 mnkr
- Fastighetsavdelningen -0,2 mnkr

Under fysisk och teknisk planering ingår en ofördelad budgetpost på -1 mnkr, vilket bidrar att budget 2024 är lägre än föregående år. Verksamheten för trafik och utredningsverksamhet gör ett underskott på grund av lägre intäkter från debiterad tid under året. Planverksamheten och mätteknisk verksamhet gick med överskott vilket gör att raden totalt sett inte visar så stort underskott.

Verksamheterna inom gator, vägar och parkering visar som helhet på ett utfall som ligger nära budget. De delarna som har underskott är enskilda vägar, trafikbelysning, trafikanordningar och mindre beläggningsunderhåll. Även verksamheterna med vinterväghållning går med underskott, men på grund av att slutet på året blev mildt så blev underskottet lägre än vad som befarades i senaste prognosen. Att helheten ändå blir nära budget beror på att det finns ett överskott på personalkostnader på grund av sjukskrivningar och tjänstledigheter. Lägre kapital-kostnader eftersom investeringsbudgeten för bilar och maskiner inte använts fullt ut under året. Verksamheterna med maskiner och lastbilar har gjort överskott under året, till viss del tack vare större försäljningar av bland annat en grävmaskin.

Under idrotts- och fritidsanläggningar är det främst verksamheten fritidsfastigheter som visar underskott. Här ingår flera av de objekt som förbrukar mycket energi så som simhallar och ishall. Nätagifter för el ökade under året vilket bidrar till underskottet här. Även att Myresjö simhall åter var i bruk efter renoveringen påverkar att verksamheten gick med underskott.

Insatser till personer med funktionsnedsättning är bostadsanpassningsbidrag vilka under 2024 överskred budget med -0,8 mnkr. Ett ökat antal inkomna ärenden under året är förklaringen till underskottet.

Överskottet på arbetsområden och lokaler beror på högre hyresintäkter än budgeterat. Vid budgetläggningen var det osäkert om Stocken-fastigheten skulle vara kvar hela året, därför drogs budgeten för intäkterna ner något.

Kommersiell verksamhet hade ett stort överskott förra året som berodde på en större skogsavverkning som tidigarelades till hösten 2023. Detta medförde

att intäkterna 2024 blev lägre och ger ett underskott för verksamheten. Men tack vare att också kostnaderna är lägre än budgeterat är underskottet -0,2 mnkr. Andra stora poster som ingår på denna rad är hyresintäkter för affärslokaler i centrum, vilka följer budget bra.

Under gemensamma lokaler ingår de större verksamheterna med alla skolfastigheter, vård- och omsorgsfastigheter och förvaltningsfastigheter. Här bokförs även de administrativa verksamheterna för fastighetsavdelningen med personalrelaterade kostnader. För fastighetsverksamheterna är utfallet totalt sett nära budget. Vid jämförelse med föregående år är budgeten 10 mnkr högre 2024. Detta beror till stor del på att något elstöd (8 mnkr 2023) inte har erhållits i år, men att kostnaderna för fastighetsmedia bedömdes bli något högre. Så stor del av budgettillskottet 2024 har lagts på denna rad av den anledningen. Att det totalt sett är ett överskott beror att personalverksamheterna har överskott på grund av vakanser och högre intäkter mot investeringsprojekt än budget.

Investering

Investeringsredovisningen har ett utfall som är 45 mnkr lägre än budget.

Investeringar i bilar och maskiner har en avvikelse som till stor del beror på framflyttade investeringar.

Större maskininköp som exempelvis en grävmaskin planeras till 2025.

För fastighetsinvesteringar ligger en del projekt inte i fas med utlagda budgetmedel, vissa ligger före och vissa ligger efter. På kultur- och fritidsfastigheter är det främst projektet med biblioteksrenoveringen som inte har kommit i gång i den takt som budget är utfördelad. Raden med skolfastigheter innehåller flera större och mindre projekt. De större projekten som har avvikelser är Tomaslundsskolan som ligger före i förhållande till utfördelad budget, medan Ekenässjöns skola, Korsberga förskola, Njudungsgymnasiet och Hitech ligger efter. Avvikelsen på servicehus och äldreboenden beror på att nybyggnation av korttidsboende har en stor avvikelse i förhållande till utlagd budget.

Investeringar i gator, parker och torg har som helhet en avvikelse på över -1 mnkr. Budgetposterna för trafikmiljöåtgärder och beläggningsunderhåll har under året förbrukat mer än utlagd budget. Medan kultur- och fritidsanläggningar och centrumåtgärder är områden där all budget inte förbrukats.

Verksamhetsområdet Exploatering har en avvikelse på 12 mnkr totalt sett. Av dessa är 6 mnkr på exploateringsområden, och övriga delar är projekt för omlastningsspår 3,5 mnkr, Kulturslottet 2 mnkr och verksamhetsförändringar 0,3 mnkr.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Nämnd- & styrelseverksamhet	445	0	314	131	437	0	329	108
Fysisk & teknisk planering samt bostadsförbättring	12 510	-4 040	16 643	-93	14 342	-4 400	17 106	1 636
Gator & vägar samt parkering	32 419	-97 865	130 315	-31	30 472	-101 334	132 934	-1 128
Parker	10 991	-10 402	22 333	-940	11 308	-10 722	22 704	-674
Miljö, hälsa & hållbar utveckling	360	0	444	-84	360	0	376	-16
Idrotts- & fritids-anläggningar	9 910	-187	11 389	-1 292	8 500	-105	11 121	-2 516
Insatser till personer med funktionsnedsättning	3 500	0	4 279	-779	3 500	0	4 916	-1 416
Arbetsmarknadsåtgärder	-75	-1 734	1 454	205	-70	-1 378	954	354
Arbetsområden och lokaler	665	-1 842	1 952	555	33	-1 538	1 675	-104
Kommersiell verksamhet	-3 582	-6 013	2 817	-386	-3 568	-8 728	2 623	2 537
Bostadsverksamhet	-2 248	-3 162	835	79	-2 168	-3 243	1 015	60
Gemensamma lokaler	101 088	-54 912	153 914	2 086	91 110	-60 213	147 987	3 336
Gemensamma verksamheter	16	-13 325	13 332	9	0	-13 140	13 023	117
SUMMA	165 999	-193 482	360 021	-540	154 256	-204 801	356 763	2 294

INVESTERINGSREDOVISNING Belopp i tusen kronor Projekt	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Inkomster	Utgifter			Inkomster	Utgifter	
Inventarier, bilar, maskiner	11 050	0	8 059	2 991	11 713	0	5 662	6 051
Mindre investeringar fastigheter	17 343	-160	12 298	5 205	17 611	0	15 751	1 860
Förvaltningsfastigheter	180	0	63	117	1 161	0	1 144	17
Kultur- och fritidsfastigheter	15 448	0	7 039	8 409	20 066	0	8 984	11 082
Skolfastigheter	94 097	-403	85 245	9 255	96 357	-748	112 909	-15 804
Bostäder och affärshus	0	0	0	0	0	0	0	0
Servicehus och äldreboende	9 006	-200	826	8 380	4 103	0	1 286	2 817
Gator, vägar och parker	18 205	-533	19 957	-1 219	20 069	0	14 878	5 191
Exploatering	19 766	-76	7 805	12 037	27 028	-131	23 052	4 107
SUMMA	185 095	-1 372	141 292	45 175	198 108	-879	183 666	15 321

Framtid

Pågående översiktsplanearbete är en stor utmaning som ska ge vägledning för kommunens utveckling. Vi driver på i infrastrukturfrågor med satsningen på järnvägen som högsta prioritet.

Det är viktigt att vi öppnar nya exploateringsområden för bostäder, industri och handel i takt med efterfrågan. Planarbete pågår för Skärpet (industri), Norget (bostäder) och idrottshall vid gymnasiet.

Vi ser ett fortsatt stort behov av att investera i kommunens verksamhetslokaler. Utmaningen är att stärka kommunens attraktivitet och ge verksamheten förutsättningar att effektivisera. Pågående större investeringsåtgärder är Tomaslundsskolan, kulturskola i Mogärdeskolans A-hus, Biblioteket, tillbyggnad förskola i Korsberga och ombyggnad Ekenässjöns skola.

Utredning pågår för ny simhall, ombyggnation av Withalasalén och kommunarkiv.

Även om vi ser en avmattning i prisuppgången är det fortfarande höga nivåer vilket påverkar kostnadsläget både för mindre underhållsarbeten och för större fastighetsinvesteringar.

Arbetet pågår med att se över kommunens lokalbestånd och att minska kostnaderna i extern inhyrning.

Arbete för införande av internhyra pågår. Arbetet leds från ekonomikontoret med syftet om ett tydligare ekonomiskt ramverk för kommunens verksamhetslokaler. Modellen ska ge incitament för kommunens verksamheter att tillsammans lokaloptimera och minska kostnaderna för lokaler. Tekniska nämnden påverkas av införandet i egenskap av uthyrare av lokaler.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ska verka inom kultur, bildning, kunskap, idrott, fritidsaktiviteter, friluftsliv och folkhälsa på sådant sätt att verksamheten upplevs som intressant och berikande för alla invånare och besökare. Verksamheten ska inriktas mot folkhälsomålen genom att skapa förutsättningar för fysiska och kulturella aktiviteter samt människors möjligheter till delaktighet och inflytande i ett dagligt upprätthållande av vår demokrati.

Hänt i verksamheten

Under 2024 har kultur- och fritidsförvaltningen arbetat med flera utvecklingsprojekt. I gott samarbete med tekniska kontoret har ett utvecklingsarbete kring Högländsleden, som är en del av Smålandsleden. Ett led i att utveckla ledens tillgänglighet, men också tillgängligheten till annat friluftsliv är införandet av Naturkartan som är en digital vägledning ut i naturen, ett arbete där också destinationsutvecklare, GIS-ingenjörer och kommunikatörer varit iblandade.

Ett annat utvecklingsprojekt är Fritidsbanken där mer intensiv planering liksom personalrekrytering genomfördes under hösten. Fritidsbanken är också det ett exempel på framgångsrikt samarbete över förvaltningsgränserna, i detta fall tillsammans med vård- och omsorgsförvaltningen.

VetlandaFesten blev en succé med stor uppslutning i toppenväder. VetlandaFesten har vuxit till ett arrangemang som lockar inte bara kommun- invånarna utan också hemvändare och personer från grannkommuner. Ett annat evenemang med stor publik var Diggiloo på Ekenässjöns IP, där kultur- och fritidsförvaltningen var lokal värd med hjälp av flera lokala föreningar. Båda dessa arrangemang är ett led i ansträngningarna för att göra Vetlandabygden mer attraktiv.

Utställningsåret 2024 på Vetlanda museum har haft en stor bredd. Utställningsåret har uppmärksammat kritiska samtidsfrågor som mäns våld mot kvinnor och klimatförändringarnas följder men också omfattat traditionella konstutställningar och fotoutställningar, som Erik Danielssons utställning om fenomenet Epa-traktorer och deras sociala betydelse för ungdomar i bygden kallad Epa-Lovers.

En nationellt uppmärksammat konstutställning var Flytande juveler, en utställning med försvunnen skulptur av Ingela Ihrman och Frida Peterson som är två av Sveriges främsta samtidskonstnärer.

Året avslutades med utställningen Ner o Opp Opp o Ner; en utställning av abstrakt måleri och skulptur från Vetlanda museums egna samlingar.

Året har också ägnats åt planering inför kommande storsatsningar som den lokalhistoriska basutställningen, där kultursekreteraren klev in som projektledare efter sommaren, men också inför 2025 års stora utställningar Bilderbokens möjligheter och den retrospektiva utställningen om Monica Schultz.

I augusti arrangerades Guldgruvans dag vid Ädelfors Gruv- och Mineralmuseum.

Under sommaren pågick aktiviteten "Sommarkul i Apoteksparken med Vetlanda Museum" där en personal från museet och sammanlagt åtta ferieungdomar inspirerade besökare i alla åldrar att skapa i olika material, att spela, leka och bara mötas.

Skolmuseet i Forngården öppnade lite senare än planerat på grund av att det krävdes omfattande saneringsarbete efter en vattenläcka som orsakade mögelskador på såväl fastighet som på föremål, varav en del fick gallras bort.

Den 1 oktober slutade museichefen efter drygt sex år. Kultur- och fritidschefen tog tillfälligt rollen i avvaktan på beslut om ny chefsrekrytering.

I Bad & Gyms verksamhet präglades året av att Myresjö simhall åter kunde tas i bruk efter en omfattande renovering av bassängerna. Efter flera år med stängningar på grund av legionella, pandemi och söndervittrande bassänger blev 2024 ett helt normalt år, då verksamheten kunde bedrivas utan störningar. Att hålla i gång verksamheten med exempelvis många träningspass och simskolor som en del av den dagliga driften är en utmaning vid den personalförändring som ofrånkomligen uppstår.

Sommarsimskola utomhus har bedrivits på sex olika orter.

Personalen har under 2024 varit engagerad i planeringen inför en ny simhall som så småningom ska ersätta de två befintliga.

Biblioteket har under 2024 fortsatt samverka med barnhälsovården, familjecentralen och förskolan för att nå ut till barn 0–6 år och deras vuxna. Fem nya förskolebibliotek har invigts under året.

Det har också genomförts många andra aktiviteter riktade mot barn och unga, som lovaktiviteter, författarbesök, skapande verksamhet och läsfrämjande satsningar som högläsningssommar och sommarboken. De båda bokklubbarna för barn har haft fulla grupper.

Biblioteket har fått bidrag från Statens kulturråd för kompetensutveckling kring läsfrämjande arbete för barn och unga. I samverkan med andra bibliotek i länet ordnades en gemensam utbildningsdag under hösten på Ädelfors folkhögskola.

I mars hölls den återkommande poesitävlingen Poetry slam. Vårens författarbesök bestod av deckarförfattaren Johanna Mo och under hösten kom Malin Haawind på besök. Dessutom har biblioteket haft flera föreläsningar med lokala profiler och bokfika både vår och höst.

Antalet besökare minskade under 2024 men utlåningen har ökat. Det är framför allt barnböcker och ungdomsböcker som bidragit till ökningen.

Verksamhetsmått

Verksamhetsmått/nyckeltal	2024	2023	2022	2021	2020
Fritid					
Antalet uthyrningstimmar	12 195	11 701	10 684	8 671	9 846
Bibliotek					
Utlåning huvudbibliotek, bokbuss och filialer	180 332	173 041	161 177	157 195	169 563
varav barn och ungdom	97 144	91 360	79 234	77 024	81 775
Utlåning enbart bokbuss (i Vetlanda kommun)	38 800	38 876	35 705	33 954	33 821
Besök huvudbibliotek	102 997	111 503	108 514	85 317	118 915
Museum					
Vetlanda Museum besökare utställningar	5 497	8 766	11 782	7 599	4 669
Bad & Gym					
Myresjö simhall besökare	30 223	5 704	23 852	23 483	26 309
Vetlanda badhus besökare	31 156	42 816	32 495	16 793	25 021
Vattenverket besökare	29 596	25 737	27 425	10 299	5 300

Personal

I medarbetarundersökningen ökade trivselindex för förvaltningen från 4,19 till 4,3. Det område i undersökningen som bidrog mest till ökning handlar om ledarskap, där steg siffran från 4,19 till 4,46.

Antalet arrangemang var något färre under 2024 än föregående år men antalet deltagare var större.

Processen att förbereda biblioteksrenoveringen har pågått under hela 2024.

Fritidsgården Vattenverket har under året börjat jobba med föräldrautbildningar för att stärka tonårsföräldrar att bli trygga vuxna. Detta är ett led i arbete inom ramen för Bästa platsen.

Där kan man också sortera in det utökade samarbetet med föreningslivet. Föreningar har bjudits in att komma och presentera sig för att ge ungdomarna på fritidsgården en bild av vilket utbud av aktiviteter det finns i Vetlanda kommun.

Samarbetet med skolorna har också utökats. Exempelvis var hela Withalaskolan på besök på Vattenverket vid en aktivitetsdag.

Verksamheten för mellanstadiebarn har utökats, Vattenverket är numera öppen för dessa varje vardagseftermiddag.

Antalet sjukskrivna per dag var 2,38 vilket främst kan förklaras med att flera anställda varit långtidssjukskrivna vilket påverkar statistiken mycket för en mindre förvaltningen som kultur- och fritid.

Målarbete

Fullmäktiges mål - 30 000 invånare år 2035

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Kultur och fritid har under året lagt mycket kraft på aktiviteter och verksamheter som bidrar till att öka Vetlandas attraktivitet. Till detta bidrar naturligtvis också den mer reguljära verksamheten starkt och den har i många fall utvecklats under 2024.

Några exempel på större höjdpunkter och insatser: VetlandaFesten hade det bredaste och mest omfattande utbudet hittills och har blivit en attraktionsfaktor att räkna med. I stort sett alla unga vuxna som intervjuats i Vetlanda-Postens serie har nämnt VetlandaFesten som något som gör Vetlanda till en bra plats att bo på. Diggiloo gjorde ett turnéstopp på Ekenässjön Idrottsplats med Vetlanda kommun som lokal värd. I juli gav japanska arméns musikkår en konsert i Forngården. Planeringsarbetet för Fritidsbanken gjordes hösten 2024 och banken öppnar under 2025. Mycket arbete har också lagts ned på planeringen av nya biblioteket, som kommer att öppnas i början av 2026.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Skapa goda förutsättningar för ett inkluderande föreningsliv med stor bredd		↗
Skapa ett bredare utbud av aktiviteter som bidrar till social hållbarhet		↗

Fullmäktiges mål - Service i toppklass

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Kultur- och fritid erbjuder service i form av allt från personliga möten till digitala tjänster. De digitala tjänsterna har utökats under året och nu kan alla bidrag sökas via e-tjänst. Biblioteket har också arbetat målmedvetet för att underlätta för kommuninvånarna att använda digitala tjänster.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Erbjuda lättillgänglig service anpassad efter användarnas behov		↗

Fullmäktiges mål - Hållbart i alla led

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Under året har fritidsgården Vattenverket bjudit in föreningar att komma och presentera sig och därmed sänka tröskeln till sin egen verksamhet för de ungdomar som vistas på fritidsgården. Detta är ett led i ansträngningarna att bygga ett socialt hållbart Vetlanda.

En verksamhet som inte kommit i gång är starta föreningshjälpen med fokus på att få i gång mer verksamhet för funktionsvarierade barn och ungdomar.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Arbeta inom Bästa platsen för att barn och unga ska uppnå förbättrade skolresultat, förbättrat psykiskt och fysiskt mående, samt högre delaktighet i samhällslivet		↗

Fullmäktiges mål - Nyttänkande och livslångt lärande

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Alla verksamheter utom den öppna fritidsverksamheten riktar sig till alla åldrar och erbjuder goda möjligheter till lärande genom litteratur, utställningar, föreläsningar, hälsorådgivning med mera. Under året har kultur och fritid haft som mål att utveckla befintliga mötesplatser och skapa nya, som en del i en nyttänkande verksamhet. Bland annat har det gjorts en specialsatsning tillsammans med vård och omsorg på musikträffar för äldre på särskilda boenden. Begränsningar för investeringsbidrag till föreningar

har tagits bort vilket gör att även föreningar för äldre kan få ta del av dem för att skapa miljöer för goda aktiviteter.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Utveckla befintliga mötesplatser och skapa nya		↗

Ekonomi

För driften redovisar nämnden ett mindre överskott. Här kan noteras att föreningsbidragen blev större än budgeterat, vilket i och för sig är positivt eftersom det visar på en ökning av föreningsaktiviteten i

kommunen. Kan också noteras att Bad & Gyms intäkter blev större än budgeterat.

På investeringssidan fick nämnden inte heller under 2024 användning av investeringsmedlen för biblioteksrenoveringen, men de kommer till större delen att förbrukas under 2025. Även bibliotekets investeringsmedel för nytt bibliotekssystem förblev oanvända men kommer sannolikt att kunna användas under 2026. Den stora investeringsposten för museets lokalhistoriska utställning är också orörd men ett intensivt arbete har inletts med en särskilt utsedd projektledare på heltid för att invigningen ska stå klar vid utgången av 2026.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Kultur- och fritidsnämnd	307		326	-19	246	0	325	-78
Allmän fritidsverksamhet/ Stöd till föreningar	6 133		6 511	-378	6 133	-3	6 442	-306
Administration kultur- och fritidsförvaltningen	4 396	-152	4 654	-106	4 127	-12	4 303	-164
Stöd till studieorganisationer	600		600	0	650	0	650	0
Allmän kulturverksamhet	1 124	-849	1 692	281	964	-748	1 627	85
Museum	3 887	-46	3 947	-14	3 486	-112	3 823	-225
Barnkulturarrangemang	215		215	0	215	0	209	6
Stöd till kulturverksamhet	450		422	28	450	0	431	19
Bibliotek	10 442	-481	10 728	195	10 067	-1 129	11 009	187
Övriga idrottsanläggningar	-452	-866	500	-86	-506	-733	498	-271
Bad och gym	3 578	-6 719	10 079	218	2 925	-6 106	8 941	90
Vandringsleder (Höglandsleden) och Kanotleder	45		72	-27	0	-1 515	1 552	-37
Tjustkulle	5 850	-1 515	7 359	6	5 771	-1 515	7 195	91
Norrgårdshallarna	2 428	-1 202	3 654	-24	2 551	-1 202	3 596	157
Fritidsgårdar	2 537	-123	2 630	30	2 587	0	2 513	74
SUMMA	41 540	-11 953	53 389	104	39 667	-13 076	53 115	-372

INVESTERINGSREDOVISNING Belopp i tusen kronor Projekt	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Inkomster	Utgifter			Inkomster	Utgifter	
Inventarier kultur och fritid	7 620	0	0	7 620	7 679	0	89	7 590
Inventarier Biblioteket	250	0	28	222	250	0	0	250
Inventarier Muséet	60	0	12	48	85	0	15	70
Konst muséet	272	0	119	153	236	0	134	102
Museum, lokalhistorisk utställning	1 235	0	3	1 232	1 237	0	35	1 202
Underhåll offentlig konst	105	0	74	31	100	0	0	100
IT-utveckling bibliotek	430	0	0	430	30	0	0	30
IT-utveckling museum	41	0	0	41	60	0	19	41
Anläggning, inventarier	710	0	434	276	720	0	10	710
Fritidsgård, inventarier	30	0	20	10	30	0	28	2
Inventarier Gruvmuseum Ädelfors	200	0	0	200	200	0	0	200
Inventarier Bad och Gym	275	0	278	-3	75	0	65	10
SUMMA	11 228	0	969	10 259	10 702	0	395	10 308

Framtid

Kultur- och fritidsnämnden har många stora framtidsfrågor att hantera under 2025 och de närmaste åren därefter.

En är att utveckla framtidens bibliotek i nyrenoverade och utökade lokaler. En annan är att på Vetlanda museum producera en lokalhistorisk basutställning som ska kännas aktuell i ett längre tidsperspektiv och vara en tillgång både för en vuxen publik och för skolelever.

Planering inför ett framtida bygge av en ny simhall är en tredje viktig framtidsfråga.

Kultur- och fritidsnämndens arbete har under senare år förändrats rejält när samhällsutvecklingen börjat kräva att kommunens olika verksamheter gemensamt tar ett större ansvar för de barn som växer upp i kommunen. Bästa platsen är en satsning som kommer att göra skillnad för Vetlanda och där kommer kultur- och fritidsnämnden sannolikt att bidra med sociala insatser i mycket större utsträckning än vad som tidigare varit nämndens ansvar. Ett exempel är den nystartade föräldrautbildningen som drivs via fritidsgården Vattenverket.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens verksamhet vilar på det ansvar som åligger kommunen som huvudman enligt skollagen (2010:800) och övriga nationella styrdokument. Kommunen har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med gällande regelverk och att varje barn och elev får en likvärdig och högkvalitativ utbildning.

Utbildningen ska hålla hög kvalitet och vara lika för alla. Den ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar löpande med att utveckla kvaliteten genom att följa upp och analysera verksamheten. Målet är att använda resurserna på bästa sätt och se till att varje barn och elev får det stöd de behöver.

Barn- och utbildningsnämndens verksamhet omfattar förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem och vuxenutbildning. Gymnasieskolan var tidigare en del av kommunens ansvar, men från och med den 1 januari 2025 har gymnasieverksamheten flyttats över till Höglandsförbundet.

Förskola och pedagogisk omsorg

Vetlanda kommun har 22 förskolor som leds av nio rektorer. Dessutom erbjuds pedagogisk omsorg som ett alternativ till förskola. Förskoleverksamheten bedrivs både i centralorten och på landsbygden. Förskolan ska erbjuda en trygg och utvecklande miljö där barn får möjlighet att lära och utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Förskoleklass

Förskoleklassen är obligatorisk sedan höstterminen 2018 och ska bedrivas i nära samverkan med grundskolan. Undervisningen i förskoleklass syftar till att skapa en god grund för fortsatt skolgång och att underlätta övergången till grundskolan.

Grundskola och fritidshem

Grundskolan i Vetlanda kommun omfattar 16 skolor, varav två är högstadieskolor. Det finns totalt 15 rektorer och två biträdande rektorer. Skolorna är belägna både i centralorten och på landsbygden.

Kommunen har 15 fritidshem anslutna till f-6-skolorna. Grundskolans rektorer ansvarar även för fritidshemsverksamheten. Fritidshemmen ska erbjuda en meningsfull fritid och stödja elevernas utveckling i en trygg miljö.

Anpassad grundskola

Den anpassade grundskolan i Vetlanda kommun är uppdelad på fyra enheter: Mogärdeskolan, Tomaslundsskolan, Withalaskolan och Njudungsgymnasiet. Verksamheten leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolan har ett fritidshem vid Tomaslundsskolan.

Vuxenutbildning

Vetlanda Lärcentrum (VLC) ansvarar för vuxenutbildningen. Utbudet omfattar kurser på grundskole- och gymnasienivå, yrkeshögskola, Komvux som anpassad utbildning (lärvux) samt svenska för invandrare (SFI). VLC samarbetar med Njudungsgymnasiet för att erbjuda yrkesutbildningar inom bland annat industri, restaurang och floristbranschen.

Kulturskola

Kulturskolan i Vetlanda erbjuder estetisk undervisning i musik, dans, drama och teater. Skolan har en frivillig verksamhet samt insatser inom skolundervisningen. Kulturskolan bidrar även med estetiska insatser i kommunens skolor.

Genom ett starkt kvalitetsarbete och ett helhetsperspektiv på utbildningen strävar barn- och utbildningsnämnden efter att ge alla barn och elever bästa möjliga förutsättningar för lärande och utveckling.

Hänt i verksamheten

Överföringen av gymnasieverksamheten till Höglandsförbundet

Under 2024 har arbete genomförts för att överföra gymnasieverksamheten i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda till Höglandsförbundet. Beslutet att samordna utbildningen inom ett gemensamt kommunalförbund grundar sig på ett behov av anpassning till arbetsmarknadens krav och förändrade lagkrav. Förändringen trädde i kraft vid årsskiftet 2024/2025 och innebär en ny organisation för gymnasieutbildningen på Höglandet.

Bakgrunden till denna förändring är en lagändring som beslutades av riksdagen 2022. Den nya lagen kräver att alla kommuner ska samverka med minst två andra kommuner i utformningen av gymnasieutbudet. Syftet är att utbildningen inte enbart ska

styras av elevernas efterfrågan, utan även ta hänsyn till arbetsmarknadens behov av framtida kompetens.

För att organisera gymnasieverksamheten har en utbildningsnämnd inrättats inom Höglandsförbundet. En skolchef har rekryterats för att ansvara för utbildningens utveckling. Hösten 2024 har innefattat förberedelser tillsammans med de fyra kommunerna för att skapa en övergång för elever och personal.

Vid sidan av gymnasiesamordningen påbörjades även en utredning under hösten 2024 kring samverkan inom kommunal vuxenutbildning. Målet är att även denna verksamhet ska överföras till Höglandsförbundet vid årsskiftet 2026, förutsatt att de berörda kommunerna fattar ett gemensamt beslut.

Genom att samla gymnasieverksamheten under en gemensam huvudman sker en förändring av organiseringen av utbildningen på Höglandet. Samarbetet möjliggör en mer samordnad planering av utbildningsutbudet i relation till arbetsmarknadens behov.

Utvecklingen av ett nytt systematiskt kvalitetsarbete för förvaltningen

Arbetet med att utveckla ett nytt systematiskt kvalitetsarbete för barn- och utbildningsnämnden

har genomförts i syfte att skapa en mer effektiv, tydlig och användbar modell för planering, uppföljning och utveckling.

Arbetet har skett i flera faser, där en inledande period fokuserade på fördjupad förståelse genom Skolverkets stödmaterial och workshops. Därefter genomfördes en pilotfas under hösten 2023 och våren 2024, där skolor och förskolor testade en ny struktur för analys och kvalitetsdialoger.

Den nya modellen bygger på ett tydligt barn- och elevperspektiv, ökat fokus på undervisningens kvalitet samt en stärkt rollfördelning mellan rektor och huvudman. Tre centrala dialogformer – förutsättningsdialog, processdialog och resultatdialog – har utvecklats för att förbättra samverkan och förståelse mellan rektorer och huvudman.

Resultatet av projektet är fastställda riktlinjer för det systematiska kvalitetsarbetet, som barn- och utbildningsnämnden beslutade om i juni 2024. Det nya systematiska kvalitetsarbetet började implementeras från augusti 2024. Det kvarstår vissa utvecklingsområden, såsom metodstöd och standardiserad statistik, som kommer att tas fram under 2025. Arbetet har lagt en viktig grund för en långsiktig kvalitetsutveckling inom barn- och utbildningsnämndens verksamheter.

Verksamhetsmätt

Verksamhetsmätt/nyckeltal	2024	2023	2022	2021
Antalet inskrivna barn i förskolan (kommunal och fristående)	1 198	1 297	1 290	1 295
Antalet inskrivna barn i fritidshem (kommunal och fristående)	1 033	1 057	1 138	1 124
inkl anpassad grund- och gymnasieskola				
Antalet barn i pedagogisk omsorg (kommunal och fristående)	34	46	53	77
Antalet barn i förskoleklass (kommunal)	332	339	340	327
Antalet elever i grundskolan 1-6 (kommunal) exkl anpassad grundskola, inkl integrerad anpassad grundskola	1 947	2 052	2 029	2 069
Antalet elever i grundskolan 7-9 (kommunal) exkl anpassad grundskola, inkl integrerad anpassad grundskola	1 022	1 004	988	969
Antalet elever i anpassad skola (grund samt gymnasiet exkl elever från annan kommun)	72	54	56	72
Antalet elever på Njudungsgymnasiet (folkbokförda i Vetlanda kommun) exkl anpassad gymnasieskola	813	746	782	777
Antalet elever på Njudungsgymnasiet från annan kommun (inkl anpassad gymnasieskola)	248	235	219	231
Antalet gymnasieelever studerande på annan ort (folkbokförda i Vetlanda kommun) inkl anpassad gymnasieskola	181	179	179	186
Antalet elever inskrivna i kulturskolan	436	286	348	358

Personal

Behovet av behöriga och legitimerade lärare

Behovet av behöriga och legitimerade lärare inom förskola och skola är fortsatt stort i Vetlanda kommun. Under de senaste åren har vi haft en brist på behörig personal inom samtliga yrkesgrupper. På grund av ett minskande antal barn i verksamheterna kommer det på längre sikt, finnas behörig personal tillgängligt.

Trots detta kommer behovet av lärare och förskollärare inte kunna täckas enbart genom rekrytering av redan utbildad personal. För att möta utmaningen måste vi utveckla vår organisation och våra arbetssätt inom skola och förskola. Exempel på strategier innefattar ökad samverkan och specialisering av arbetsuppgifter, flexibel gruppindelning och varierade undervisningsformer, fjärrundervisning samt rekrytering av kompletterande yrkesgrupper.

För att hantera rekryteringsutmaningen krävs insatser både på kort och lång sikt. Det handlar bland annat om att öka vidareutbildningen för obehöriga lärare, minska sjukfrånvaron, förlänga arbetslivet och fördjupa samarbetet mellan lärosäten och andra huvudmän för att öka antalet utbildade lärare i verksamheterna.

I syfte att stärka kompetensförsörjningen har Vetlanda kommun i samarbete med Linköpings universitet etablerat en utbildning för fritidshemspedagoger. Dessutom har vi satsat på att utbilda fler lärare till speciallärare och specialpedagoger. Samtliga förstelärare i grundskolan har genomgått en utbildning finansierad av Skolverket genom riktade insatser.

Personalstatistik och rekryteringsutmaningar

I september 2024 hade barn- och utbildningsnämnden totalt 1 133 månadsavlönade årsarbetare, med en genomsnittlig ålder på 44,7 år. Av dessa var 78 % kvinnor. Antalet årsarbetare inom gymnasiet och högskolan har ökat till följd av större elevkullar, medan förskolan har färre anställda på grund av minskande barngrupper.

Av de 1 133 årsarbetarna var 78 % tillsvidareanställda, vilket innebär en smärre ökning jämfört med föregående år. Den största rekryteringsutmaningen finns inom högskolans

naturvetenskapliga ämnen samt moderna språk, där bristen på utbildade lärare är mest kännbart.

Inom förskolan har en betydande andel av personalen visstidsanställningar, men utvecklingen är positiv. Andelen tillsvidareanställda förskollärare och barnskötare uppgår nu till 74 %.

Medarbetarundersökning och arbetsmiljö

Vid den senaste medarbetarundersökningen uppnåddes ett medarbetarindex på 4,29, vilket är samma resultat som år 2023. En viss förbättring har noterats inom hälsoområdet, men det kvarstår som det område med lägst värden i undersökningen.

Målarbete

Fullmäktiges mål - 30 000 invånare år 2035

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:

Barn- och utbildningsförvaltningen står inför utmaningar i förhållande till målet. Måluppfyllelsen är fortsatt låg och i likhet med riket står barn- och utbildningsnämndens organisation i Vetlanda inför flera utmaningar 2024 och framåt, särskilt kopplade till vikande födelsetal och krav på att uppnå läroplanens mål. Minskningen av antalet födda barn leder till färre inskrivna i förskolan, vilket skapar behov av att anpassa organisation, resurser och personalförsörjning och i förlängningen även grundskolan. För att bidra till att Vetlanda ska vara en attraktiv kommun som bidrar till att barn och elever lyckas i sin skolgång har åtgärder gjorts i form av att utveckla en mer robust organisation som kan möta samhällsliga utmaningar liksom att ge förutsättningar för en god utbildning av hög kvalitet.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Alla barn och elever möter en undervisning som leder till lärande och utveckling		→

Fullmäktiges mål - Service i toppklass

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:

Under 2024 har barn- och utbildningsförvaltningen har ett stort arbete gjorts med att förbättra sina administrativa rutiner för att erbjuda medborgare bättre och mer personliga möten och stöttning till kommunmedlemmarna. Detta arbete kommer fortsätta under 2025.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Alla barn och elever möter en undervisning som leder till lärande och utveckling		→

Fullmäktiges mål - Hållbart i alla led

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:

Vi har under 2024 primärt arbetat med social hållbarhet. Verksamheterna har under året arbetat med att utveckla samsyn och arbetsmetoder för att stärka trygghet och studiero. Detta har varit ett utvecklingsområde för några enskilda enheter och inskrivet i deras åtagandeplaner. Det finns fortfarande behov att arbeta med frågan. i våra mätningar under året kan vi se att barn och elever i våra verksamheter upplever trygghet. Frågan är viktigt och är grunden för ett livslångt lärande och utveckling.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Alla barn och elever möter en utbildning som präglas av trygghet och studiero		→

Fullmäktiges mål - Nyttänkande och livslångt lärande

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:

Under 2024 har Barn- och utbildningsförvaltningen genomgått en omorganisering för att stärka och effektivisera verksamheten. Förvaltningens stöd- och utvecklingsorganisation har fått i uppdrag att samordna och utveckla centrala stödfunktioner, med målet att skapa goda förutsättningar för verksamheten.

En viktig del av detta arbete drivs av Kvalitets- och utvecklingsenheten, som ansvarar för att kontinuerligt utveckla verksamhetens kvalitet genom analyser, planering och implementering av förbättringsinitiativ. Dessa enheter arbetar tillsammans för att stärka organisationens kvalitet och måloppfyllelse.

Implementeringen av den nya organisationen inleddes hösten 2024, och i november genomförde huvudmannen sin första analys. För att säkerställa en verksamhetsnära och korrekt analys är ett nära samspel mellan huvudmannen och rektorerna avgörande. Huvudmannen är beroende av rektorernas insikter för att få en djup förståelse för skolornas förutsättningar, behov och utvecklingsområden. Rektorerna, som har den dagliga insynen i verksamheten, bidrar med värdefull kunskap som utgör grunden för huvudmannens övergripande bedömningar och strategiska beslut.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Alla barn och elever möter en undervisning som leder till lärande och utveckling		→
Alla barn och elever möts av en undervisning där de kan utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar samt icke påverkbara förhållanden som kön, etnicitet och social bakgrund inte ska vara faktorer för kunskapsutveckling		→

Ekonomi

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett positivt resultat på 1 600 tkr, vilket huvudsakligen beror på ökade statsbidrag.

Förskoleverksamheten uppvisar ett underskott på 5 100 tkr, vilket beror på högre lönekostnader än budgeterat. Antalet barn i den kommunala verksamheten har minskat med 120 jämfört med 2023, vilket resulterar i minskade budgetmedel för innevarande kalenderår. Ett omfattande och utmanande arbete pågår för att anpassa verksamheten till det minskade barnantalet.

Grundskola, fritidshem och förskoleklass redovisar ett underskott på 1 900 tkr. Antalet elever med komplexa behov har ökat, vilket har krävt extra stöd på vissa skolor. Dessutom har fler elever placerats i andra kommuner och fristående skolor, vilket har ökat kostnaderna för de interkommunala ersättningarna.

Gymnasieverksamheten noterar ett underskott på 2 200 tkr. Detta beror på att de interkommunala ersättningarna har varit lägre än förväntat och kostnaderna högre.

Inom den anpassade grund- och gymnasieskolan redovisas ett underskott på 1 300 tkr. Den

kommunala anpassade skolan visar en avvikelse på - 2 400 tkr, vilket förklaras av fler elever med stora behov. Färre elever har placerats i andra kommuner, vilket minskar kostnaderna för de interkommunala ersättningarna.

Resursteam/elevhälsan redovisar ett överskott på 3 200 tkr jämfört med budget. Detta överskott beror delvis på sjukskrivningar och vakanta tjänster, bland annat kuratorer, övergripande specialpedagog och psykolog.

Både kulturskolan och vuxenutbildningen höll sig inom tilldelade budgetramar.

Kostnaderna för skolskjutsen har ökat under året och överstiger budget med 1 000 tkr. Det är främst extraresorna som har ökat i antal och kostnad.

Den centrala ledningsorganisationen och central administration visar ett överskott på 9 500 tkr till följd av ej effektuerad central reserv, utbetalda flyktingmedel, vakanta tjänster samt ej budgeterade statsbidrag som tillkommit under året.

Barn- och utbildningsnämndens investeringar för 2024 noterar ett överskott på 5 700 tkr jämfört med budget. Ombyggnationen av Tomaslundsskolan F-6 och Ekenässjöns skola F-6 pågår och budgeten kommer att överföras till 2025.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Barn- och utbildningsnämnd	750	0	697	53	740	0	739	1
Kulturskola	6 523	-890	7 372	41	6 172	-756	5 913	1 015
Förskoleverksamhet	138 211	-31 008	174 314	-5 095	140 168	-33 003	170 933	2 238
Grundskola, fritidshem, förskoleklass	293 925	-25 183	321 008	-1 900	268 965	-25 372	299 497	-5 160
Mottagningsenhet flykting	1 625	0	1 343	282	1 568	-26	1 468	126
Anpassad skola	22 179	-10 246	33 691	-1 266	18 574	-10 007	30 086	-1 505
Gymnasieskola	94 309	-43 509	140 124	-2 306	89 020	-40 776	131 260	-1 464
Vetlanda lärcentrum	23 226	-10 954	34 176	4	23 229	-9 836	30 461	2 604
Skolskjuts	30 091	-2 081	33 202	-1 030	29 075	-1 825	32 787	-1 887
Resurscentrum	21 440	-1 642	20 092	2 990	21 396	-422	19 913	1 905
Komback	1 298	0	1 093	205	1 215	0	1 123	92
Central ledningsorganisation	48 551	-94	46 640	2 005	46 967	-247	44 612	2 602
Administration	41 776	-26 407	60 588	7 595	35 749	-23 516	55 632	3 633
SUMMA	723 904	-152 014	874 340	1 578	682 838	-145 786	824 424	4 200

INVESTERINGSREDOVISNING Belopp i tusen kronor Projekt	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Inkomster	Utgifter			Inkomster	Utgifter	
Administration BoU	2 163		877	1 286	2 775	0	226	2 549
Förskoleverksamhet	754		445	309	1 085	0	1 006	79
Grundskola, fritidshem, förskoleklass	8 038		4 091	3 947	4 438	0	7 579	-3 141
Gymnasieskola	1 870		1 864	6	3 090	0	3 552	-462
Vetlanda Lärocentrum	429		228	201	546	0	317	229
SUMMA	13 254	0	7 505	5 749	11 934	0	12 680	-746

Framtid

Kommunen står inför betydande demografiska förändringar som kommer att påverka hela utbildningsverksamheten. Fram till år 2033 förväntas antalet barn i åldrarna 1–5 år minska med 17 %, medan barn i åldersgruppen 6–15 år minskar med 15 %. Samtidigt kommer antalet ungdomar i åldern 16–19 år att öka med 6,5 %. Dessa förändringar ställer krav på en flexibel och anpassningsbar organisation där resurser och lokaler utnyttjas effektivt. Minskningen av yngre barn innebär att vissa förskolor och grundskolor kan behöva omstruktureras eller slås samman.

Samhällsutveckling och utbildningens roll i kris

Utöver demografiska förändringar finns ett växande behov av att anpassa utbildningsverksamheten till det aktuella säkerhetsläget. Barn- och utbildningsnämnden har en nyckelroll i att säkerställa att skolverksamheten kan fortsätta under samhälleliga störningar. Skolorna måste förbli trygga platser för barn och elever samtidigt som de ger stöd till medborgare med samhällsviktiga uppdrag genom omsorg och undervisning.

Systematiskt kvalitetsarbete och undervisningens utveckling

Ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet och likvärdighet är avgörande för att utveckla utbildningen. Detta innebär att alla nivåer i verksamheten planerar, följer upp och analyserar undervisningen för att skapa goda förutsättningar för lärande. Ett nära samspel mellan huvudmannen och rektorerna är nödvändigt för att skapa en verksamhetsnära analys och förstå skolornas förutsättningar och utvecklingsbehov.

Språk och matematik som nycklar till lärande

Språk och matematik är centrala färdigheter för att elever ska kunna ta till sig ny kunskap och utveckla kritiskt tänkande. Huvudmannens analys visar att metoder för att följa barns och elevers utveckling i språk och matematik saknas på en övergripande nivå. För att främja likvärdighet och höja kvaliteten på undervisningen är det avgörande att utveckla system för att följa och analysera elevernas progression inom dessa ämnen.

Ekonomiska utmaningar och behov av snabb omställning

Barn- och utbildningsnämndens chefer har god förståelse för ekonomiska principer, men analysen visar att omställningstakten inte är tillräckligt snabb för att undvika underskott vid minskat barn- och elevantal. Den centrala ekonomiska reserven minskar, vilket gör det nödvändigt att hela organisationen blir mer flexibel och anpassningsbar. För att kunna hantera framtida ekonomiska utmaningar krävs tydliga strategier för resurstilldelning och anpassning av verksamheten.

Kompetent ledarskap och tydlig rollfördelning

Ett kompetent ledarskap är avgörande för att skapa en stabil och utvecklingsinriktad organisation. Det måste finnas en tydlig vision och mål på alla nivåer, där ledarskapet präglas av tillit, tydlighet och långsiktighet. Samtidigt behöver samverkan mellan förvaltning och nämnd vidareutvecklas, särskilt när det gäller målstyrning och kvalitetsprocesser. En tydlig roll- och ansvarsfördelning bidrar till effektivitet och ansvarstagande i hela organisationen.

Förändringsledning och anpassning till nya förutsättningar

För att klara framtida utmaningar är förändringsledning en central kompetens i hela styrkedjan. Att kunna leda individer, grupper och organisationer genom förändringar är avgörande för att framgångsrikt implementera nya arbetssätt och processer. Huvudmannen har identifierat ett behov av att stärka denna förmåga för att skapa en mer flexibel och anpassningsbar organisation.

Teknik för unga – satsning på framtidens kompetens

För att motverka den negativa trenden där allt färre unga väljer teknik- och industriutbildningar startas ett nytt initiativ inom Hitech: Teknik för unga (TFU). Syftet är att öka intresset för teknik och naturvetenskap genom att inspirera barn och unga samt stödja lärare inom dessa ämnen. Industrin står inför rekryteringssvårigheter, och denna satsning syftar till att säkerställa framtida kompetens för både den lokala och nationella arbetsmarknaden. TFU är en viktig del av Vetlanda kommuns strategi för att främja tillväxt och attraktionskraft inom teknik och industri.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde är till största del reglerat av lagstiftning genom socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med flera. Nämnden beslutar om behovsbedömda insatser till brukare utifrån aktuell lagstiftning. Insatserna kan till exempel verkställas som särskilt boende för äldre (SoL), boendestöd till personer med psykisk funktionsnedsättning (SoL) och boende enligt LSS. Insatserna varierar efter den enskildes behov. Nämnden har ett betydande ansvar för hälso- och sjukvård och då för den del av primärvård där kommunen är huvudman. Ansvaret gäller hemsjukvård på särskilt boende och ordinärt boende och det gäller för patienter i alla åldrar, från 0 år och uppåt. Hemsjukvården har inom sitt område ansvar för såväl svårt sjuka barn och multisjuka äldre. Inom organisationen finns över 1 000 medarbetare.

Hänt i verksamheten

Nämnden har tre områden som är prioriterade: ekonomi i balans, kompetensförsörjning och digitalisering/välfärdsteknik.

Under 2024 har sjukfrånvaron varit hög på grund av många virussjukdomar som har avlöst varandra. När medarbetarna är sjuka uppstår "luckor" i bemanningen och det leder till att den ordinarie personalen får jobba en del övertid när det saknas vikarie. Ibland får insatser hos brukaren om-prioriteras och insatser som exempelvis städ får göras någon annan dag. Inom hemtjänsten har antalet beviljade hemtjänsttimmar ökat från 14 500 timmar till cirka 15 200 timmar per månad, vilket har ökat kostnaderna. Äldreboendena har haft flera brukare med mycket stora behov av omvårdnad och extra bemanning har fått tillsättas. Vid flertalet tillfällen och stora delar av dygnet har det varit en personal för en brukare.

Under året har det redovisats en utvärdering av LOV, Lagen om valfrihet. Under hösten har det varit dialog om LOV ska behållas eller inte. I Vetlanda finns det två företag som erbjuder både service- och omvårdnadsinsatser. Tillsammans har de ansvar för cirka 45 brukare som valt den externa utföraren. I december beslutade kommunfullmäktige att avveckla LOV, som har en uppsägningstid på ett år.

Funktionshinderomsorgen har haft ett mycket intensivt år med bland annat planering av nybyggnationer av gruppboendestäder för LSS. Arbetet följer den plan som är antagen gällande funktionshinderomsorgen. Kantarellvägens gruppboendestad är på gång och ska vara färdig hösten 2025. I Ekenässjön planeras för ytterligare en gruppboendestad och det planeras också för ett nytt korttids enligt LSS. Under året har det varit flera tillsynsbesök från Räddningstjänsten som har haft synpunkter på brandskyddet på kommunens olika LSS-boende. Arbetet med brandskyddet pågår tillsammans med Tekniska kontoret. En stor fråga är om sprinkelsystem måste installeras i redan befintliga boende. Nämnden har beslutat om ett par externa placeringar för att kunna verkställa boendebeslut som varit äldre än tre månader. Trots köp av externa platser har nämnden fått viteskostnader för icke verkställt beslut med 370 tkr under 2024. De externa lokaler på Nygatan där en tidigare gruppboendestad fanns är vid årsskiftet helt avslutade. Kopplat till tillsyn av brandskyddet har det uppkommit extra kostnader på 420 tkr och det har varit åtgärder som var nödvändiga att åtgärda omgående.

Den kommunala delen av primärvård, hemsjukvård, har under året arbetat tillsammans med regionens primärvård med förebyggande insatser. Det förebyggande arbetet förutsätter att det finns rätt resurser på plats, något som möjliggjorts via statliga medel för "Nära vård". Viktigt är att det proaktiva arbetet inte ger resultat direkt utan det är ett långsiktigt arbete.

Förvaltningen har också planerat för en plats dit äldre medborgare kan gå för att få information/stöd inom området och platsen ska också ge möjlighet till att se aktuell välfärdsteknik. Det här arbetet är en del av det förebyggande arbetet som ligger i linje med nya Socialtjänstlagen som träder i kraft halvårsskiftet 2025. Lagen säger att kommunen ska arbeta förebyggande, öka tillgängligheten och insatser ska ske på ett jämlikt sätt.

Arbetet med att få effektivitet i bemanning i anslutning till arbetet med "11-timmars" dygnsvila har pågått hela året. Ett införande som är svårt att "skruva" på och införandet av 11-timmars dygnsvila har varit mycket kostnadsdrivande.

Projektet med att använda AI som hjälp i att hitta brukare som är i behov av rehabiliterande insatser har pågått under året och beräknas att slutrapporteras augusti 2025. Under året har det gjorts en utvärdering av "fixartjänsten" inom IT. En tjänst som är tänkt att minska det digitala utanförskapet hos äldre. Resultatet har upplevts som mycket positivt och har varit mycket efterfrågad. Det kan handla om hjälp med mobiltelefoner, installera TV

med mera. Tjänsten erbjuds både i hemmet och i ett utrymme på biblioteket. Tjänsten har utförts av deltagare på Alinderska dagverksamhet, socialpsykiatri. För utförandet har det varit nödvändigt att avsätta en 0,5 tjänst som stöd till de deltagare som är med i fixartjänsten. Resurserna är tagna från dagverksamheten och det är inte möjligt längre än till årets slut. Tillförs inte resurser är det nödvändigt att avveckla tjänsten.

Verksamhetsmätt

Verksamhetsmätt/Nyckeltal	2024	2023	2022
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare		963 997	883 089
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare		460 285	455 955
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg %		-0,3%	-3,7%
Kostnad funktionsnedsättning LSS-boende, kr/brukare		1 221 338	1 094 057
Kostnad funktionsnedsättning LSS daglig verksamhet, kr/brukare		215 015	196 977
Nettokostnadsavvikelse LSS %		1,5%	3,8%
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	37	46	61
Brukarbedömning hemtjänst - helhetssyn (%)	91	90	90
Brukarbedömning särskilt boende - helhetssyn (%)	86	90	89
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren trivs alltid hemma (%)	89	86	89

Personal

Det kan konstateras att trots lågkonjunkturen är det svårt att rekrytera medarbetare till området vård och omsorg. Tillsammans med bemannings- och rekryteringsenheten har det varit ett arbete med att hitta lämpliga medarbetare. Många av förvaltningens nya medarbetare saknar helt utbildning inom området. För att "rusta" nya medarbetare har förvaltningen tillsammans med rekryteringsenheten och Lärcentrum under hösten startat upp ett EU-finansierat projekt där det satsas på en tredagars introduktion i arbetet. Inför starten har det på Lärcentrum byggts upp ett metodrum där nya medarbetare kan öva praktiskt. Två dagar är teori med praktiska övningar och den tredje dagen görs i någon verksamhet. I anslutning till projektet har det anställts två coacher som håller i de första två dagarna. Det är två undersköterskor från förvaltningen som är coacher.

Medarbetarundersökningen 2024 visar på ett något bättre trivselindex 4,18 (där 5 är bästa resultat) jämfört med 2023 då det var 4,16. De senaste åren har visat på en svag uppgång av trivselindex. Det finns dock enskilda områden som har något sämre

resultat till exempel "att ha ork att göra något efter arbetet". Det är framför allt tydligt bland första linjens chefer.

Det är höga tal för sjukskrivningar 2024 något som är kostnadsdrivande. Vid analys ses att det varit mycket infektionssjukdomar under året men det är inte den enda anledningen. Tillsammans med HR kommer en fortsatt analys och arbete ske för att minska sjuk-talen. Höga "sjuktal" för med sig stort behov nya medarbetare som ofta är svåra att hitta. Då blir det ordinarie medarbetare som får ta extra tid det vill säga övertid som också är kostnadsdrivande och det sliter på medarbetaren.

Målarbete

Fullmäktiges mål - 30 000 invånare år 2035

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Det planeras för flera nybyggnationer inom funktionshinderomsorgen. En gruppbostad byggs av Witalabostäder och finns på Kantarellvägen.

Byggnationen beräknas vara klar hösten 2025. Inom äldreomsorgen är det initierat ett behov av ytterligare platser, särskilda boende för äldre. 20 + 20 platser fram till 2030.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Verka för att det finns boendeformer utifrån målgruppernas behov		↗

Fullmäktiges mål - Service i toppklass

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:
Brukarundersökningen för 2024 visar på mycket goda resultat. Bemötande utmärker sig särskilt positivt.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Brukarens helhetsupplevelse av insatsernas utförande ska öka		↗

Fullmäktiges mål - Hållbart i alla led

Bedömning	Trend
	↘

Kommentar:
Nämndens ekonomi är osäker. 2024 redovisas ett stort underskott på grund av införandet av 11-timmars dygnsvila. Dessutom har kostnaderna för hemtjänst och särskilt boende för äldre ökat. Statsbidrag täcker en del av underskott.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Skapa förutsättningar för en hållbar ekonomi och social samt ekologisk hållbarhet		↘
Medarbetaren ska trivas och känna delaktighet		↗

Fullmäktiges mål - Nytänkande och livslångt lärande

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:
Vartannat år görs en enkät om den digitala kompetensen. Det finns behov och önskemål om att ge förutsättningar för att höja kompetensen inom området utifrån de utmaningar som nämnden står inför.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Stärka förutsättningarna för att våga testa nytt samt kontinuerligt öka den (digitala) kompetensen		↗

Ekonomi

Under 2024 har det varit omöjligt att få en ekonomi i balans. Nämndens noterar år 2024 ett underskott på 11 224 tkr. Orsaken till det stora underskottet är till största del införandet av "11-timmars dygnsvila". Vid årets början var nämnden medveten om att det inte fanns budget för de kostnadsökningar som "11-timmars" för med sig. Inom särskilda boende för äldre, hemtjänst och externa placeringar ses också en kostnadsökning utöver den förväntade.

Antalet beviljade hemtjänsttimmar har efter sommaren ökat med cirka 700 timmar, vilket resulterat i ökade kostnader. Under 2024 har antalet brukare med hemtjänstinsats ökat med cirka 60 personer. Underskottet inom hemtjänsten är även kopplat till kostnader för arbetstidslagen om 11-timmars dygnsvila, heltid som norm samt höga sjukfrånvarokostnader som fört med sig övertids- och vikariekostnader.

Särskilda boenden har stundtals behövt höja bemanningen då brukarens behov överstigit budgeterad bemanning. Underskottet är även kopplat till 11-timmars dygnsvila, heltid som norm, externa placeringar samt höga kostnader för sjukfrånvaro som medfört höga övertids- och vikarie-kostnader.

Kostnader för externa placeringar återfinns inom LSS, SoL (funktionsnedsatta ej LSS/SFB) och särskilda

boenden. Kostnaderna överstiger budget med ca 5 700 tkr. Nämnden arbetar löpande för att sänka dessa kostnader i möjligaste mån. Det anses dock att de placeringar som varit aktuella 2024 varit nödvändiga.

Trots ett högt tryck från slutenvården har nämnden klarat sig utan betalningsansvar till regionen under 2024.

Nämnden ser relativt stora kostnadsökningar för hjälpmedel, inkontinenshjälpmedel, trygghetslarm och fordon.

Nämnden har under året haft några helt oförutsedda kostnader som det inte funnits budget för. Det gäller bland annat vite för icke verkställda beslut 370 tkr, förstärkning av brandskydd 420 tkr och väktare på Bäckgården på grund av incident 220 tkr.

Alla verksamheter har under året haft utmaningar i bemanningen och svårigheter att hitta medarbetare med rätt kompetens. Under 2024 har det varit hög sjukfrånvaro vilket medfört höga kostnader för både sjukfrånvaro samt vikarietillsättning, och när det

varit svårt att rekrytera vikarier, även höga kostnader i form av övertidsersättning. Kostnader för sjukfrånvaro år 2024 uppgick till 10 336 tkr och övertid-och mertidskostnader uppgick till 5 800 tkr.

De statsbidrag som sökts och erhållits under 2024 har främst varit riktade mot äldreomsorgen och hälso-och sjukvården. Statsbidragen som använts är äldreomsorgslyftet, säkerställa en god vård och omsorg av äldre, motverka ofrivillig ensamhet bland äldre, habiliteringsersättning, nära vård, utöka sjuksköterskebemanningen på särskilda boenden, krisberedskap, hälsosamtal för äldre, omställning av ny socialtjänstlag och utökad verksamhetsförlagd utbildning. Förvaltningen har dessutom beviljats flera olika projekt via Kampradstiftelsen, dessa har varje verksamhet själv ansökt om. Statsbidrag och stimulansmedel som erhållits under 2024 är totalt drygt 30 000 tkr.

För investeringarna redovisas ett resultat på 420 tkr i överskott. Orsaken till överskottet är främst kopplat till försenad byggnation av nytt LSS-boende.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Nämnd- och styrelse- verksamhet	816	0	880	-64	807	0	894	-87
Övrig verksamhet äldreomsorg	24 669	-19 138	36 463	7 344	20 740	-25 304	43 116	2 928
Hemtjänst i ordinärt boende ÄO	110 717	-97 699	222 260	-13 844	107 579	-87 844	201 864	-6 441
Särskilt/annat boende ÄO	155 328	-31 761	199 328	-12 239	145 207	-32 687	185 552	-7 658
Insatser enligt LSS/SFB	154 771	-33 459	187 573	657	143 419	-32 912	180 945	-4 614
Fördelning gem. kostnader och intäkter	49 592	-3 228	47 151	5 669	52 872	-3 646	46 168	10 350
Hälso-och sjukvård	71 477	-11 461	80 039	2 899	67 996	-9 600	72 889	4 707
Bemanning	11 548	0	10 945	603	11 443	-189	12 451	-819
Funktionsnedsatta (ej LSS/SFB)	20 252	-2 594	25 078	-2 232	22 420	-3 001	25 128	293
Färdtjänst/ riksfärdtjänst	200	0	217	-17	200	0	213	-13
SUMMA	599 370	-199 340	809 934	-11 224	572 683	-195 183	769 220	-1 354

INVESTERINGSREDOVISNING Belopp i tusen kronor Projekt	2024			2023				
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse		
		Inkomster	Utgifter		Inkomster	Utgifter		
Inventarier vård & omsorg	250	225	25	250	19	231		
Inventarier särskilt boende ÄO	150	119	31	150	4	146		
Trygghetslarm/säkerhets- utrustning				250	250	0		
Elcyklar VO	55	65	-10	30	0	30		
Specialsängar	550	572	-22	650	661	-11		
Madrasser	235	207	28	295	207	88		
Robotdammsugare	60	0	60					
Verksamhetssystem Combine	450	450	0	450	0	450		
Inventarier LSS-boende	300	0	300					
Inventarier boendemiljö	400	392	8	3 000	2 770	230		
SUMMA	2 450	0	2 030	420	5 075	0	3 911	1 164

Framtid

Nämnden har utmaningar att möta de kommande åren. Vetlanda kommun står inför en befolkningsutveckling där antalet äldre, 80 +, ökar. Det kommer att krävas ökade resurser till äldreområdet både ekonomiska och nya lokaler. Det blir fler som har behov av insatser från vård och omsorg, hemtjänst och äldreboende. Nämnden har sedan tidigare till Tekniska nämnden aktualiserat behovet av ytterligare platser för äldreboende, 20 + 20 platser fram till 2030. Befolkningsutvecklingen kommer att föra med sig ökade kostnader och nämnden kommer att vara i behov av ytterligare resurser. Värt att notera är att det idag finns riktade statsbidrag inom äldreomsorgen, 13 000 tkr, som finansierar ordinarie verksamhet och när det bidraget upphör, 2027, saknas dessa 13 000 tkr.

Under 2024 har Räddningstjänst gjort brandtillsyn på en del äldreboende och LSS-boende. Brandskyddet är bristfälligt på flera "hus" något som Tekniska kontoret tillsammans med förvaltningen arbetar vidare med för att hitta en långsiktig lösning som också är kostnadseffektiv.

Den antagna planen för funktionshinderomsorgen ställer stora krav på nämnd och förvaltning. Det är flera nybyggnationer som planeras och är på gång, Kantarellvägen, Ekenässjön-Smedjevägen och nytt korttidsboende. Därutöver pågår renovering av Magasinet där daglig verksamhet är lokaliserade. Renoveringen kommer att vara färdig halvårsskiftet 2025. I flera grupp- och servicebostäder är inte brandskyddet godkänt. Tillsammans med tekniska

förvaltningen kommer ett fortsatt arbete vara aktuellt för att bedöma vilka åtgärder som kan vara aktuella och realistiska. Inom området kommer det under 2025 göras en ny inventering för att bedöma kommande behov inom området LSS.

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning och hitta medarbetare med rätt kompetens är nästan omöjligt. Förvaltningen ser att det kommer mer vårdkrävande brukare/patienter till verksamheten samtidigt som kompetensen sänks. Samtidigt ökar antalet äldre - äldre som också kommer att ha olika behov. Det ställer stora krav på hälso- och sjukvårdspersonalen och här ses ett ökat behov av medarbetare för att kunna öka närvaro ute i verksamheterna. En ökad närvaro krävs för att ge stöd till medarbetaren som är närmast "Esther". Förvaltningen arbetar också med att försöka se vilka områden som kan göras på ett annat sätt i syfte att frigöra tid som kan användas på annat sätt.

Nya Socialtjänstlagen kommer halvårsskiftet 2025 och förändringen kräver att man får tänka på ett nytt sätt. Det är en omställning från ett vårdande till ett mer proaktivt arbete. Ett arbete där både vårdande och det proaktiva arbetet måste löpa parallellt. Effekten av det proaktiva arbetet ses inte direkt, exempelvis minskat behov av hemtjänst som resultat av ett förebyggande arbete. Det betyder att det kan vara kostnadsdrivande initialt. Det kommer också analyseras om möjligheten att göra vissa insatser som icke biståndsbedömda till exempel vissa serviceinsatser.

Socialnämnden

Socialnämnden fullgör kommunens socialtjänst-uppgifter för individ –och familjeomsorg reglerat i socialtjänstlagen (SOL) med kompletterande tvångslagstiftning och följdlagar jämte familjerättslig lagstiftning med undantag av det som gäller äldre- och funktionshinderomsorgen. I nämndens ansvar ingår också uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen i de delar som rör missbruksvården. Socialnämnden ansvarar även för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn samt arbetsmarknadsfrågor.

En stor del av nämndens verksamhet är lagstyrd och detaljreglerad. Viktiga delar inom barn och ungdomsvården består i att utreda och bedöma barns behov av skydd och stöd. Genom lagstyrd anmälningsskyldighet tar nämnden emot oros-anmälningar från andra myndigheter och även enskilda som uttryckt oro för att ett barn utvecklas ogynnsamt. Nämnden genomför utredningar för att bistå och ibland ingripa för att bryta en negativ utveckling eller risk. Nämnden ansvarar för att bevilja dygnsvård i form av familjehem och andra placeringsformer som HVB-vård, men även bevilja olika typer av stöd i öppna former till enskilda och familjer. Nämnden utreder och rekryterar egna familjehem. För varje individ som beviljas insatser upprättas individuella vårdplaner som regelbundet följs upp fram till dess att behov ej längre föreligger.

På likande sätt ger nämnden stöd till vuxna personer som behöver nämndens hjälp med att bryta ett pågående missbruk eller som är i behov av skydd på grund av våld i nära relationer med mera. Nämnden ansvarar även för att pröva ansökningar om försörjningsstöd och om man har rätt till det beviljas sådant stöd, men också bidra till att ge stöd till människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden till att bryta bidragsberoende och komma in i egenförsörjning. Nämndens ansvarar för arbetsmarknadsfrågorna förvaltas genom arbetsmarknadsenheten vars främsta uppdrag är att hjälpa människor till egen försörjning, då de befinner sig långt från arbetsmarknaden och uppbär försörjningsstöd. Nämnden arbetar även brett med olika former av förebyggande insatser i nära samarbete med andra myndigheter, organisationer och civilsamhälle.

Hänt i verksamheten

Under 2024 år har socialnämnden på olika sätt arbetat med förberedelser inför den kommande nya socialtjänstlagen, främst genom att påbörja arbetet med behovsanalyser som ska ligga till grund för den förflyttning mot en mer lättillgänglig och förebyggande socialtjänst som den nya lagen styr mot. Genom samarbetsplattformen "Bästa Platsen" har under året en barnkonsekvensanalys genomförts med stöd av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Denna analys har identifierat en rad olika behovsområden som har utarbetats i dialog bland annat med andra förvaltningar, civilsamhälle, enskilda och Vetlandas ungdomsråd. "NUSO" är ett samarbete mellan SKR och Karlstads universitet/FoU Valfärd Värmland. Syftet är att fånga nuläget, förstå hur socialtjänstens arbete förändras över tid, och följa upp resultat av omställningen till nya socialtjänst-lagen. Genom deltagandet i NUSO" har under året värdefull, information analyserats inom flera delar av socialtjänstens ansvarsområden. Analysunderlag har bearbetats i berörda personalgrupper. Olika verksamhetsområden har genom Socialstyrelsens skattnings verktyg "Skatta läget" genomfört och inrapporterat en läges bild av hur vi i Vetlanda ligger till i den förflyttning som den nya socialtjänstlagen föreskriver. Under våren 2025 kommer resultaten av de genomförda analyserna att presenteras i handlingsplaner och aktiviteter av olika slag.

Nämnden beslutade inför 2024 om ett nytt inriktningsmål som riktar sig till att stärka boendets betydelse i förändringsarbetet, genom införandet av modellen "Bostad först". Med statligt stöd har förvaltningen under detta halvår kunnat påbörja detta arbete genom att rekrytera en boendestödjare och tecknat överenskommelser med bostadsbolag och på andra sätt stärka det vräknings förebyggande arbetet i Vetlanda.

En särskild handläggares resurs har under halvåret avdelats att permanent jobba med att samordna insatser som krävs för att upprätthålla och vidareutveckla framgångsfaktorer och goda erfarenheter av det s k HVB-projektet. De goda resultaten från det arbetet har medfört att ett liknande utvecklingsarbete påbörjats inom beroendevården, detta i syfte

att minska köp av extern HVB-vård även där. Detta då denna vård ökat kraftigt 2023 och 2024.

Nya riktlinjer för att stärka arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar inom försörjningsstödet har antagits. Detta för att vara bättre rustade för att minska risken för bidragsfusk och bedrägerier. Implementering av arbetsmetoder och roller för att

effektivt arbeta med försök till bidragsfusk i enlighet med riktlinjen kommer att fortsätta under 2025.

Förändringar i lagstiftningen som syftar till att öka kvalitet och rättssäkerhet för barn och även vuxna vid placeringar i skyddade boenden vid våld i nära relationer infördes 1 mars 2024. Denna förändring ökade kraven på socialtjänstens myndighetsutövning med ökade kostnader som följd.

Verksamhetsmått

Verksamhetsmått/nyckeltal	2024	2023	2022	2021	2020
Antal inkomna anmälningar 0–20 år	1 855	2 072	1 566	1 473	1 283
Antal inledda utredningar 0–20 år	420	494	454	430	437
Antal vård dygn HVB 0–20 år inkl ensamkommande	2 182 *)	3 219	3 455	2 443	2 300
Vård dygn familjehem 0–20 år inkl ensamkommande	8 901	8 762	11 248	13 790	15 945
Antal inledda utredningar över 20 år inkl Våld i nära relationer	174	231	221	166	122
Vård dygn HVB över 20 år våld i nära relationer	388	845			
Vård dygn HVB över 20 år	3 380	2 967	2 190	3 452	2 994
Antal hushåll med försörjningsstöd snitt i månad.	251	255	241	249	286
Antal hushåll m försörjningsstöd per år	435	409	404	418	

*) exkl Familjeplacering HVB 219, Stödboende 279, placering skyddat PSB 28

Personal

Både nämnd och förvaltning har tydligt lyft fram vikten av att prioritera personalens arbetsmiljö och verka för en god personalpolitik. Denna ambition har lett till att förvaltningen har relativt låg personalomsättning och kunnat rekrytera vakanser relativt snabbt. Detta till trots har förvaltningen under 2024 tvingats anlita konsulttjänster i glapp som uppstått i vissa myndighets grupper, innan vakanser kunnat tillsättas med anställd personal.

Tidigare genomförd genomlysning av organisationen låg till grund för införandet av gruppledare i flera av förvaltningens enheter. Denna nya funktion som skapar en annan fördelning av arbetsuppgifterna för enhetscheferna har under året kunnat genomföras enligt plan. Höstens medarbetar undersökning uppvisade det bästa sammanlagda trivselindex som förvaltningen uppmätt med ett snitt på 4,44 på en 5-gradig skala. Kvalitet, ledarskap och medarbetarskap är de områden som uppvisar allra högsta resultat. En stor förbättring registrerades inom området hälsa/stress jämfört med förra året, även om detta område fortfarande är det område där de största utmaningarna finns.

Sjukfrånvaron har under året legat strax över kommunens genomsnitt och har inte förändrats nämnvärt jämfört med tidigare år. Sjukfrånvaron följs varje månad upp i samverkan med fackliga organisationer och i nämndens internkontroll.

Målarbete

Fullmäktiges mål - 30 000 invånare år 2035

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Nämnden har en hög ambition i att arbeta mot en god och attraktiv stad för alla medborgare. Ett av nämndens mål är att genom ett aktivt arbete för att förebygga hemlöshet och beakta boendets betydelse skapas goda förutsättningar för varaktiga livsförändringar för den enskilde. Under året har förvaltningen, med statligt stöd, implementerat modellen "Bostad Först" och ingått överenskommelser med bostadsbolag för att gemensamt förebygga vräkningar.

Nämndmål	Bedömning	Trend
SN mål 1: Genom ett aktivt arbete för att förebygga hemlöshet och beakta boendets betydelse skapas goda förutsättningar för varaktiga livsförändringar för den enskilde.		↗

Fullmäktiges mål - Service i toppklass

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Förvaltningen arbetar aktivt med kvalitetsfrågor på många sätt. Kvalitetsledningssystemet Tryggve håller samman nämndens ambitioner genom systematik och tydlighet, och kopplar kvalitetsarbetet till målstyrning och ledarskapspolicy. Tryggvemodellen har rönt stort intresse på många håll och har implementerats i flera andra kommuner som ett gott exempel. Nämndens mål betonar medborgarens delaktighet i utredningar och insatser.

Nämndmål	Bedömning	Trend
SN mål 2: Den enskilde ska vara delaktig i utredningar och insatser		↗

Fullmäktiges mål - Hållbart i alla led

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Förvaltningen arbetar med hållbarhet på flera olika sätt. Nämnden har fyra mål kopplade till detta fullmäktige mål. Dessa mål handlar om att hålla en levande dialog med andra förvaltningar, organisationer, och företag för att möta samhällsutmaningar tillsammans och synkroniserat. Målen inkluderar också att arbeta aktivt för god arbetsmiljö hos medarbetarna och arbeta för hög ekonomisk medvetenhet i förvaltningen. Nämndens mål har påverkat förvaltningens utvecklingsriktning, något som konkretiseras genom en rad olika utvecklingsaktiviteter har startats under året.

Nämndmål	Bedömning	Trend
SN mål 3: Barns och ungdomars stödbehov ska mötas tidigt genom att nämndens uppdrag att arbeta förebyggande och med lättillgängliga råd -och stöd-insatser ska utvecklas. Barn och unga ska inom ramen för "Bästa Platsen" uppnå förbättrade skolresultat, förbättrat psykisk och fysiskt mående, samt högre delaktighet i samhällslivet.		↗

SN mål 4: En levande dialog med andra förvaltningar, föreningsliv, organisationer och företag ska föras i syfte att möta samhällsutmaningar och bryta negativ utveckling.		↗
---	---	---

SN mål 5: Arbetsmiljön ska bidra till god hälsa hos medarbetarna		↗
--	---	---

SN mål 6: Ekonomisk medvetenhet ska prägla verksamheterna		→
---	--	---

Ekonomi

Utfallet 2024 för nämnden är 150 891 tkr vilket är en avvikelse från budget om -5 737 tkr. De verksamheter som till största delen bidrar med avvikelserna är Institutionsvård för vuxna med missbruk, -4 751 tkr och ekonomiskt bistånd - 5 534 tkr. Verksamheter med positiva avvikelser är administration med 2 735 tkr, flyktingmottagande 890 tkr och arbetsmarknadsåtgärder 1 428 tkr.

HVB-vården för missbruk har ökat beroende på att antalet beslut om tvångsvård varit högt under året. Förvaltningen håller på att ytterligare analysera denna utveckling ytterligare för att finna fler svar på orsaker och planerar att implementera erfarenheter av det lyckade arbetet för att minska HVB-vård för ungdomar, som genomförts i förvaltningen.

När budget för 2024 detaljbudgeten fastslogs räknade förvaltningen inte med en så hög uppskrivning av riksnormen som 8,7 procent. Men anledningen till de ökade kostnaderna inom försörjningsstödet beror också på att antalet hushåll som beviljats försörjningsstöd har ökat under första

halvåret 2024. I december 2024 var antalet hushåll 7 procent fler än december 2023.

Barn och ungdomsvården har ett något högre utfall än budgeterat.

Inom verksamhet administration återfinns statsbidrag om cirka 1 000 tkr mer än vad som budgeterats för 2024. Det avser stöd för omställning till ny socialtjänstlag och förebyggande av psykisk ohälsa.

Insatser till följd av våld i nära relationer har ett lägre utfall än förväntat och resultatet för flykting-

mottagande visar ett positivt resultat. För närvarande är det endast ett fåtal ensamkommande ungdomar i verksamheten. I slutet på året har statusen för Ukrainaflyktingar ändrats och därmed erhåller kommunen nu ersättning för dessa. Konsekvenserna av detta följs noggrant.

Verksamheterna har under första halvåret haft höga kostnader för inhyrd personal i samband med skarvar som uppstått i de myndighetsgrupperna med lagstadgade tidskrav, innan man hunnit besätta ordinarie tjänst. Behovet har dock minskat under året och är i slutet av 2024 försumbart.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Nämnd- och styrelseverksamhet	470		417	53	433		441	-8
Vård för vuxna med missbruksproblem	16 219	-2 968	26 044	-6 858	13 544	-392	19 653	-5 717
Barn och ungdomsvård	64 695	-3 259	69 567	-1 613	55 626	-1 943	64 438	-6 869
Övriga insatser till vuxna	4 933	-72	2 119	2 885	3 940	-146	3 476	610
Ekonomiskt bistånd	33 442	-1 194	39 847	-5 212	30 848	-2 994	37 876	-4 034
Familjerätt, familjerådgivning	240	-27	288	-22	240	-29	261	8
Fördelning gemensamma kostnader & intäkter IFO	21 251	-1 937	20 477	2 711	19 223	-1 418	20 459	182
Flyktingmottagande	-750	-2 674	1 033	890	696	-6 515	1 741	5 470
Arbetsmarknadsåtgärder	4 654	-1 962	5 188	1 428	5 089	-1 852	5 700	1 241
SUMMA	145 154	-14 091	164 981	-5 737	129 639	-15 289	154 045	-9 117

INVESTERINGSREDOVISNING Belopp i tusen kronor Projekt	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Inkomster	Utgifter			Inkomster	Utgifter	
Inventarier	150		124	26	150	-16	274	-108
Verksamhetssystem Combine				0	0		11	-11
Verksamhetssystem/digitalisering	250		107	143	1 200		15	1 185
SUMMA	400	0	231	169	1 350	-16	300	1 066

Framtid

Socialnämndens verksamhetsområde står inför ganska stora förändringar. En ny socialtjänstlag är på väg att införas. En lagrådsremiss har presenterats under sommaren 2024 och lagen ska börja gälla 1 juli 2025. Den nya lagen fokuserar bland annat på att stärka tidigt förebyggande insatser och möjliggöra för mer lättillgängliga stödinsatser utan biståndsbeslut. Med den nya lagen ska socialtjänstens insatser fokusera än mer på evidens och kunskap. Uppföljning och behovsanalyser ska också tydligt vara vägledande för planering av verksamheten, där samverkan med andra huvudmän och civilsamhälle blir viktigt.

Denna omställning kommer att påverka nämndens arbete under lång tid. Samarbetsplattformen "Bästa platsen" som byggts upp i Vetlanda är ett initiativ som stärker denna omställning. Socialtjänstens organisation för öppna och förebyggande arbete kommer med all sannolikhet att få utökade arbetsuppgifter, vilket förvaltningen börjat förbereda sig för. Staten har aviserat om höjda statliga bidrag som ska hjälpa kommunerna med omställningen.

En olycklig samhällsutveckling med ökad kriminalitet långt ner i åldrarna är en hotbild som också ställer nya krav på socialtjänsten, där flera nya, många detaljerade lagförslag förbereds. Dessa förändringar ställer utökade krav också på den repressiva delen av socialtjänstens verksamhet, som till exempel uppgifter relaterade till tvångsvård av unga.

Den s k samsjuklighetsutredningen har lämnat sitt slutbetänkande och vi går mot en förändrad lagstiftning där Regionen tar över behandlingsansvaret för missbruksvården från kommunerna. Detta är en stor förändring där socialtjänstens uppdrag i arbetet med missbruksfrågor i högra utsträckning kommer att få ansvaret för stöd, boende med mera, medan Regionen tar om lagen genomförs över behandling och vård. Socialförvaltningen har förberett sig genom att med statliga projektmedel utöka boendestödet riktat till dessa grupper.

Aktivitetskrav kopplat till försörjningsstöd är en reform som regeringen utrett. Aktivitetskrav innebär att kommunerna görs skyldiga att tillhandahålla aktiviteter för personer som får försörjningsstöd och ett krav på dessa att delta i aktiviteter.

Aktivitetskravet syftar till att genom krav och stöd bidra till att fler ska komma i arbete eller närma sig arbetsmarknaden. Det kan handla om aktiviteter för att öka den enskildes förmåga att arbeta eller studera, men också aktiviteter som förbättrar språkkunskaperna för att komma närmare arbete eller studier. Ett lagförslag har presenterats nu i slutet av 2024. Promemorian skickas nu på remiss så att myndigheter, organisationer och andra remissinstanser får möjlighet att lämna synpunkter på förslagen. Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 11 mars 2025.

Nämnden kommer att behöva anpassa och utforma sin verksamhet till lagförslagets innehåll. Innan det har skett är det svårt att vad det konkret kommer att innebära.

Miljö- och byggnämnden

Miljö- och byggnämnden är den kommunala myndighet som hanterar bygglov och anmälan med stöd av plan- och bygglagen. Nämnden är även den kommunala myndigheten för miljö- och hälsoskyddsfrågor med stöd av bland annat miljöbalken och livsmedelslagen.

Hänt i verksamheten

Bostadsbyggande

Nybyggnationen har legat på ungefär samma nivå som 2023 men antalet nybyggda flerbostadshus har ökat. Det har beviljats bygglov för 10 nya enbostadshus, 4 fritidshus samt 5 flerbostadshus. Inflationen med påföljande kostnadsökning och räntehöjning påverkar byggnationen negativt. Prognoser visar att byggbranschen förväntas få en svag tillväxt även framöver om läget i omvärlden fortsätter att vara oroligt. Förhoppningsvis kommer de nya detaljplanlagda områdena trots allt att bebyggas, men i långsammare takt än hittills.

Livsmedelskontroll

Under 2024 har alla livsmedelsföretag riskklassats om enligt Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell. Det innebär att tillsynsintervallet blir längre och tillsynsbesöken har minskat med ca 30 procent. Verksamheten har därför minskats med 0,2 tjänster. Denna tid förs över till alkoholtillsyn och miljötillsyn.

Serveringstillstånd

Miljö- och byggnämnden övertog ansvaret för tillsyn över serveringstillstånd den 1 mars 2023. Denna tillsyn kan ofta kombineras med tillsynen på livsmedelsverksamheter under arbetstid. Kvällsöppna restauranger och nöjesinrättningar besöks dock kvällstid. I kommunen finns för närvarande 24 verksamheter som har stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten.

Tillsyn enligt miljöbalken

Tillsynsplanen för 2024 har i stort genomförts enligt plan. Några axplock från det gångna året är:

Från den nationella tillsynsplanen:

- På skolor har kontroll genomförts av rutiner för städning och ventilation.
- Avfallshantering och då framför allt illegal avfallshantering är ett växande problem både i Sverige och internationellt som kan få stora konsekvenser både för miljön och människors hälsa. För att få kunskap om hur situationen ser ut i vår kommun har ett antal företags hantering av avfall kontrollerats.
- På fordonstvättar och fordonsverkstäder har tillsyn genomförts för att öka kunskapsnivå hos verksamhetsutövare. Denna typ av verksamhet är vanligt förekommande och kan sammantaget ge stor miljöpåverkan.
- Tillsyn har gjorts på jordbruk och hästgårdar rörande växtnäringsläckage.

Från det regionala åtgärdsprogrammet:

- För att minska användningen och spridningen av farliga kemikalier i länet har tillsyn genomförts på ett antal industrier för att kontrollera hur företagen arbetar för att fasa ut av farliga kemikalier.
- Göra prioriteringar i arbetet med förorenade områden för att saneringen ska bli så effektiv som möjligt.

Egna fokusområden har också genomförts såsom tillsyn av avfallshantering från livsmedelsverksamheter och tillsyn av massageverksamheter och frisörer.

Verksamhetsmått

Nyckeltal	2024	2023	2022
Insikt, ranking bygglov ^{*)}	-	7	8
Insikt, ranking miljötillsyn ^{*)}	-	29	26
Insikt, ranking livsmedelstillsyn ^{*)}	-	49	39
Insikt, ranking serveringstillsyn ^{*)}	-	28	-
Antal diarieförda ärenden	2 334	2 392	2 354
Antal beslut (inkl nämndbeslut)	1 656	1 458	1 859
Antal nybyggda en- och tvåbostadshus (inkl fritidshus)	14	15	28
Antal nybyggda flerbostadshus	5	1	0
Antal ny- och större tillbyggnader av företagslokaler	16	11	10
Antal besök:			
miljöfarliga verksamheter	280	298	294
nya enskilda avlopp	30	42	60
tillsyn enskilda avlopp	25	35	62
lantbruk	68	85	82
arbetsplatsbesök och slutsamråd	107	113	168
livsmedelsverksamhet	145	205	219
alkoholservering	22	24	-
detaljhandel med tobak/folköl/receptfria läkemedel	13	14	16
Årsarbetskrafter	15,8	16,1	16,6
Antal anställda	17	18	18
Nettokostnad per innevånare, kr	210	210	213

^{*)} plats/deltagande kommun

Personal

Förvaltningens sammanvägda resultat i 2024 års medarbetarundersökning låg på 4,59 av 5 möjliga vilket är en liten ökning från föregående år.

Förvaltningens sjukfrånvaro låg på 3,03% under 2024. Eftersom förvaltningen endast består av 17 medarbetare påverkar en långtidsdelsjukskrivning mycket.

Målarbete

Fullmäktiges mål - 30 000 invånare år 2035

Bedömning	Trend
	↘

Kommentar:

Vi bidrar till att Vetlanda kommun är en attraktiv plats att bo och leva och bidra till inflyttning. Vi har en god tillsyn på livsmedelsverksamheter så ingen ska bli sjuk av maten. För att barn och unga ska ha en bra lärmiljö kontrollerar vi skolor och förskolor och driver på arbetet med nybyggnation, underhåll

och åtgärder för ett bra inomhusklimat. Vi arbetar också efter att få ett rent Vetlanda utan markföroreningar.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Attraktivt boende		↘

Fullmäktiges mål - Service i toppklass

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:

Vi arbetar kontinuerligt för att ha en bra dialog med företagare och allmänhet. Vi arbetar för korta handläggningstider och lättillgängliga e- tjänster. Vi följer upp genom företagsmätningen Insikt från SKR, där vi har goda resultat.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Gott företagsklimat		→

Fullmäktiges mål - Hållbart i alla led

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

I vår tillsyn arbetar vi för att företag ska använda bästa möjliga teknik och minska sin klimatpåverkan. Vid byggande av nya bostäder måste hänsyn tas till vårt förändrade klimat. Vi arbetar med fokus på hållbarhet och har en ekonomi i balans.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Minskad klimatpåverkan		↗
Attraktiv arbetsplats		↗

Ekonomi

Det uppkomna överskottet för administration beror främst på minskning av personal med en medarbetare. Intäkterna på byggsidan blev högre än förväntat på grund av några större till- och

Fullmäktiges mål - Nyttänkande och livslångt lärande

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Vi har väl upparbetad samverkan med Höglandet genom samarbetsavtal och i länet genom Miljösamverkan och från och med förra året, även Byggsamverkan. Vi erbjuder e- tjänster och skriver så att alla ska förstå. Vi skickar de flesta brev digitalt via Kivra, speciellt i byggprocessen.

Nämndmål	Bedömning	Trend
Ständiga förbättringar		↗

ombyggnationer såsom Hitech, gymnasiet och Tomaslundsskolan. Intäkterna på livsmedelssidan ligger på en fortsatt låg nivå då den nya riskklassningen, som innebär färre kontroller, slagit igenom.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Miljö- och byggnämnden	322	0	327	-5	255		353	-98
Plan & Bygg	698	-3 322	3 203	817	173	-2 659	2 838	-6
Miljö- & hälsoskydd	2 420	-3 295	5 743	-28	2 449	-3 323	5 417	355
Livsmedelstillsyn	476	-452	1 035	-107	472	-609	987	94
Administration Miljö & Bygg	3 105	0	2 561	544	2 932	-144	2 930	146
Alkohol	46	-271	286	31	172	-264	266	170
SUMMA	7 067	-7 340	13 155	1 252	6 453	-6 999	12 791	661

INVESTERINGSREDOVISNING Belopp i tusen kronor Projekt	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Inkomster	Utgifter			Inkomster	Utgifter	
Inventarier	50		50	0	50		36	14
SUMMA	50	0	50	0	50	0	36	14

Framtid

Bygg

Byggkonjunkturen ligger på en stabil låg nivå. Det är bara att hoppas att konjunkturen vänder uppåt. Ett orosmoment framöver är Boverkets nya regler "Möjligheternas byggregler". Det blir mindre vägledning i byggreglerna för handläggarna och går emot den önskan om att byggreglerna ska bli mer tydliga och förutsägbara.

Samverkan

Höglandskommunerna har ett gemensamt verksamhetssystem. Höglandskommunerna inklusive Tranås har upprättat ett samarbetsavtal inom områdena miljö, livsmedel, bygg, plan, trafik, GIS och alkoholservering. Vi samarbetar med Sävsjö vid tillsyn av serveringstillstånd kvällstid, då det är lämpligt att vara två.

Tillsyn

Den nationella tillsynsstrategin ger vägledning till kommunerna om hur och inom vilka områden tillsynen främst ska bedrivas. Det är en styrka att man prioriterar lika i landet under samma tidsperiod.

Den nya riskklassningen som infördes på livsmedels- sidan fr o m 2024 innebär längre intervall mellan kontrollerna och det påverkar då också vår budget.

Digitalisering

Nästan alla handlingar finns nu digitalt. Vi arbetar kontinuerligt med att gallra och digitalisera vårt analoga närarkiv. Våra e- tjänster kommer nu direkt in i verksamhetssystemet. Användningen av digitala utskick till exempel Kivra förväntas öka framöver. Vi har en önskan att kunna följa upp verksamheten mer kontinuerligt genom Power BI men behöver hjälp med detta.

Finansförvaltningen

Under Finansförvaltningen redovisas merparten av de intäkter som finansierar kommunens verksamhet i form av skatter och generella statsbidrag. Här hanteras också kapitalkostnader för kommunens fastigheter, gator och vägar samt pensionskostnader och finansiella poster.

Andra verksamhetsintäkter som exempelvis riktade statsbidrag, avgifter för omsorg, bygglov och liknande redovisas under respektive nämnd.

DRIFTREDOVISNING Belopp i tusen kronor Verksamhet	2024				2023			
	Budget	Utfall		Avvikelse	Budget	Utfall		Avvikelse
		Intäkter	Kostnader			Intäkter	Kostnader	
Kapitalkostnader teknisk verksamhet mm	108 066	-656	105 240	3 482	78 084	0	78 508	-424
Pensioner	224 800	0	229 291	-4 491	177 400	0	198 397	-20 997
Internfinansiering pension och försäkringar	-144 528	-147 789	0	3 261	-118 100	-107 055	0	-11 045
Förändring semesterlöneskuld	0	0	23	-23	515	0	3 284	-2 769
Interna intäktsräntor	-41 765	-39 734	0	-2 031	-18 107	-18 217	0	110
Skatter	-1 440 100	-1 437 715	0	-2 385	-1 395 100	-1 428 872	0	33 772
Generella statsbidrag och fastighetsavgift	-609 200	-616 974	0	7 774	-553 200	-563 794	0	10 594
Finansiella intäkter	-34 000	-41 150	0	7 150	-20 700	-15 519	0	-5 181
Finansiella kostnader	17 800	0	21 473	-3 673	16 700	0	19 094	-2 394
Avskrivningar/nedskrivningar	-1 251	0	808	-2 059	3 190	0	0	3 190
Reavinster fastigheter	0	-1 144	0	1 144	0	-4 424	0	4 424
Reaförluster fastigheter					0	0	0	0
Övrigt	0	0	0	0	0	-3 054	0	3 054
SUMMA	-1 920 178	-2 285 162	356 835	8 149	-1 829 318	-2 140 935	299 283	12 334

Kapitalkostnader, teknisk verksamhet

Här redovisas kommunens kostnader avseende avskrivningar och internräntor för tekniska verksamheter som exempelvis fastigheter, gator och vägar.

Utfallet 2024 är ett överskott mot budget med +3,5 mnkr då investeringar inte har aktiverats enligt plan under året. Den största enskilda avvikelser återfinns inom skolfastigheter. Investeringar för helårets uppgår till 152 mnkr mot 218 mnkr i budget, vilket ger en genomförandegrad på 70%. Konsekvensen är att kommande års investeringsbudget kan behöva utökas för att slutföra pågående investeringar. Den högre nivån jämfört med föregående år beror på höjd internränta.

Pensioner

Det nya pensionsavtal som trätt i kraft från och med 2023 har inneburit markant högre pensionskostnader under såväl 2023 som 2024, både på grund av högre premienivåer och påverkan av inflation. Påverkan från inflation bedöms bli väsentligt lägre under kommande år.

Sedan 1998 gäller den så kallade blandmodellen vid redovisning av kommunens pensionsåtagande. Pensionsrätt intjänad före 1998 ska redovisas som ansvarsförbindelse och inte som skuld. Under ett normalt år påverkas ansvarsförbindelsen främst genom att kommunen betalar ut delar av de pensioner som finns upptagna i densamma och detta minskar ansvarsförbindelsen. Uppräkningar för att

värdesäkra avsättningen verkar i motsatt riktning och ökar storleken. Kostnaden för pensionerna påverkas i hög grad av den så kallade RIPS-räntan vars uppgift är att värdesäkra kommande pensionsutbetalningar. Vid ett lågt ränteläge med låg avkastning kommer de framtida pensionerna att bli dyrare att lösa och omvänt.

Under året har det utbetalats 35,1 mnkr som minskat ansvarsförbindelsen. Förändringar av basbelopp har påverkat ansvarsförbindelsen i motsatt riktning med en ökning som uppgår till hela 34,3 mnkr för att värdesäkra framtida pensioner. Övriga förändringar av ansvarsförbindelsen, som exempelvis förändrade förmåner, har dock medfört att den netto har ökat med 17,8 mnkr inklusive löneskatt.

Den största enskilda delen av pensionskostnaderna består av den s.k. individuella delen vilken innebär att kommunen enligt avtal avsätter motsvarande 4,5–6,0 procent av de nuvarande anställdas lön i pensionspremie vilken sedan betalas i flera poster fram till halvårsskiftet kommande år. Totalt är kostnaden för den individuella delen under 2024 92,9 mnkr inklusive särskild löneskatt att jämföra med 86,8 mnkr under föregående år.

Kostnader för förmånsbaserad ålderspension bedöms kosta 91,0 mnkr inklusive särskild löneskatt under helåret vilket är en fortsatt kraftig ökning från föregående år. Orsaken är en hög inflation vilket leder till höga kostnader för att värdesäkra pensionerna. Inför kommande år beräknas kostnaden minska kraftigt till cirka 12,4 mnkr.

Budgeten för pensionskostnader bygger helt på de prognoser kommunen erhåller från pensionsbolag. Totalt ser kostnaderna för pensioner (inklusive internfinansieringen nedan) under helåret 2024 att hamna cirka 1,2 mnkr över budget, trots att budgeten förstärks inför året.

Internfinansiering pensioner, försäkringar och semesterlöneskuld

Här redovisas hur kostnader för arbetsgivaravgifter, nyintjänade pensioner och försäkringar enligt avtal täcks via personalkostnadspålägg.

Personalomkostnadspåläggen (PO) fördelar sedan ut dessa kostnader över kommunens olika verksamheter. Under 2024 bedöms överskottet inom detta område bli 3,3 mnkr.

Årets förändring av semesterlöneskulden har reglerats löpande via uppbokningar från lönesystemet utifrån intjänande och uttag av semester. Under 2024 har denna följt faktiskt utfall väl och därför har endast en marginell justering behövts i bokslutet på Finansförvaltningen.

Skatter

Skatteunderlaget har totalt sett under 2024 utvecklats i nivå med budget. I bokslutet är budgetavvikelsen för kommunalskatten totalt -2,4 mnkr. Enligt den senaste skatteprognosen i december som ska användas i bokslutet blir slutavräkningen för 2023 negativ och påverkar resultatet för 2024 med -7,1 mnkr. Samtidigt är det preliminära utfallet för 2024 bättre vilket i årsbokslutet innebär att en resultatpåverkande post om +5,1 mnkr har bokats upp. Effekten av båda slutavräkningarna blir då netto +1,9 mnkr.

Generella statsbidrag och fastighetsavgifter

Under 2024 har utfallet inom utjämningssystemet och fastighetsavgiften totalt blivit +7,8 mnkr bättre än budget. Utfallet för de olika posterna inom utjämningssystemet skiljer sig dock åt. Ett underskott mot budget på -1,7 mnkr för inkomstutjämningen, -0,6 mnkr för reglerings-bidraget och -0,5 för kostnadsutjämningen. LSS-utjämningen lämnar ett överskott med +1,0 mnkr jämfört med budget.

Den största avvikelsen redovisas för den kommunala fastighetsavgiften som enligt skatteprognosen från december resulterar i ett överskott med +9,5 mnkr mot budget.

Finansiella poster

De korta räntorna nådde sin topp runt föregående årsskifte och har sedan dess sjunkit med cirka 1,7 procent. Bedömningen är nu att ränteläget kommer att sjunka något ytterligare men inte i någon större utsträckning. Därefter förväntas åter stigande räntor under en längre tidsperiod. Koncernen har en total checkkreditram som uppgår till 75 mnkr som används för att hantera normala fluktuationer i de finansiella flödena. Ett koncernbolag med lånebehov kan då balansera detta genom att nyttja checkkrediten mot att en annan part lånar in överlikviditet. Till skillnad mot för några år sedan

erhålls/belastas numera såväl in- som utlåning på checkkrediten med ränta.

Under 2024 har nettouplåning skett av Vetlanda kommun med 50 mnkr, Witalabostäder med 56,1 mnkr, Njudung Energi Vetlanda med 25,0 mnkr samtidigt som nettoamortering skett av AB Vetlanda Industrielokaler med 9,9 mnkr och Höglandsförbundet med 3,0 mnkr (Vetlanda kommuns andel). Under året har framför allt Witalabostäder ökat sitt nyttjande av check-krediten med cirka 12 mnkr vilket kan ses som kort upplåning. Efter årsbokslutsdatum har upplåning skett eller är på gång inom flera bolag vilket kommer minska nyttjandet av befintlig checkkredit.

Kommunens intäktsräntor har ökat något mot föregående år eftersom de ska spegla kommunens finansieringskostnader.

Kommunens lånefordringar uppgår vid delårsbokslutet till 200,1 mnkr. Detta är en minskning från årsskiftet med -11,9 mnkr och den beror på amortering av de lånefordringar kommunen har. Med den gamla reservation för kundförluster som finns om 2,6 mnkr är nettobeloppet för långfristiga fordringar 197,5 mnkr. Amortering av lån har i huvudsak skett enligt plan förutom gällande Vetlanda Bågskytteklubb och lämnat amorteringsansånd till Vetlanda Racketklubb.

Under 2024 har överskottsutdelning med 1,1 mnkr från Kommuninvest intäktsförts. För stärka solvensgraden hos Kommuninvest har kommunen under året sedan återbetalat 2,7 mnkr vilket har ökat andelskapitalet.

Ett ränteläge som inte har gått ner i en långsammare takt än förväntat har påverkat ränteintäkterna i positiv riktning och räntekostnaderna i negativ riktning.

De finansiella intäkterna blev för 2024 7,1 mnkr högre än budgeterat. Räntor på likvida medel står för den större delen av överskott mot budget medan övriga poster följer budget relativt väl. Av det budgeterade nyttjande av överskottsmedel hos Skandia (och i viss mån KPA) om 12,0 mnkr har 11,5 mnkr använts.

För att kommunen skulle klara ett positivt resultat under 2024 budgeterades en utdelning om

12,0 mnkr från Stadshuskoncernen vilken har följt budget.

Kommunens totala låneskuld uppgår vid årsbokslutet till 576,2 mnkr inklusive den post på 10 mnkr som bokats upp som kortfristig del. Detta är en ökning med 50 mnkr sedan föregående årsskifte. Upplåningen syftade främst till att möta ett likviditetsbehov över årsskiftet men hjälper också till att klara årets investeringsvolym.

Finansiella kostnader blev 3,7 mnkr högre än budget. Orsaken är som nämnts ovan att räntan förväntats sjunka i ett snabbare tempo samt att upplåning inte behövt ske i den takt som budgeterats för.

Avskrivningar/nedskrivningar, internränta, reavinster och reaförluster

Reavinsterna är under 2024 lägre än föregående år, till stor del beroende på att tomtförsäljningar i området Himlabackarna fortsatt minska. Vid bokslutet uppgår reavinsterna för sålda fastigheter till +1,1 mnkr. Inga reaförlusterna har redovisats under året för finansförvaltningen.

Nedskrivningar har skett av ett några anläggnings-tillgångar efter genomgång. Främst gäller det anläggningar där det bokförda värdet konstaterats vara för högt. Totalt har detta medfört kostnader på 0,8 mnkr i bokslutet för 2024.

Avskrivningar och ränta räknas på innevarande års investeringar. Kapitaltjänstkostnaderna för fastigheter förs mot finansförvaltningen vilket gör att effekten av lägre eller högre investeringar än planerat ligger helt inom finansförvaltningen och avvikelser på grund av kapitaltjänst mot framför allt den tekniska förvaltningen undviks.

På grund av en lägre investeringsvolym än budgeterat har den internränta som påförts förvaltningarna blivit lägre än budget och därmed uppstår ett underskott om -2,0 mnkr.

Här redovisas även den justeringspost för avskrivningar där den beslutade avskrivningsbudgeten stäms av mot den budget som läggs ut på nämnderna (under 2024–1,3 mnkr).

Kommunala bolag

Vetlanda Stadshus AB

Bolaget har till syfte att äga och förvalta aktier i kommunala bolag inom Vetlanda kommun och därmed förenlig verksamhet. Bolaget bildades i december 2002. Den verksamhet som bedrivs i bolaget handlar till största delen om styrning och samordning mellan dotterbolagen.

Ekonomi

Bolagets resultat för 2024 är -918 tkr som till största delen beror på ökade räntekostnader.

Händelser under året

Kommunfullmäktige beslutade under året att förvärva bolaget Östanå fastighets AB. Förvärvet är genomfört. Kommunfullmäktige beslutade också att förvärva bolaget Vetlanda Hammarbandet 1 AB som består av en obebyggd fastighet.

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	0	0
Rörelsens kostnader	-477	-425
Rörelseresultat före avskrivningar	-477	-425
Avskrivningar	0	0
Rörelseresultat efter avskrivningar	-477	-425
Finansiella intäkter (aktieutdelning)	3 000	0
Finansiella kostnader	-3 914	-2 493
Rörelseresultat efter finansiella intäkter/kostnader	-1 391	-2 918
Koncernbidrag	475	425
Resultat före skatt	-916	-2 493
Skatt	-2	0
Årets resultat	-918	-2 493

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	135 468	132 032
Omsättningstillgångar	1 699	425
Summa tillgångar	137 167	132 457
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Aktiekapital	4 000	4 000
Balanserad vinst	5 203	19 697
Årets resultat	-918	-2 493
Summa eget kapital	8 285	21 204
Skulder		
Långfristiga skulder	96 000	96 000
Kortfristiga skulder	32 882	15 253
Summa skulder	128 882	111 253
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	137 167	132 457

Njudung Energi Vetlanda AB

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	498 025	482 062
Rörelsens kostnader	-403 209	-375 798
Avskrivningar	-68 507	-64 690
Rörelseresultat efter avskrivningar	26 309	41 574
Finansiella intäkter	1 943	3 482
Finansiella kostnader	-11 422	-11 077
Rörelseresultat efter finansiella intäkter/kostnader	16 830	33 979
Bokslutsdispositioner / Koncernbidrag	-425	-425
Resultat före skatt	16 405	33 554
Skatt	-3 322	-6 648
Årets resultat	13 083	26 906

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	1 090 247	1 080 900
Omsättningstillgångar	166 332	171 270
Summa tillgångar	1 256 579	1 252 170
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	468 023	441 117
Förändring eget kapital/Utdelning	-3 000	0
Årets resultat	13 083	26 906
Summa eget kapital	478 105	468 023
Avsättningar	144 754	136 488
Skulder		
Långfristiga skulder	313 978	320 067
Kortfristiga skulder	319 742	327 592
Summa skulder	633 720	647 659
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 256 579	1 252 170

Allmänt om verksamheten

Njudung Energi Vetlanda AB är moderbolag i en koncern med dotterbolaget Njudung Vetlanda Elnät AB, 556819-4749.

Njudung Energi Vetlanda AB har sitt säte i Vetlanda, Jönköpings län.

Verksamheten i bolaget omfattar tillhandahållande av elproduktion, produktion och distribution av fjärrvärme, tillhandahållande av system för rening och distribution av vatten samt system för miljöriktigt omhändertagande av spill- och dagvatten. I bolaget ingår vidare miljöverksamhet vilket innebär mottagning, sortering och deponering av industriavfall och förorenade massor. Inom verksamhetsgrenen Bredband bedriver bolaget drift och utbyggnad av fiberoptiskt nät för bland annat datakommunikation.

I dotterbolaget Njudung Vetlanda Elnät AB bedrivs verksamhet inom elnät samt vägbelysning.

I den operativa verksamheten ingår också intresseföretaget Njudung Energi Sävsjö AB, 556190-5802. Bolaget ägs till hälften vardera av Njudung Energi Vetlanda AB och Sävsjö kommun.

Koncernens personal är anställd i moderbolaget. Dotterbolagen samt Njudung Energi Sävsjö AB köper personal- och ledningstjänster från Njudung Energi Vetlanda AB.

Njudung Energi Vetlanda AB är helägt dotterbolag till Vetlanda Stadshus AB, org.nr. 556634-0302, som i sin tur är helägt av Vetlanda kommun. Bolaget har sitt säte i Vetlanda.

Omsättning och resultat

Koncernens nettoomsättning har ökat med 4,0% och moderföretagets nettoomsättning har ökat med 5,2%. I den breda verksamhet som bedrivs föreligger inga väsentliga eller oväntade avvikelser för något specifikt affärsområde. Omsättningsminskningen är främst relaterad till lägre elpriser vilket medfört en omsättningsminskning inom området elhandel.

Väsentliga händelser under året

Rysslands pågående krig mot Ukraina samt kriget i mellanöstern fortsätter påverka säkerhetsläget i Europa. Detta har i första hand påverkat koncernen negativt med ökade kostnader i samtliga våra

verksamheter. Vi märker även av att riskerna ökat för dataintrång och en större volatilitet på energimarknaden vilket kan öka risken för kundförluster och minskade leveransvolymen till våra kunder.

Beslut har fattats att bolaget from 2024-01-01 tar över driften av gatubelysning som tidigare bedrivits i dotterbolaget Njudung Vetlanda Elnät AB (org.nr 556819-4749).

Förväntad framtida utveckling

Koncernens utveckling har koppling till befolknings- och näringslivsutvecklingen i Vetlanda kommun, med tyngdpunkt i tätorten. Med anledning av de anläggningstillgångar som förvaltas är risken av en tillbakagång i utveckling större än vad nyttan är för bolaget vid en tillväxt eller jämviktssituation. I nuläget finns en tydligare tendens till starkare befolkningstillväxt i kommunen.

Det finns ett konstant behov av underhåll och reinvestering av de anläggningar som förvaltas och ambitionen är att öka aktiviteten inom detta område. Detta gäller i synnerhet för våra VA-anläggningar där ett omfattande behov av renovering och/eller nybyggnationer bör genomföras under de närmsta åren.

De goda erfarenheterna av samarbetet med Sävsjö Kommun avseende intresseföretaget Njudung Energi Sävsjö AB samt andra befintliga samarbeten stöder den sedan tidigare tagna strategin att vara fortsatt aktiv i att utveckla nya och befintliga samarbeten med andra aktörer, kommuner och kommunala bolag inom de olika verksamhetsgrenarna.

Med tanke på de ökade kostnaderna som bolaget har, främst relaterad till den höga inflationen, samt att taxorna inte höjts i motsvarande mån förväntas bolagen de närmsta åren redovisa ett lägre rörelseresultat än under tidigare år.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Med den bredd av verksamheter som bedrivs inom koncernen föreligger exponering för ett flertal olika risker.

Koncernens försäkringsskydd uppdateras kontinuerligt med stöd av extern rådgivare.

Bolaget har under året fått se försämrad likviditet främst relaterad till stora investeringar och en sämre

lönsamhet. Bolaget har under slutet av året lånat upp 25 miljoner kronor. Koncernen tillämpar av Vetlanda kommun fastställd finansieringspolicy. Bolagets riskhantering i enlighet med policyn innebär spridning av ränte- och kapitalbindning i befintliga krediter.

Beträffande prisriskerna i det som bolaget köper varje år står inköp av bränsle till fjärrvärme-produktionen för den största risken. För närvarande tillämpas ettåriga avtal för dessa inköp.

På intäktssidan finns risker framför allt i vilka priser som erhålls för den elkraft som produceras. Försäljningen av detta sker månatligen på spotmarknaden och är inte prissäkrad.

Inom elhandelsverksamheten är risknivån låg då de traditionella elhandelsriskerna hanteras av den samarbetspartner som handeln bedrivs tillsammans med. För den elkraft som koncernen själv förbrukar finns en strategi med succesiva prissäkringar med en horisont på ca ett år för att kunna prognosticera dessa kostnader.

Säkerhetsläget i Europa har försämrats och detta har i första hand påverkat koncernen negativt med ökade kostnader i samtliga våra verksamheter samt att en ständig risk för dataintrång föreligger. Konjunkturläget gör att riskerna för kundförluster ökat och att det finns risk för minskade leverans-volymer till våra kunder.

Bolagets räntekostnader har under året minskat vilket beror på amorteringar samt ränteswapar som begränsat de höjda marknadsräntorna. Bolaget håller sig inom den räntepolicy som är beslutad och bedömer att riskerna är begränsade utifrån nuvarande upplåning och förväntat ränteläge.

Hållbarhetsupplysningar

En betydande del av bolagets verksamhet utgörs av verksamheter som är tillstånds- eller anmälnings-pliktiga enligt miljöbalken. Dessa verksamheter följs löpande upp och det upprättas årligen miljö-rapporter till respektive tillsynsmyndighet. Mer information om dessa verksamheter framgår i avsnitt "Tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken" nedan.

Personalredovisning upprättas årligen och presenteras i styrelsen. Redovisningen innehåller information om ålders- och könsstruktur i bolaget. I redovisningen belyses även personalomsättning, sjukfrånvaro, frisknärvaro samt arbetsmiljöfaktorer.

Bolaget gör årligen en lönekartläggning för att säkerställa att det inte föreligger osakliga löneskillnader utifrån kön. Lönekartläggningen används också för att säkerställa en god lönestruktur. Åtgärdsplan upprättas vid identifiering av osakliga löneskillnader eller brister i löne-strukturen.

Bolaget bedriver systematiskt arbetsmiljöarbete för att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.

Arbetet omfattar såväl fysiska som psykosociala arbetsförhållanden. Som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs årligen en medarbetarundersökning. Den omfattar områdena hälsa, likabehandling, ledarskap, medarbetarskap och kvalitet. Undersökningen följs upp och åtgärdsplaner upprättas.

Bolaget har genom arbetsgivarorganisationen Sobona tecknat kollektivavtal med SEKO, Kommunal, Ledarna, förtecknade Saco-förbund samt Vision.

Hållbarhetsrapport

Hållbarhetsrapport för 2024 finns på hemsidan www.njudung.se och under rubriken "Hållbarhetsrapport".

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Koncernen

Endast i moderbolaget bedrivs tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.

Moderföretaget

Moderföretaget bedriver tillståndspliktiga verksamheter vid fjärrvärmecentralerna i Stickanområdet, Vetlanda avloppsreningsverk samt Flishults avfallsbehandlingsanläggning, samtliga i Vetlanda kommun.

Tillsynsmyndighet är Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Den tillståndspliktiga fjärrvärmeverksamheten påverkar miljön genom:

- lukt,
- buller,
- utsläpp av rökgaser till luft,
- utsläpp av aska till mark och vatten samt
- utsläpp av avlopps-, kondensat- och processvatten till vatten via kommunalt reningsverk.

Den tillståndspliktiga avloppsverksamheten påverkar miljön genom:

- lukt,
- buller samt
- utsläpp av fosfor, kväve och andra syreförbrukande ämnen till vatten.

Den tillståndspliktiga avfallsverksamheten påverkar miljön genom:

- lukt,
- buller,
- utsläpp av lakvatten till mark-, yt- och grundvatten i närområdet samt
- visst utsläpp av deponigas till luft.

Då den tillståndspliktiga avfallsverksamheten hanterar flytande avfall och ger upphov till avfall i form av spillvatten och slam finns en risk för påverkan på mark, yt- och grundvatten i närområdet. Då spillvattnet leds till det kommunala reningsverket finns också en risk att föroreningar

följer med till reningsverket som helt eller delvis kan slå ut den biologiska reningen. Kontrollprogram finns upprättat och anläggningen är utformad för att förhindra dessa typer av negativ påverkan på miljön och människors hälsa. Vidare påverkar verksamheten den omgivande miljön med lukt och buller.

Utöver ovan nämnda tillstånd finns ett flertal anmälningspliktiga verksamheter inom avfallshantering, avloppsrening och fjärrvärme. Tillsynsmyndighet i dessa fall är Vetlanda kommun.

Med de verksamheter som drivs enligt miljötillstånd och regler i miljöbalken uppstår årligen ett antal avvikelser eller överträdelser av gränsvärden som rapporteras till berörd tillsynsmyndighet. När avvikelser eller överträdelser uppstått utreds dessa i dialog med tillsynsmyndigheterna för att konstatera eventuella konsekvenser och för att undvika upprepning.

De tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheterna omfattar en betydande del av koncernens verksamhet varför de är av väsentlig betydelse för företaget. Nuvarande tillstånd bedöms vara tillräckliga till sin utformning och omfattning för koncernens verksamhet och utveckling under de kommande överblickbara åren.

Witalabostäder AB

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	97 461	91 981
Rörelsens kostnader	-64 944	-66 060
Avskrivningar	-17 453	-16 759
Rörelseresultat efter avskrivningar	15 064	9 162
Finansiella intäkter	402	233
Finansiella kostnader	-14 765	-12 559
Rörelseresultat efter finansiella intäkter/kostnader	701	-3 164
Bokslutsdispositioner		
Koncernbidrag	2 295	3 480
Resultat före skatt	2 996	316
Skatt	-1 731	-1 177
Årets resultat	1 265	-861

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	560 686	519 993
Omsättningstillgångar	7 881	7 807
Summa tillgångar	568 567	527 800
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	55 366	56 227
Förändring eget kapital/Aktieägartillskott		
Årets resultat	1 265	-861
Summa eget kapital	56 631	55 366
Avsättningar	9 425	7 694
Obeskattade reserver	1 830	1 830
Skulder		
Långfristiga skulder	300 551	296 601
Kortfristiga skulder	200 130	166 309
Skulder	500 681	462 910
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	568 567	527 800

Bolagets verksamhet består av att äga, bygga och förvalta bostadshus i Vetlanda kommun. Bolaget är ett helägt dotterbolag till Vetlanda Stadshus AB, som ägs av Vetlanda kommun.

Personal

Det är genom medarbetarna som de goda och varaktiga relationerna med hyresgäster skapas. Den lojalitet och det engagemang som finns hos medarbetarna är en ovärderlig tillgång för bolaget och våra hyresgäster. Medeltalet anställda uppgick till 25 personer 2024

(25). Total sjukfrånvaro bestående av både lång- och korttidsfrånvaro var 2,2 % under 2024 (2,6 %). Frånvarotalet får anses vara på en mer normal nivå jämfört med åren då Covid-19 hade större påverkan på sjukfrånvaron inom bolaget. Samarbete har skett med Gotahälsan och arbetsmiljö- samt friskvårdsarbete sker kontinuerligt. Pensionsförpliktelserna gentemot tjänstemän och kollektivanställda är garanterade genom försäkringslösning. Bolaget har haft sin nuvarande organisation sedan 2022.

Organisationsanslutning

Witalabostäder är medlem i intresseorganisationen Sveriges Allmännyttä (SVAN) och arbetsgivarorganisationen Fastigo (Fastighetsbranschens arbetsgivarorganisation).

Dessutom är företaget delägare i Husbyggnadsvaror HBV Förening (HBV) som är allmännyttornas inköpscentral.

Hyresgästerna

Bolagets mål är nöjda hyresgäster och under året har ett antal aktiviteter genomförts för ökad samverkan, trygghet och trivsel bland hyresgästerna. Aktiviteterna har i stor utsträckning skett i samverkan med Hyresgästföreningen (HGF) men också i samarbete med ideella kultur- och idrottsföreningar. Under 2024 har åtgärder efter tidigare års trygghetsvandringar genomförts och nya trygghetsvandringar har genomförts under av 2024. Trygghetsvandringar är en naturlig del av bolagets arbete tillsammans med hyresgästerna och HGF. Witalabostäder har ett avtal med HGF avseende boinflytande vilket utgör ramverket för hur parterna ska samarbeta i löpande förvaltning och vid genomförande av projekt.

I september 2024 genomfördes en Nöjd-Kund-Index (NKI) undersökning bland bolagets hyresgäster. Utfallet gav ett NKI om 71,4. Vid mätningen 2022 var indexet 73,8. Bolagets mål är att detta index ska vara minst 70. Målet har nu därmed uppfyllts vid två mätningar i rad.

Fastighetsförvaltningen

Verksamheten bedrivs med egen personal samt med hjälp av upphandlade tjänster. Under 2022 ändrades organisationen till en mer processororienterad organisation. Därmed har även arbetsformerna reviderats och utvecklats i syfte att förbättra och utveckla skötsel, drift och underhåll av bolagets fastigheter för att uppnå en ökad attraktivitet bland nuvarande och blivande hyresgäster.

Gällande fastighetsbeståndet finns bostadslägenheternas antal, storlek och geografiska fördelning redovisade i tabell. Under 2022 tecknade Witalabostäder markanvisningsavtal gällande del av fastigheten Broby 22:35 vid Valåkravägen i Landsbro. Köp av fastigheten kommer färdigställas under 2025. Witalabostäder tecknade under slutet av 2024 köpekontrakt för fastigheten Fjällskivlingen 1 på Kantarellvägen i Vetlanda. Fastighetsaffären slutförs under 2025 och på Fjällskivlingen 1 uppförs ett LSS-boende som i sin helhet är uthyrt till Vetlanda kommun.

Under 2024 har bolaget också genom fastighetsreglering avyttrat en mindre del av fastigheten Vetlanda Ökna-Kvill 1:50 i Kvillsfors till Vetlanda kommun. I samma fastighetsreglering har bolaget från Vetlanda kommun förvärvat mindre delar av fastigheterna Vetlanda Ökna-Kvill 1:19 och 1:258 i Kvillsfors. Anskaffningsvärde och värdeminskning för bolagets fastigheter redovisas i not 6.

Försäkringar

Bolaget har en företagsförsäkring via Länsförsäkringar. Samtliga fastigheter är försäkrade till fullvärde hos Länsförsäkringar. Fordon och maskiner är försäkrade hos Ryan Specialty Nordics.

Nyproduktion, större underhållsprojekt och investeringar

Ett stort underhållsprojekt i form av renovering av bolagets fastigheter på Höjdgatan i Myresjö (33

lägenheter) har färdigställts under 2024. I projektet renoveras samtliga byggnader och utemiljöer. Bolaget har under året reviderat sin investerings- och underhållsplan. Den reviderade planen har varit underlag för bolagets affärsplan för 2025-2028. På Kullgatan 51 i Vetlanda har upphandling för renovering av 20 lägenheter slutförts och entreprenadarbetena påbörjades i slutet av 2024.

Under 2024 har arbetet med nyproduktion av 60 lägenheter på Skytteparksvägen (Skytteparken) stått stilla då bygglovets överklagades till Mark- och miljödomstolen den 22/1 2024. Vid årsskiftet 2024/2025 hade ingen dom meddelats utan dom meddelades från domstolen den 10/1 2025. Domen innebar att bygglovets ligger fast men denna dom kan överklagas till Mark- och miljööverdomstolen till och med 2025-01-31. Upphandling för nybyggnation av fyra till sex markplanslägenheter på Valåkravägen i Landsbro slutfördes och bygglov lämnades in under 2024. Utöver Skytteparksvägen och Valåkravägen har bolaget upphandlat byggnationen av ett nytt LSS-boende till Vård- och Omsorgsförvaltningen, Vetlanda kommun. Boendet har genom tecknande av hyreskontrakt hyrts ut i sin helhet till Vetlanda kommun. Efter tecknat hyreskontrakt inleddes byggnationen under slutet av året.

Under 2024 redovisade Witalabostäder underlag för bidrag avseende energieffektiviseringar i samband med tidigare genomförda renoveringar på Kantarellvägen 4-34 till Länsstyrelsen. Efter beslut av Länsstyrelsen erhöll bolaget bidrag från Boverket för genomförda energieffektiviseringar motsvarande 1 125 tkr.

Underhåll/Standardförbättringar

Underhållsarbeten har utförts till en kostnad av 14 778 tkr (17 826 tkr). Detta innefattar bland annat lägenhetsunderhåll bestående av köks- och badrumsrenoveringar, nya ytskikt och vitvaror. Detta har genomförts kontinuerligt under 2024 och i större omfattning i våra fastigheter med adresser på Stens väg. Utöver lägenhetsunderhåll har många andra underhållsåtgärder genomförts och nedan finns exempel på specifika underhållsarbeten och standardförbättringar som har utförts under 2024:

- Trapphus och korridorer på Kettilsgatan 3-5 har målats och belysning har bytts ut för att minska energiåtgången

- Renovering av utvändiga källartrappor och målning av källargångar på Stens väg 4-14
- Invändig målning av trapphus på Lasarettsgatan 33 och 37
- Nyrenoverad tvättstuga med energieffektiviserad maskinpark på Alberts väg 3 i Kvillsfors
- Nya lägenhetsdörrar och ny belysning källaren på Alberts väg 3 i Kvillsfors
- Ny och energieffektivare värmepump på Radhusgränd 1-8 i Landsbro
- Utökad och förnyad energieffektivare utebelysning på Betesvägen 2-103
- Ny energieffektivare utebelysning på adresserna Stenberga 25 A-H och 29 A i Stenberga

Förutom underhållet har reparationer för 5 862 tkr (5 323 tkr) utförts.

Miljöpåverkan

Målet med bolagets miljöarbete är att bidra till en hållbar utveckling genom att i största möjliga mån minimera miljöpåverkan. Anmälningsskyldig verksamhet bedrivs enligt miljöbalken och avser bland annat obligatorisk ventilationskontroll (OVK), förordningen om bekämpningsmedel, PCB, köldmediekungörelsen och farligt avfall. Den anmälningsskyldiga mängden farligt avfall är mycket begränsad inom bolaget. Rutiner och arbetssätt för farligt avfall sker enligt gällande lagkrav. För attraktiva bostäder och lokaler är det viktigt med en bra fungerande och energieffektiv ventilation med rätt luftkvalitet. Ventilationskontroller med rengöring och luftflödesmätning genomförs regelbundet enligt gällande regler och bolaget följer kravet på OVK.

Bolaget har som mål att minska energiförbrukningen i sina fastigheter samt att ha en fossilfri personbilsflotta senast vid utgången av 2026 och under första halvåret tog bolaget ytterligare 8 elbilar i drift. Sammantaget består Witalabostäders personbilsflotta av 59 % fossilfria personbilar.

Vatten

Bolaget strävar efter en effektiv och hållbar vattenförbrukning genom kontinuerliga avläsningar och uppföljning av förbrukningen. När eventuella brister upptäcks hanteras dessa så snart som möjligt genom systematisk felsökning och efterföljande åtgärder.

Detta är viktigt då vatten är vårt viktigaste livsmedel och en resurs som vi behöver använda på ett klokt och hållbart sätt. Bolagets arbetssätt med kontinuerlig uppföljning och åtgärder är viktiga delar för att bibehålla en god hushållning med vatten.

Energi

Genom att ständigt arbeta med att förbättra våra fastigheters olika energisystem har bolaget som ambition att minimera energiuttaget med bibehållen kvalitet för hyresgästerna. Bolaget har kopplat detta till målet att förbättra energiklassen för minst tre fastigheter senast 2028. Uppvärmning av bolagets fastigheter sker med fjärrvärme, bergvärme och elvärme men bolaget arbetar också med värmeåtervinning för att skapa effektiva uppvärmningssystem. Energiuppföljningar genomförs en gång per månad där genomgång avseende förbrukning av el och värme ger goda möjligheter att agera på avvikelser samt hitta förbättringar. Bolaget har under 2024 fortsatt allokera resurser till detta område då priserna på energi har varierat och avseende fjärrvärme fortsätter öka kraftigt. Dessa satsningar har varit viktiga såväl som kortsiktig åtgärd mot akuta situationer likt 2022 men också som en långsiktig satsning på minskad energiförbrukning för att bättre stå emot fluktuerande priser. Bolagets kostnader för energi (el och värme) ökade 2024 med endast 400 tkr jämfört med 2023. Kostnaderna på 400 tkr motsvarar en ökning med 3,7 % vilket ska jämföras med höjningen av taxan för fjärrvärme som höjdes med 19 %.

Hyresmarknaden och hyror

Vid ingången av året var 918 (94,4 %) lägenheter uthyrda av totalt 972. Vid årets slut var 878 (90,3 %) lägenheter uthyrda av totalt 972. Av de 94 outhyrda lägenheterna var 50 under renovering och 44 vakanta. Det totala hyresbortfallet exklusive projektrabatter under 2024 uppgår till 4 956 tkr (4 031 tkr 2023). Det ökade hyresbortfallet beror på att antalet vakanser har ökat men också på att antalet lägenheter som renoverats varit fler än föregående år. För sammanställning se not 2. Renoveringsstödet som är upptaget i not 2 är beviljat för renovering av fastigheten Kantarellen 1. Efterfrågan på hyresrätter i Vetlanda har under 2024 avtagit något.

Under slutet av 2024 kom Witalabostäder och HGF överens om att hyran för samtliga bostadslägenheter i Witalabostäders fastighetsbestånd höjs med 4,8 % från och med 2025-01-01. Denna höjning motsvarar inte de kostnadsökningar som bolaget haft men följer i stort den genomsnittliga höjningen hos allmännyttiga bolag i Sverige.

Framtiden

Under 2024 antog bolagets styrelse en ny affärsplan för perioden 2025-2028. I denna affärsplan beskriver bolaget sina övergripande strategier och mål för den kommande perioden. Två saker kommer tydligt påverka bolaget inom tids-perioden för affärsplanen. Det ena är EU-direktivet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) som gäller för bolaget från och med redovisningsåret 2025. Det andra är fastighetsnära insamling (FNI) av avfall och huvudregeln är att förpackningsavfall samt livsmedels- eller köksavfall ska samlas in från den fastighet där ett hushåll har avfall eller där avfallet produceras. Utöver CSRD och FNI kommer även digitaliseringen och implementationen av AI i vårt samhälle påverka bolaget. Med lägre räntor och lägre inflation finns viss tillförsikt om en bättre ekonomisk konjunktur men samtidigt finns orosmoln med främst en ökad vakansgrad som behöver sänkas.

Från 1 januari 2011 gäller lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Denna lag gäller för allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och ställer krav på att bolagen bedrivs utifrån perspektiven affärsmässighet och samhällsnytta. Detta innebär bland annat att bolagen ska ha marknadsmässiga avkastningskrav. Lagen påverkar kommunens roll som ägare, relationen mellan kommun och bolag samt kommunens möjlighet att använda bostadsföretaget som ett verktyg för bostadsförsörjning. Utifrån gällande lagstiftning och statusen på bolagets fastigheter kommer verksamheten bedrivas utifrån den långsiktiga investerings- och underhållsplan som togs fram under 2020 och som reviderades under 2024. Syftet med planen är att långsiktigt säkerställa att bolagets fastighetsbestånd utvecklas positivt samt att ta fram ett underlag för kommande finansieringsbehov. Kommande större renoveringsprojekt är planerade till fastigheterna Lärkträdet 2/Poppeln 2 (Kullgatan 39-53) och Falken 16 (Norra Bollgatan 9-11) i Vetlanda.

Avseende fastigheter för nyproduktion så har bolaget idag fastigheter med adresser på Kullgatan och Skytteparksvägen som är planlagda för bostäder och där kan cirka 120 nya lägenheter uppföras. En första etapp för nyproduktion av 60 lägenheter i ett punkthus är beslutad av bolaget och beslutet godkändes av ägaren under andra halvan av 2022 och byggstart kan förhoppningsvis ske under våren 2025. Utöver detta har bolaget ett markanvisningsavtal för nya bostäder på fastigheten Broby 22:35 i Landsbro. Dessutom saknas bostäder för LSS-boende i Vetlanda vilket Witalabostäder i enlighet med direktiv från ägaren kommer att färdigställa under 2025. Utöver nya bostäder har bolaget som ambition att under kommande år satsa på fler solceller för energiproduktion. Solcellerna kommer i någon form kombineras med energilagring.

Att fortsätta bygga goda relation med hyresgästerna genom allt från information till medinflytande är fortsatt viktigt för engagemang, trygghet och trivsel. Utöver detta avser bolaget att arbeta vidare med att ytterligare stärka samverkan med HGF. En aktivitet som fortsätter är att utbilda bolagets nya hyresgäster i vad det innebär att bo i en hyresrätt med såväl rättigheter som skyldigheter, trivsel med grannar samt hur lägenheten och fastigheten fungerar rent praktiskt. Utöver utbildning av nya hyresgäster kommer bolaget fortsätta genomföra trygghetsvandringar tillsammans med hyresgäster och HGF.

Såväl i förvaltningsarbetet som vid projekt är det bolagets ambition att fortsätta utveckla innehållet i bostaden med olika tjänster. Dessa tjänster kan tillhandahållas av såväl Witalabostäder som av olika samarbetspartners. Det är fortsatt viktigt att bolagets verksamhet bedrivs socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart så att vi bidrar till en hållbar utveckling så att de globala målen i Agenda 2030 nås.

AB Vetlanda Industrilokaler

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	16 493	18 683
Rörelsens kostnader	-6 948	-6 352
Avskrivningar	-4 337	-5 232
Rörelseresultat efter avskrivningar	5 208	7 099
Finansiella intäkter	128	79
Finansiella kostnader	-3 113	-2 816
Rörelseresultat efter finansiella intäkter/kostnader	2 223	4 362
Koncernbidrag	-1 800	-2 620
Resultat före skatt	423	1 742
Skatt	-202	-359
ÅRETS RESULTAT	221	1 383

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	145 229	154 672
Omsättningstillgångar	4 337	8 393
Summa tillgångar	149 566	163 065
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	17 973	16 590
Förändring eget kapital	0	0
Årets resultat	221	1 383
Summa eget kapital	18 194	17 973
Avsättningar		
Uppskjuten skatt	7 330	7 128
Skulder		
Långfristiga skulder	88 025	82 119
Kortfristiga skulder	36 017	55 845
Summa skulder	124 042	137 964
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	149 566	163 065

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Vetlanda kommun förvärva, bygga och förvalta industrifastigheter för skilda branscher samt annan därmed förenlig verksamhet.

Vetlanda Industrilokaler AB ska - på affärsmässiga grunder - tillhandahålla ändamålsenliga industri-lokaler för företag i uppstartsfasen i skilda branscher i syfte att aktivt stimulera nyföretagandet i kommunen.

Bolagets syfte är att underlätta etablering och utveckling av industri- och serviceföretag genom att erbjuda för deras verksamhet ändamålsenliga och anpassningsbara lokaler.

Viktiga händelser under räkenskapsåret

Under 2024 har det fortsatt varit oroligt i vår omvärld med flertalet krig och konflikter. Detta har påverkat såväl vår omvärld som Vetlanda Industrilokaler och våra hyresgäster. Lågkonjunkturen till följd av den höga inflationen och det höga ränteläget, följde med under majoriteten av 2024. På kostnadssidan fortsatte taxorna för fjärrvärme samt vatten och avlopp kraftigt uppåt. Under andra halvåret dämpades dock inflationen och räntorna sänktes vilket ger förhoppningar om ett bättre läge inom en överskådlig framtid. Lokalt i Vetlanda har arbetsmarknaden tyvärr utvecklats negativt med ett flertal varsel hos olika arbetsgivare. Trots lägesbeskrivningen ovan samt med en medveten fortsatt satsning på underhåll redovisar Vetlanda Industrilokaler ett positivt resultat före skatt och bokslutsdispositioner.

Inför 2025 innebär detta att bolagets vanligaste index (Konsumentprisindex, KPI) för höjning av hyror har gått upp med 1,57 % från oktober 2023 till oktober 2024. Läget för bolagets hyresgäster har också påverkats av ovan nämnda förutsättningar. Bolaget har arbetat enligt den investerings- och underhållsplan som togs fram och fastställdes under 2021 och reviderades 2023 samt enligt affärsplanen för åren 2021 – 2024. Bolaget har också under året fastställt en ny affärsplan avseende perioden 2025-2028.

Under 2024 har bolaget tecknat hyreskontrakt med en ny hyresgäst, Aquajet, som kommer hyra strax över 4 000 kvm nyproducerade industrilokaler och kontor samt all övrig mark på fastigheten Trucken

11. Projektet genomförs då hyresgästen har stora behov av större och mer ändamålsenliga lokaler för att kunna växa. Upphandlingen för att producera denna industri-byggnad slutfördes under 2024 och förberedande markarbeten genomfördes under slutet av året.

Under 2024 genomförde bolaget två fastighetsaffärer, en försäljning och ett förvärv. Försäljningen genomfördes avseende fastigheten Blockskarven 1 på Hammargatan i Vetlanda och förvärvet genomfördes avseende fastigheten Trucken 5 på Stålvägen 3 i Vetlanda. Blockskarven 1 såldes till en av hyresgästerna i fastigheten och överlåtelsen gjordes 2024-04-02. Trucken 5 förvärvades av Pilkington, som under slutet av 2023 avslutade sin verksamhet i Vetlanda. Vetlanda Industrilokaler övertog fastigheten 2024-06-03. Fastigheten Trucken 5 har ett gott läge och under hösten tecknade Vetlanda Industrilokaler hyreskontrakt med två nya hyresgäster, Windings och Hitech. För dessa båda hyresgäster inleddes därför ombyggnationer av olika delar av fastigheten. Windings flyttar in under kvartal ett 2025 och Hitech flyttar in i december 2025. Utöver dessa båda hyresgäster har ett två kortare hyreskontrakt tecknats för olika ytor i fastigheten. Vetlanda Industrilokaler har i slutet av 2024 cirka 3 500 kvm att arbeta vidare med för nya hyresgäster. De tre närmaste styckena ovan är goda exempel på att Vetlanda Industrilokaler uppfyller målsättningen och syftet med bolagets verksamhet. Flertalet mindre underhållsåtgärder har genomförts enligt plan. Bland annat har stora delar av inomhus-belysning på Forngatan 16 i Ekenässjön bytts ut. Dessutom har målningsarbeten ute och inne utförts på Traktorgatan 2 i Vetlanda.

Måluppfyllelse

De mål som är uppsatt för bolaget anses var uppnådda under året förutom avseende ett mål. Det mål som inte uppfylls är målet om förvärv och försäljningar av fastigheter. Målet är att antal förvärv ska vara fler än försäljningarna och här blev utfallet ett förvärv och en försäljning. Skälet till att bolaget inte uppnår målet är att inga fler affärsmässiga förvärv varit möjliga.

Affärsplanens mål har utformats utifrån gällande ägardirektiv. Kraven på bland annat samverkan, underställningsskyldighet och uppföljning har följts varför även dessa direktiv tillgodosetts. Det är viktigt att bolaget långsiktigt är affärsmässigt och genomför lönsamma projekt som över tid bidrar till stabil verksamhet, ekonomi samt positiv utveckling för bolaget men också för ägaren, Vetlanda kommun.

Framtida utveckling

Utveckling för bolagets hyresgäster samt övriga näringslivet är mer föränderlig i och med en instabil omvärld. Påverkan på respektive hyresgäst varierar och är beroende av vilken branschen hyresgästen verkar i. I vissa branscher har företagen fortsatt god orderingång och bra fart i verksamheten medan det i andra branscher har saktat in i takt med det förändrade omvärldsläget. Skulle ränteläget vara stabilt utifrån nuvarande nivå eller något lägre under kommande år förväntar sig bolaget att fler företag vill etablera eller expandera vilket skulle kunna leda till olika affärsmöjligheter för Vetlanda Industrilokaler.

Vetlanda Industrilokaler har som ambition att växa och behöver därför aktivt leta efter fastigheter som utifrån ett affärsmässigt perspektiv kan förvärvas. Angående den närmaste tidens utveckling av bolagets befintliga fastighetsbestånd kommer en förädling genom nybyggnad på Stålvägen 7 i Vetlanda att genomföras under 2025 och inledningen av 2026. Fastigheten hyrs enligt tecknat hyreskontrakt av det expanderande företaget Aquajet. Dessutom kommer ombyggnation av del av Stålvägen 3 i Vetlanda genomföras under 2025. De delar som byggs om är uthyrd till aktiebolagen Hitech och Windings. Båda företagen är verksamma inom industriell utbildning för att kompetensförsörja industrin inom två olika kompetensområden. Utöver ovan nämnda utvecklingsområden har bolaget möjligheter att utveckla resterande delar av Stålvägen 3 samt att det finns en möjlighet att bygga till på Stålvägen 9 i Vetlanda.

Bolaget strävar också efter att utöka/komplettera sitt fastighetsbestånd för att förbereda för framtida möjligheter att erbjuda företag lokaler för etablering och/eller expansion. Mer om bolagets framtida

utveckling och planer finns i affärsplanen för perioden 2025-2028 som styrelsen fastställt i oktober 2024. En tydlig strategi i affärsplanen är att bolaget ska växa genom förvärv av fastigheter. Förvärv av fastigheter ska dock endast ske om de affärsmässiga villkoren är tillräckligt bra för Vetlanda Industrilokaler. Samtliga initiativ ovan tillsammans med övriga kommande aktiviteter inom bolagets verksamhet syftar till att bolaget ska vara en attraktiv och drivande part vid nyetableringar och /eller expansioner i en attraktiv, hållbar och nytänkande kommun.

Magasinsgatan i Vetlanda Fastighets AB

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	1 363	1 385
Rörelsens kostnader	-766	-462
Avskrivningar	-39	-39
Rörelseresultat efter avskrivningar	558	884
Finansiella intäkter	1	0
Finansiella kostnader	-28	-31
Rörelseresultat efter finansiella intäkter/kostnader	531	853
Bokslutsdispositioner (lämnat koncernbidrag)	-545	-860
Resultat före skatt	-14	-7
Skatt	0	0
ÅRETS RESULTAT	-14	-7

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	4 608	2 201
Omsättningstillgångar	329	113
Summa tillgångar	4 937	2 314
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	399	406
Förändring eget kapital	0	0
Årets resultat	-14	-7
Summa eget kapital	385	399
Avsättningar		
Periodiseringsfond	150	150
Skulder		
Långfristiga skulder	0	0
Kortfristiga skulder	4 402	1 765
Summa skulder	4 402	1 765
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	4 937	2 314

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga och förvalta en större verksamhetslokal där Vetlanda kommun bedriver verksamhet inom funktionshinder-omsorgen. Förutom verksamhetslokalen ingår också en mindre fastighet med uthyrning av privatbostadslägenheter. Fastigheterna förvärvades under 2022 genom köp av bolag som enbart äger de aktuella fastigheterna.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

2023 beslutades om en budgetram för renovering av fastigheten på 6 000 tkr. Brandsäkerhet och åtgärder med anledning av verksamheten stod i fokus. Diskussion kring behovet av insatser fortsatte och i maj beslutades om tilläggsbudget. Den totala budgeten för investeringen är 7 440 tkr. I november evakuerades fastigheten för att göra de åtgärder som har påverkan på verksamheten.

Östanå i Vetlanda Fastighets AB

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	0	153
Rörelsens kostnader	-345	-48
Avskrivningar	-104	-104
Rörelseresultat efter avskrivningar	-449	1
Finansiella intäkter	1	0
Finansiella kostnader	-2	-1
Rörelseresultat efter finansiella intäkter/kostnader	-450	0
Bokslutsdispositioner (lämnat koncernbidrag)	0	0
Resultat före skatt	-450	0
Skatt	0	-2
ÅRETS RESULTAT	-450	-2

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	1 763	1 868
Omsättningstillgångar	48	258
Summa tillgångar	1 811	2 126
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	915	917
Förändring eget kapital	0	0
Årets resultat	-450	-2
Summa eget kapital	465	915
Avsättningar		
Periodiseringsfond	0	0
Skulder		
Långfristiga skulder	0	0
Kortfristiga skulder	1 346	1 211
Summa skulder	1 346	1 211
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 811	2 126

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Dialog om försäljning av bolaget pågår utifrån kommunalt beslut om avsiktsförklaring om förvärv om rätt förutsättningar kan uppnås. Fastigheten hålls igång så att den inte skall skadas. Vi har haft problem med vattenläcka som orsakat kostnader men inte påverkat fastigheten i övrigt.

Högländets Räddningstjänstförbund

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	134 788	130 038
(Varav medlemsbidrag)	(85 844)	(88 662)
Rörelsens kostnader	-126 532	-124 497
Avskrivningar	-4 796	-4 883
Rörelseresultat efter avskrivningar	3 461	658
Finansiella intäkter	726	371
Finansiella kostnader	-520	-462
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	3 667	567
Årets resultat	3 667	567

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	38 482	49 596
Omsättningstillgångar	63 961	49 941
Summa tillgångar	102 443	99 537
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	11 732	11 165
Medlemsinsats	10 000	10 000
Årets resultat	3 667	567
Summa eget kapital	25 399	21 732
Avsättningar	11 213	10 598
Skulder		
Långfristiga skulder	15 000	15 000
Kortfristiga skulder	50 831	52 207
Summa skulder	65 831	67 207
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	102 443	99 537

Höglandets Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund som bildades 2002 av Nässjö kommun (53 %) och Vetlanda kommun (47 %) tillsammans. Fördelningen bygger på invånarantalet i respektive kommun.

HRF arbetar i två parallella organisationer; en organisation för det dagliga (drift) och en vid utlarmning till olyckshändelse (insats). Driftorganisationen består av fem avdelningar, eller funktioner: Stöd till insats, Skydd mot olyckor, Myndighetsutövning, Drift och underhåll samt Kris och beredskap.

Hänt i verksamheten

Höglandets räddningstjänstförbund lägger ett synnerligen händelserikt år bakom sig. 2024 har präglats av en hög grad av förändring – i alla avseenden. I slutet av 2023 ansökte förbundet om dispens från gällande arbetstidsregler för att kunna fortsätta att bedriva verksamhet på ett schema där halvdygnspass kombinerades med heldygnspass. I mars kom beskedet att dispensen beviljades och att den gäller fram till hösten 2025. Detta i kombination med omstruktureringen av den operativa organisationen där förväntad förmåga att utföra vissa typer av arbetsuppgifter flyttades från RIB-organisationen till heltidsorganisationen. När arbetsmiljön för vår räddningspersonal i beredskap stärktes, samtidigt som kraven på efterlevnad av befintligt handlingsprogram säkerställdes, lades en god grund för det fortsatta omställningsarbetet.

Redan i april kom de första tecknen på att den åtta år gamla sviten av växande underskott var bruten. Tecknen visade sig vara helt korrekta då årets resultat uppgår till ett överskott om 3,7 mnkr. Överskottet beror inte enbart på ett gediget omställningsarbete inom förbundet utan stor del av summan, ca 2,5 mnkr, är kopplad till att förbundet fakturerat medlemmarna för samordnartjänsterna som inte kunnat tillsättas fullt ut förrän i början av 2025. Vissa delar av det arbete som de nya samordnarna skulle utföra har gjorts av annan personal. Det egentliga överskottet är således väsentligt lägre, ca 1,1 mnkr. Icke förty lämnar förbundet ett positivt resultat och har under året, av egen kraft, arbetat in åtskilliga miljoner kronor samtidigt som personalen fått bättre förutsättningar att leverera i det breda uppdraget och den operativa förmågan har stärkts i sin helhet.

Under året har även förbundets uppdrag fastställts. En extern utredare har genomlyst organisationens uppgiftskatalog och konstaterat att den historiskt varit tämligen otydlig, omfattande och divergerande. Utredningen har tydliggjort förbundets ansvarsområden, men även medlemmarnas uppdrag har förtydligats vilket varit positivt för alla parter. Förbundet har tillbaka i tiden dels tagit på sig, dels blivit ombedd att utföra uppgifter som inte alltid knutit an till organisationen. Det har varit en bidragande orsak till både hög personalomsättning och en haltande ekonomi. Förbundets grunduppdrag har under 2024 fastställts till räddningstjänst och olycksförebyggande arbete. Utifrån detta har ett grunduppdrag för förbundet formulerats och en temporär justering av HRF:s förbundsordning har antagits av respektive medlems kommunfullmäktige-församling under senhösten. Medlemmarnas ambition är att se över hela förbundsordningen inför ny mandatperiod 2027.

De delar av trygghets- och säkerhetsfrågorna som faller utanför räddningstjänstförbundets nya grunduppdrag har återförts ansvarsmässigt till medlemskommunerna. För att hantera och driva vissa delar av dessa köper medlemskommunerna samordningsuppdraget av förbundet. Detta gäller bland annat samordning av krisberedskap och civilt försvar.

Den 1 september genomfördes en omorganisation. Sju funktioner blev fem avdelningar. Medarbetarna fick anmäla sitt intresse för organisationens tjänster. Ingångsvärdet var att ingen skulle bli övertalig utan alla skulle beredas en tjänst i antingen Nässjö, Vetlanda eller som en del av RSB-organisationen (Räddningstjänstsamverkan Småland-Blekinge) som är förlagd till ledningscentralen i Jönköping. Omformningen pågår i samtliga avdelningar; en del har kommit längre än andra men processen pågår i hela organisationen. Några medarbetare har lämnat för annan arbetsgivare vilket var väntat. Dock har personalomsättningen minskat radikalt och förväntas också stabilisera sig allt eftersom organisationen finner sina former.

I och med ny organisation påbörjades också ett arbete med att införa ett enhetligt styrsystem i organisationen. Strukturen bygger på tillitsbaserad styrning. Från att ha varit tydligt fokuserad på kvantitet så centreras intresset för förbundets leverans mot kvalitet och kommuninvånarens

upplevelse av förbundets tjänster – det vill säga den nytta som förbundet gör för Greta (en generell omskrivning för kommuninvånaren). Styrsystemet öppnar för en ny transparens för politisk ledning, medarbetare och kommuninvånare.

Trots ett arbetsschema som i teorin ger mindre tillgänglig arbetstid så har ändå den sammanlagda produktiviteten ökat markant jämfört med tiden före 2024. Av en heltidstjänst schemalagd på Bilaga R kan använda ca 30 procent av arbetstiden till driftsuppdraget. Operativa arbetsuppgifter, som tidigare lagts ut på kontorstid, utförs nu på andra tider då medarbetarens driftsuppdrag ändå inte kan utföras

Även om mycket av räddningstjänstförbundets fokus under 2024 riktats mot de interna processerna så har verksamheten också påverkats av yttre omständigheter. Oro för framtiden ökar i samhället – en ökad arbetslöshet, högre räntor och en allmän osäkerhet gällande Sveriges säkerhet. Antalet krigshärdar runt om i världen har blivit flera, andelen människor som lever i en demokrati har sjunkit och spänningen mellan olika aktörer har ökat. Arbetet med civilt försvar och krisberedskap har med detta som bakgrund flyttats fram ytterligare. Frekvensen nyhetsinslag i media gällande olika aspekter av krisberedskap har ökat under året. Under 2024 utökades statens satsning i och med att statsbidragen till kommunerna höjdes så att det numera är möjligt att anställa samordnare för även det civila försvaret. Även de lokala förberedelserna har ökat under året. I kölvattnet av ett förtydligat grunduppdrag har HRF tagit steg framåt tillsammans med sina medlemskommuner och bland annat bemannat upp så att samtliga fem tjänster inom området krisberedskap/civilt försvar. Samtidigt förbereder sig den operativa verksamheten på de tilläggsuppgifter som kan komma att bli aktuella under höjd beredskap. En växande del av förbundets, och all annan kommunal verksamhet, präglas allt tydligare av förberedelser i riktning mot ett starkt totalförsvar.

Under året har invånarna i Nässjö och Vetlanda kommuner varit förskonade från större olycks-händelser. Förbundet har ryckt ut till sammanlagt 1 127 händelser, vilket är 22 färre jämfört med 2023. Sammanfattningsvis kan sägas att antalet insatser i Vetlanda kommun har minskat, antalet insatser i Nässjö kommun är oförändrade. Förbundet larmades under året till ett färre antal insatser till andra kommuner. Antalet byggnadsbränder har minskat, så även antalet trafikolyckor. Ingen avled av brand och tre personer omkom i trafikolycka, vilket är en person mindre jämfört med 2023.

Sommarperioden kan vara hårt drabbad av både skogsbränder och översvämningar – allt beroende på väderlek. Under 2024 drabbades medlemskommunerna av 18 bränder i skog och mark. De två mest omfattande inträffade i Vetlanda kommun och omfattade tillsammans ca 5 000 kvadratmeter. 18 bränder till trots så får ändå skogsbrandssäsongen sägas har varit gynnsam. Detta innebär att kostnaderna för den operativa verksamheten har varit relativt låg under 2024 vilket självklart också påverkat resultatet.

Höglandsförbundet

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Rörelsens intäkter	105 959	106 373
Rörelsens kostnader	-142 032	-128 378
Avskrivningar	-9 344	-8 171
Nedskrivningar/utrangeringar	0	0
Rörelseresultat efter avskrivningar	-45 417	-30 176
Avgifter från medlemskommunerna	45 369	34 200
Finansiella intäkter	561	936
Finansiella kostnader	-361	-414
Årets resultat	151	4 546

Balansräkning

Belopp i tkr	2024	2023
Tillgångar		
Anläggningstillgångar	37 392	30 466
Omsättningstillgångar	89 400	98 342
Summa tillgångar	126 793	128 808
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital	21 375	16 829
Årets resultat	151	4 546
Summa eget kapital	21 526	21 375
Avsättningar	11	0
Skulder		
Långfristiga skulder	15 000	15 000
Kortfristiga skulder	90 256	92 433
Summa skulder	105 256	107 433
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	126 793	128 808

Den kommunala koncernen

Höglandsförbundet har fem medlemskommuner. Dessa är Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda.

Höglandsförbundet är en plattform för att samordna verksamheter där kommunerna anser det vara fördelaktigt att driva en gemensam organisation. Förbundet har också en samordnande roll i frågor som väcks av kommunerna och där kommunerna vill se högländet som en viktig spelare.

Direktionen är förbundets högsta beslutande organ. Varje kommunfullmäktige väljer, bland sina ledamöter och ersättare, två ledamöter och två ersättare. Direktionen väljer, bland sina ledamöter, ett arbetsutskott med tre ledamöter och två ersättare. Arbetsutskottet bereder ärenden till direktionen. En familjerättsnämnd finns inrättad. Familjerättsnämnden består av fem ledamöter, en från respektive medlemskommun och de ansvarar för familjerättens ärenden.

Förbundet består av tre verksamheter: Högländets verksamhetsstöd, Högländets familjerätt, Högländets IT samt ett förbundsledningskontor.

Förbundet leds av förbundsdirektören och har sammanlagt 121 anställda.

Förbundets syfte är att utveckla och fördjupa samarbetet mellan medlemmarna för att åstadkomma utveckling och effektivt resursutnyttjande. Förbundets verksamheter ska till övervägande del omfatta samtliga medlemskommuner. Målsättningen och grundtanken med förbundets verksamhet är att i samverkan mellan medlemskommunerna bedriva viss kommunal verksamhet så kostnadseffektivt och rationellt som möjligt.

Utifrån detta syfte, målsättning och grundtanke finns en vision och värdegrundsord framtagna för Höglandsförbundet.

Viktiga förhållande för resultat och ekonomisk ställning

Höglandsförbundets ekonomiska ställning bedöms som stabil, utifrån medlemskommunernas behov av leverans av IT och möjligheter till digitalisering inom sina verksamheter. Den gemensamt starka

inställningen till samverkan ökar också grunden för Höglandsförbundets framtid.

Höglandsförbundet har haft ett mycket positivt år utifrån förbättrade förutsättning till rekrytering av vakanta tjänster, vilket under 2024 har avvikit positivt mot tidigare år. Denna förändring har påverkat utfallet för personalkostnaden för 2024 då en högre andel av antalet tjänster inom förbundet varit tillsatta.

Händelser av väsentlig betydelse

Fokus inom Höglandsförbundet har under 2024 varit att arbeta vidare med och förbereda för ett högländgemensamt gymnasium. Direktionen ställde sig bakom beslutet om att Höglandsförbundet kan ta emot denna verksamhet i november 2023 och under våren har Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda fattat positiva beslut i kommunfullmäktige till en gemensamma gymnasiesamverkan på högländet. Beslutet i dessa fyra kommuner innebära en stor verksamhetsövergång som berör ca 550 medarbetare som byter arbetsgivare 1 januari 2025. Vilket innebär att Höglandsförbundet ökar antal medarbetare med ca 500%. Detta är en mycket stor förändring som har påverkat hela förbundet under hösten 2024 men även kommer att fortsätta att påverka förbundet framåt utifrån många olika områden som t.ex. anställningar löner, IT system, ekonomi, nyanställningar och tillsättning av en utbildningsnämnd. En förändring av denna storlek innebär ökade kostnader som inte rymts i befintlig budget och delar av dem har varit svåra att estimeras till exempel ökade kostnader för nyuppsättning av IT-system.

I resultatet för 2024 syns det att dessa kostnader påverkat förbundets totala resultat och att de ökade medel som tillskotts från kommunerna under 2024 för detta arbete inte räckt till fullt ut. Under hösten har tre nya chefer rekryterats skolchef, HR chef och ekonomichef.

I början av 2023 tog Höglandsförbundet över ansvaret för systemförvaltning av verksamhetssystemet Combine som används inom socialtjänst och vård och omsorg. Under 2024 har stort fokus legat på att fortsätta utveckla denna verksamhet tillsammans med kommunernas socialtjänst. Efter beslut om att öka samverkan

ytterligare kring avgiftshandläggning för de hyror och avgifter som debiteras via Combine. Har förbundet arbetat vidare med frågan vilket har resulterat i att verksamheten har flyttats över till förbundet i september 2024. Sävsjö och Vetlanda kommun har dock valt att avvakta med att flytta över sin verksamhet.

Förbundet har under hela 2024 fortsatt att arbeta intensivt tillsammans med kommunerna och bolagen kring införandet, uppstart och förvaltning av det nya gemensamma ekonomisystemet Raindance som gick i skarp drift 1 januari 2024. Som alltid vid systembyten finns det en kombination av barnsjukdomar i systemet, förändringar i arbetssätt, utbildningsbehov hos användarna samt justeringar i systemet innan allt är på plats. Det har medfört en hög arbetsbelastning hos förbundet och medlemskommunerna under året. Hösten 2024 har efter projektavslutet präglats av kvardröjande arbete med att få systemet funktionellt för medlemskommunerna, vilket har medfört höga konsultkostnader. Medlemskommunerna har därför tillfört ytterligare 819 tkr för att finansiera merkostnaden för förbundet.

Bilaga 2:
Personalbokslut

Bilaga 3:
Hållbarhetsbokslut

